

Editorial

Vážení čtenáři vítajte na třetí národní konferenci aplikovaných pohybových aktivit. Stránky tohoto čísla časopisu *Aplikované pohybové aktivity v teorii a praxi* jsou výjimečně věnovány sborníku abstraktů z výše zmíněné konference. Kromě velmi úspěšné konference EUCAPA, která se konala na přelomu září a října ve španělském Madridu, jsem měl letos ještě možnost vystoupit na národní finské konferenci v univerzitním městečku Jyväskylä. V pětimilionovém Finsku pracuje více než stovka instruktorů APA, kteří jsou zaměstnanci měst a obcí, jež jsou zodpovědné za poskytování programů pohybových aktivit pro děti, dospělé i seniory včetně těch se zdravotním postižením. Na ministerstvu mají již několik desítek let zaměstnaného národního koordinátora aplikovaných pohybových aktivit pana Kari Koivumäki, jemuž pomáhá národní komise aplikovaných pohybových aktivit, v níž jsou reprezentováni odborníci z praxe, z univerzit a také samotní sportovci s postižením. Myslím, že nám Finsko může být v mnohém inspirací. Zásadní rozdíl vidím v tom, že již v sedmdesátých letech tyto kroky iniciovala samotná finská vláda, která si tradičně uvědomuje svou roli ve facilitaci a podpoře aktivního životního stylu všech svých občanů a zvláště těch se zdravotním postižením či jinými speciálními potřebami. Rok 2014 je rokem úspěšných konferencí a já pevně věřím, že také naše národní konference přinese řadu nových poznatků a podnětů pro další růst a rozvoj APA v naší krásné zemi v srdci Evropy. Krok za krokem se blížíme k většímu pochopení potřeb osob se zdravotním postižením v oblasti pohybových aktivit. Pomalu se nám daří propojovat odborníky z různých oblastí APA ze všech koutů České republiky mezi sebou i s odborníky z příbuzných profesí. Pevně věřím, že tato konference posune naše společné snažení zase o kousek dál. Přeji vám krásně prožitý čas a české „APĚ“ hodně zdraví a sil.

doc. Mgr. Martin Kudláček, Ph.D.

OBSAH

■ Abstrakty z konference

Fyzioterapie u dětských onkologických pacientů.....5	Miloš Antoš
Kde je možné studovat aplikované pohybové aktivity: analýza nabídky předmětů z oblasti aplikovaných pohybových aktivit (APA) pro studenty učitelství tělesné výchovy na vybraných vysokých školách v České republice 6	Ladislav Baloun, Martin Kudláček, Alena Migdauová
Hodnocení inkluzivních vyučovacích jednotek pomocí metody DIC-CIT 7	Radka Bartoňová
Podpůrná opatření ve vzdělávání žáků se SVP 8	Pavčina Baslerová
Systém vzdělávání tělovýchovných pracovníků a pedagogů v oblasti aplikovaných pohybových aktivit na PF UJEP v Ústí nad Labem.....9	Ladislav Bláha
Využití podpůrných opatření pro žáky s tělesným postižením v hodinách TV 11	Eva Čadová
Taneční a hudebně pohybová výchova pro jedince s paraplegií 12	Kateřina Doležalová
Univerzita Pardubice a kampus bez barier.....14	Lucie Francová
Vzdělávací systém v ČASPV.....15	Vít Hanáček, Jan Kalina
Sluchadla a kochleární implantace – indikace, typy, praktické využití 18	Eva Havlíková, Pavel Komínek
Nový obor Rekondiční a sportovní masér pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami 20	Jaromír Hudek, Pavel Steiger
Jóga pro neslyšící 21	Kateřina Iliková
Žáci se zrakovým postižením a zdravý životní styl.....22	Zbyněk Janečka
Fenomén neopodstatněného uvolňování ze školní tělesné výchovy.....23	Ondřej Ješina
Názory lezců bez zdravotního postižení na společnou účast při horolezeckých aktivitách s osobami s tělesným postižením 24	Jan Klega, Ondřej Ješina
Drums Alive® jako prostředek pohybové terapie a jeho využití u různých typů postižení 25	Věra Knappová, Gabriela Kavalířová
Význam vytvoření vložené kategorie neslyšících bikerů v rámci běžných soutěží 26	František Kocourek, Petra Kurková
Projekt Active Age 28	Miroslav Kopriva, Miroslav Zítka, Vlasta Syslová
Problematika dostupnosti a analýza nabídky řízených pohybových aktivit pro děti s disabilitou mentální, sluchovou, zrakovou ve vybraných regionech EU 29	Zuzana Kornatovská

Redakční rada: prof. PhDr. Hana Válková, CSc. (FTK UP Olomouc), PaedDr. Zbyněk Janečka, Ph.D. (FTK UP Olomouc), doc. Mgr. Martin Kudláček, Ph.D. (FTK UP Olomouc), Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D. (FTK UP Olomouc), doc. PaedDr. Ladislav Bláha, Ph.D. (PedF UJEP Ústí nad Labem), doc. PaedDr. Jitka Koprivová, CSc. (FSpS MU Brno), Ružena Popović, Ph.D. (Faculty of Sport and PE, University of Niš, Srbsko), Mirosław Górny, Ph.D. (AWF Poznań, Polsko), Mgr. Iva Obrušniková, Ph.D. (University of Delaware, USA), prof. PhDr. Jela Labudová, CSc. (FTVŠ UK Bratislava, Slovensko). Vydala a vytiskla Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc, www.upol.cz/vup, e-mail: vup@upol.cz. K vydání připravila Fakulta tělesné kultury UP v Olomouci ve spolupráci s Českou asociací aplikovaných pohybových aktivit (ČAAPA). Olomouc 2014. Vychází dvakrát ročně. Časopis je od r. 2011 registrován v databázi EBSCO. ISSN 1804-4204. ISSN 1804-4220 (on-line). Reg. č. MK ČR E 19549.

Herní specialista – nová role v pečujícím týmu.....31 <i>Jiří Královec</i>	Metoda MABC-2 pro identifikaci vývojové poruchy pohybové koordinace: zkušenosti z ověřování a implementace v praxi..... 54 <i>Rudolf Psotta, Josef Kraus, Irena Zounková</i>
Komunikace v rané péči pro rodiny s dětmi se sluchovým postižením..... 32 <i>Anna Kučerová</i>	Dny seniorů – Dny zdravého stárnutí..... 55 <i>Dobromila Růžičková</i>
Aplikované pohybové aktivity a jejich kořeny v České republice ..... 33 <i>Martin Kudláček</i>	Problematika sebeobrany osob se zrakovým postižením ..... 56 <i>Alena Skotáková, Jitka Čihounková, Zuzana Hájková, Jindřiška Kohoutková</i>
Prostředky komunikace osob se sluchovým postižením..... 35 <i>Petra Kurková, Barbora Zacho</i>	Sportovní terapie v Centru Paraple .....57 <i>Sylvie Slavíková, Jiří Pokuta</i>
Zvýšení profesních kompetencí studentů zdravotnických a tělovýchovných studijních programů ve vztahu k osobám se zdravotním postižením – výstupy projektu ..... 36 <i>Petra Kurková, Helena Kisvetrová</i>	Zkušenosti lékařky/cvičitelky se cvičením seniorů ..... 58 <i>Vlasta Syslová</i>
Komunikace osob se sluchovým postižením ve Square Dance..... 38 <i>Petra Kurková, Jessica Jayne Maartin</i>	Vplyv fyzioterapeutických metodik na kvalitu života detských onkologických pacientov..... 59 <i>Juliana Šobeková, Jozef Šuvada, Zdenka Kováčová</i>
Legislativní ukotvení komunikace neslyšících a hluchoslepých osob..... 40 <i>Jiří Langer</i>	Metody subjektivního a objektivního monitoringu pohybové aktivity u osob s transverzální míšní lézí (rešerše zahraničních studií).....61 <i>Jarmila Štěpánová</i>
Jóga smíchu ..... 42 <i>Lucie Lauermanová</i>	Sexualita a osoby s disabilitou: limity v komunikaci ..... 63 <i>Dana Štěrbová</i>
Hendíggolf jako vhodná metoda terapie ..... 43 <i>Miroslav Lidínský</i>	Být prakticky nevidomá a neztratit se..... 64 <i>Hana Vaisocherová</i>
Futsal pro nevidomé ..... 44 <i>Lukáš Másilko, Tomáš Bukovský, Jitka Graclíková</i>	Salta ve vzájemné komunikaci (teorie v konfrontaci s realitou v komunikaci se Speciálními olympioniky) ..... 65 <i>Hana Váľková</i>
Úsmev patří všem, aj mne, aj Tebe, aj im..... 45 <i>Jana Murinová</i>	APA na FTVS UK – historie a současnost ..... 66 <i>Jitka Vařeková, Klára Daňová, Andrea Levitová, Eva Prokešová</i>
Senioři v České asociaci Sport pro všechny..... 46 <i>Milada Němčíková, Dobromila Růžičková</i>	Au-pair s dítětem se specifickým přístupem.....67 <i>Marek Zaoral</i>
Problematika přístupnosti prostředí, výukové postupy při vzdělávání studentů relevantních oborů ..... 48 <i>Kateřina Novotná, Jan Tomandl</i>	Sportovní centrum pro hendikepované sportovce ..... 68 <i>Tomáš Zelenka</i>
Tyflosport – teoretická východiska a praktické aplikace ..... 49 <i>Renata Paříková, Kateřina Stejskalová</i>	Česká asociace sport pro všechny – její místo ve sportovním prostředí ČR..... 70 <i>Miroslav Zítka</i>
Centrum podpory studentů se specifickými vzdělávacími potřebami na Univerzitě Palackého v Olomouci..... 50 <i>Lucia Pastierková, Monika Kunhartová, Pavel Kučera, Eva Urbanovská, Hana Majerová, Kateřina Stejskalová, Pavla Zendulková, Lucie Ješinová</i>	■ Recenze publikací
Dobrodružství jako prostředek terapie, integrace a rozvoje osob se speciálními potřebami.....51 <i>Lucie Petrová, Martin Kudláček</i>	Specifika komunikace ve vztahu k sexualitě I: Pomáhající profese ve vztahu k sexualitě včetně osob s mentálním postižením .....71 <i>Dana Štěrbová, Miluše Rašková a kol.</i>
Zážitkem proti bariérám ..... 52 <i>Tomáš Pehálek</i>	Osoby se zdravotním postižením – vybrané kapitoly I.....72 <i>Helena Kisvetrová, Šárka Ježorská</i>
Vliv nadváhy na kvalitu života u lidí po poškození míchy ..... 53 <i>Jiří Pokuta, Sylvie Slavíková, Lenka Honzátková</i>	Osoby se zdravotním postižením – vybrané kapitoly II (sluchové postižení).....72 <i>Helena Kisvetrová</i>

BAKALÁŘSKÝ STUDIJNÍ OBOR APLIKOVANÉ POHYBOVÉ AKTIVITY

PROFIL ABSOLVENTA studijního oboru

Profil absolventa oboru je v souladu s doporučením Rady Evropy a Kartotékou typových pozic v ČR. Absolvent bakalářského studia **Aplikované pohybové aktivity** je vysoce kvalifikovaný pracovník s orientací na aplikované pohybové aktivity, který komplexně zajišťuje nebo řídí výchovně vzdělávací a koordinační činnosti v oblasti využití volného času dětí, mládeže a dospělých se zdravotním postižením v zařízeních různého typu. Je způsobilý pro komunikaci a kooperaci se sportovními federacemi, svazy, občanskými sdruženími. Absolvent může zvyšovat své profesní kompetence v licenčních kurzech, v programech celoživotního vzdělávání, případně v navazujících magisterských programech.

PRACOVNÍ UPLATNĚNÍ absolventů Bc. studia Aplikované pohybové aktivity

- **Odborný lektor**, odborný pracovník školského zařízení pro zájmové vzdělávání, samostatný pedagog volného času, vedoucí (zástupce, pracovník) střediska volného času, asistent pedagoga, lektor, pedagog volného času, pracovník vzdělávacího zařízení mimo resort MŠMT.
- **Pracovník Centra zdravotně postižených**, Sportovních svazů a oddílů osob se ZdrP, pedagogický pracovník sociálních zařízení a zařízení poskytujících adiktologické služby.
- **Vychovatel v domově mládeže**, družině, klubu, vychovatel speciální školy, odborného učiliště, vychovatel v mimoškolském zařízení, vychovatel speciální mateřské školy, vychovatel zařízení ústavní a ochranné výchovy.
- **Administrativní pracovník specialista**, samostatný administrativní pracovník.
- **Asistent pedagoga** v běžných školách i školách určených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

MAGISTERSKÝ STUDIJNÍ OBOR APLIKOVANÉ POHYBOVÉ AKTIVITY

PROFIL ABSOLVENTA studijního oboru

Absolvent magisterského studia **Aplikované pohybové aktivity** je v souladu s Kartotékou typových pozic, pedagog volného času specialista, vysoce kvalifikovaný pracovník s orientací na aplikované pohybové aktivity, který komplexně zajišťuje nebo řídí výchovně vzdělávací a manažerskou činnost v oblasti využití volného času dětí, mládeže a dospělých se zdravotním postižením v zařízeních nejrůznějšího typu. Uplatnit se může jako vysoce kvalifikovaný pracovník ve Speciálně pedagogickém centru, případně dalších center s klienty se speciálními potřebami. Absolvent je způsobilý pro komunikaci a kooperaci se specifickými sportovními federacemi, svazy, občanskými sdruženími. Absolvent může zvyšovat svoji profesní kompetenci v licenčních kurzech a doktorandském studijním programu „kinantropologie“.

PRACOVNÍ UPLATNĚNÍ absolventů NMgr. studia Aplikované pohybové aktivity

- **Pedagog volného času specialista**: Pedagog volného času specialista je vysoce kvalifikovaný pracovník, který zajišťuje tvorbu obecných forem a metod výchovy a vzdělávání v oblasti volného času dětí, mládeže nebo dospělých. Provádí specifická pedagogická vyšetření.
Požadovaná kvalifikační úroveň: Magisterský studijní program.
Obor činností: Výchova a vzdělávání (dle <http://ktp.istp.cz>).
- **Konzultant aplikovaných pohybových aktivit** speciální pedagog specialista (školy a SPC pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami – zvláště zrakové postižení, tělesné postižení, sluchové postižení. Poruchy chování a mentální postižení) Náplň práce dle 72/2005 Sb (konzultant, speciální pedagog, metodik prevence s využitím specifických prostředků – pohybových aktivit v souladu se standardy www.eusapa.eu).
Požadovaná kvalifikační úroveň: Magisterský studijní program.
Obor činností: Výchova a vzdělávání (dle <http://ktp.istp.cz>).
- **Poradenství a management životního stylu osob se zdravotním postižením**. Tento studijní obor využívá NMgr. modulu rekreologie nabízeného na FTK UP, který připravuje absolventy na práci v oblasti managementu životního stylu.
Doporučená kvalifikační úroveň: Magisterský studijní program. Pracovní uplatnění těchto absolventů je v zařízeních typu Paraple (<http://www.paraple.cz/>) nebo paracentrum Fénix (<http://www.paracentrum-fenix.cz/>).
- **Učitel tělesné výchovy na školách zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami**.

Ucházet o studium se mohou i zájemci se zdravotním postižením, kteří splňují požadavky sportovní mobility.

Baví vás sport a práce s lidmi?
Máte rádi výzvy?

Pak je tu pro vás...

APLIKOVANÁ TĚLESNÁ VÝCHOVA

ATV je vysokoškolským studijním oborem v programu tělesná výchova a sport. Cílem je vzdělávat odborníky v oblasti tělesné výchovy, sportu a rekreace pro všechny, tedy i osoby se speciálními potřebami. ATV je součástí zastřešujícího vědního oboru aplikované pohybové aktivity (APA), jehož snahou je vytvářet podmínky pro zlepšení kvality života osob se speciálními potřebami a integraci těchto osob mezi intaktní populaci prostřednictvím aktivit pohybového charakteru.

CO TO JE ATV?

Fakulta tělesné kultury UP v Olomouci nabízí unikátní obor spojující tělesnou výchovu a speciální pedagogiku ve studijní obor aplikovaná tělesná výchova. Vzhledem ke specifickým pracím (nejen) s osobami se speciálními potřebami je obsah studia zaměřen na:

- tělesnou výchovu;
- speciální pedagogiku;
- pedagogickou/učitelenskou způsobilost;
- aplikované pohybové aktivity.

Studium je zpřístupněno i pro osoby se zdravotním postižením.

Nabízíme Vám možnost bakalářského (třiletého) a magisterského (dvouletého) studia v prezenční i kombinované formě.

Magisterské studium je otevřeno absolventům vysokoškolského studia (Bc. i Mgr.) ve studijním programu TV a sport a příbuzných oborů.

PROFIL ABSOLVENTA ATV – BAKALÁŘ

Absolvent získá pedagogickou a organizační způsobilost v oblasti aplikovaných pohybových aktivit s možností působit jako:

- asistent pedagoga;
- specialista pro práci v centrech speciálních, výchovných, charitativních a v institucích veřejné správy;
- sociální pracovník, pracovník v sociálních službách;
- pedagogický pracovník, instruktor, trenér ve školních i mimoškolních klubech a centrech;
- pedagog volného času.

PROFIL ABSOLVENTA ATV – MAGISTR

Absolvent získá pedagogickou a organizační způsobilost v oblasti aplikovaných pohybových aktivit s možností působit jako:

- učitel všeobecně vzdělávacího předmětu TV na základních a středních školách všech typů (včetně škol pro žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami);
- pedagog volného času;
- vychovatel;
- speciálně pedagogický pracovník zaměřený na APA;
- řídicí pracovník na pozici: instruktor, organizátor, poradce pro pohybové aktivity v zařízeních sociálních služeb, léčebnách, ve veřejné správě.

KONTAKTY

Fakulta tělesné kultury UP v Olomouci, tř. Míru 115, 771 11 Olomouc
sekretariát katedry APA, tel.: 585 636 353, e-mail: eva.hrbackova@upol.cz
www.ftk.upol.cz/katedry/apa/uvod.html, www.apa.upol.cz
www.ftk.upol.cz/katedry/apa/uvod.html, www.apa.upol.cz

Fyzioterapie u dětských onkologických pacientů

Physiotherapy for pediatric oncology patients

Miloš Antoš

FN Brno

Tématem této prezentace je podání náhledu na možnosti rehabilitace v dětském věku na lůžkovém onkologickém oddělení. Je zde poukázáno na psychické a fyzické změny organismu, ke kterým v průběhu protražované léčby dochází. Zároveň je zde ukázka jakým způsobem se dá těmto změnám předejít, případně jakým způsobem zmírnit jejich dopad. V rámci péče o onkologické pacienty je nedílnou součástí vhodný psychologický přístup, který je zde v popředí. Kromě krátkého rozdělení systémů, které mohou být v rámci této tematiky zasaženy, je ke každému uveden malý příklad specifické rehabilitační péče. V prezentaci se objevuje i část věnovaná nejmenším pacientům, jejichž vývoj je teprve na začátku, a jejichž psychomotorický rozvoj si zaslouží naši pozornost. V průběhu péče o onkologické pacienty narážíme na různá úskalí spojená s prvotní léčbou i s přidruženými komplikacemi, která ovlivňují průběh, samotný způsob a v neposlední řadě i délku naší péče. Pokusil jsem se zde vyzdvihnout i potřeby mezioborové spolupráce a to nejen mezi lékaři a sestrami z onkologických oddělení. Nedílnou součástí péče o tuto skupinu pacientů jsou i jiné odbornosti jako například logopedové, ergoterapeuti, speciální pedagogové a herní terapeuti, jejichž činnosti lze provázet s prací fyzioterapeutů.

Klíčová slova: onkologie, fyzioterapie, psychologický přístup, mezioborová spolupráce.

The aim of the presentation is to provide an overview of physiotherapies available for child patients in the inpatient oncology department. It points out mental and physical changes in the body that occur due to prolonged treatment. At the same time, it shows how the changes may be prevented or their impact mitigated. The care of oncology patients involves a suitable upfront psychological approach. The presentation contains a short classification of systems that may be covered by the topic and each of them is provided with a brief example of their specific rehabilitative care. The presentation also contains a portion that is devoted to infant patients whose development is at its beginning and psychomotor development deserves our attention. When taking care of oncology patients, we face various pitfalls associated with the primary treatment as well as associated complications that affect the process, the manner and last but not least the duration of our care. I also tried to highlight the need for interdisciplinary cooperation among doctors and nurses (as well as others) from the department of oncology. An integral part of the care of this group of patients includes other experts, such as speech therapists, occupational therapists, special educators and game therapists, whose work can be tied with the work of physiotherapists.

Key words: oncology, physiotherapy, psychological approach, interdisciplinary cooperation.

E-mail: milos.antos@fnbrno.cz

**Kde je možné studovat aplikované pohybové aktivity:
analýza nabídky předmětů z oblasti aplikovaných
pohybových aktivit (APA) pro studenty učitelství tělesné
výchovy na vybraných vysokých školách v České republice**

**Where to study adapted physical activities: An analysis of the selection
of subjects from among adapted physical activities (APA) for physical
education students from selected universities in the Czech Republic**

Ladislav Baloun, Martin Kudláček, Alena Migdauová
Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

VÝCHODISKA: Integrovat žáky se speciálními vzdělávacími potřebami do hodin školní tělesné výchovy je proces, který naráží na mnoho postojových a architektonických bariér, který se neobejde bez kvalitně připravených pedagogických pracovníků a podpůrných systémů. Jednou z možností jak zajistit budoucím učitelům tělesné výchovy (TV) adekvátní kompetence potřebné k úspěšné práci s osobami se zdravotním postižením (ZP), je zařazení předmětů z oblasti aplikovaných pohybových aktivit/aplikované tělesné výchovy (APA/ATV) do kurikul studijních oborů učitelství tělesné výchovy.

CÍLE: Cílem tohoto výstupu je analýza nabídky předmětů z oblasti APA/ATV pro studenty bakalářských a navazujících magisterských tělovýchovných oborů.

METODIKA: Kvantitativní a kvalitativní obsahovou analýzou prošli předměty se zaměřením na aplikované pohybové aktivity, které nabízejí ve vybraných tělovýchovných oborech veřejné vysoké školy v České republice. Celkem tyto podmínky splnily předměty na šesti fakultách (Fakulta tělesné kultury v Olomouci, Fakulta sportovních studií v Brně, Fakulta tělesné výchovy a sportu v Praze a pedagogické fakulty v Plzni, Českých Budějovicích a Ústí nad Labem).

VÝSLEDKY: Výsledky této analýzy naznačují, že oblasti aplikovaných pohybových aktivit není ve studiu tělovýchovných oborů na českých vysokých školách věnován dostatečný prostor potřebný pro zabezpečení integrovaného prostředí ve výukovém procesu na základních a středních školách.

Klíčová slova: integrace, aplikované pohybové aktivity, tělesná výchova, zdravotní postižení.

BACKGROUND: Integrating students with special educational needs in physical education lessons is a process that faces many barriers in terms of the approach and building design and it cannot be successful without well prepared teaching staff and support systems. One option for ensuring adequate competences for prospective physical education (PE) teachers that are required for successful work with people with disabilities is the inclusion of subjects from among adapted physical activities/adapted physical education (APA/ATV) in the curriculums of physical education teaching.

OBJECTIVES: The aim of the output is to analyse the offer of subjects from APA/ATV for students of bachelor and related master programs of physical education fields of study.

METHODOLOGY: The subjects focused on adapted physical activities, which are offered by public universities in the Czech Republic in selected physical education fields of study, were subject to a quantitative and qualitative content analysis. Overall, the conditions were fulfilled by subjects in six faculties (The Faculty of Physical Culture in Olomouc, The Faculty of Sports Studies in Brno, The Faculty of Physical Education and Sport in Prague, and The Faculty of Education in Plzeň, České Budějovice and Ústí nad Labem).

RESULTS: The results of this analysis indicate that the area of adapted physical activities is not given sufficient space in the study of physical education fields of study in Czech universities which space is required for ensuring integrated environment in the teaching process in primary and secondary schools.

Key words: integration, adapted physical activities, physical education, disability.

E-mail: baloun.ladislav@centrum.cz

Hodnocení inkluzivních vyučovacích jednotek pomocí metody DIC-CIT

Assessing inclusive lessons by using the DIC-CIT method

Radka Bartoňová

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

Integrace žáků se zdravotním postižením je považována za aktuální trend školního vzdělávání. Oblast, která však není doposud moc zmapována, je integrace těchto žáků do tělesné výchovy. Metoda, která se zabývá hodnocením míry začlenění žáka do vyučovacího procesu v inkluzivních hodinách TV, se jmenuje DIC-CIT (Didactic Inclusive Category-Critical Incident Technique) a měla by být základní metodou pro hodnocení činnosti žáků v inkluzivní vyučovací jednotce školní tělesné výchovy. Hodnocením inkluzivních vyučovacích jednotek pomocí metody DIC-CIT chceme zjistit, jak funguje integrace dětí s tělesným postižením do hodin tělesné výchovy v České republice na různých školách. Na základě škály DIC-CIT bude prováděn výzkum, který bude vyhodnocovat činnost žáka s tělesným postižením v inkluzivních vyučovacích jednotkách školní tělesné výchovy. Výsledky škálování pomocí DIC-CIT by měly odhalit časové charakteristiky skutečného začlenění žáků do hodiny, do činností paralelních a funkcí asistentů pedagoga. V rámci výzkumu se budeme snažit objasnit, zda učitelé, kteří mají integrovaného žáka v tělesné výchově, jsou na tuto hodinu více připraveni, zda je didaktický čas lépe využit nebo právě naopak a co je potřeba pro to, aby jednotka naplnila cíle tělesné výchovy.

Klíčová slova: integrace, školní tělesná výchova, DIC- CIT, žák s tělesným postižením.

Integrating students with disabilities is a current trend in school education. One area that has not been investigated enough to date is the integration of this students in physical education. The method that deals with assessing the level of integration of students in the educational process in inclusive physical education lessons is called DIC-CIT (Didactic Inclusive Categories-Critical Incident Technique) and it should be a fundamental method for assessing the activity of students in an inclusive lesson of the school physical education. By assessing the inclusive lessons using the DIC-CIT method we want to identify how the integration of children with a physical disability takes place in the lessons of physical education in various schools in the Czech Republic. A research will be conducted on grounds of the scale of DIC-CIT that will assess activities of a student with a physical disability in an inclusive lesson of the school physical education. The results of scaling using DIC-CIT should reveal time characteristics of the actual integration of students in a lesson, in parallel activities and the function of the teacher's assistants. Within the research, we will try to clarify whether the teachers who have an integrated student in their physical education lessons are better prepared for such a lesson, whether or not the didactic time is better utilized, and what is required for the unit to fulfil the objectives of physical education.

Key words: integration, school physical education, DIC- CIT, student with physical disabilities.

E-mail: bartonova.apa@upol.cz

Podpůrná opatření ve vzdělávání žáků se SVP

Support measures in the education of students with special educational needs

Pavlna Baslerová

Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého, Olomouc

Asociace pracovníků SPC

V rámci projektu „Systémová podpora inkluzivního vzdělávání“, který je aktuálně řešen na Pedagogické fakultě UP Olomouc, se připravuje Katalog podpůrných opatření. Ten ve svých sedmi dílčích částech (pro žáky s mentálním postižením, zrakovým postižením, sluchovým postižením, tělesným postižením, NKS, PAS a se sociálním znevýhodněním) podává konkrétní návody, jak pracovat se žáky s příslušným zdravotním postižením a znevýhodněním a se žáky se sociálním znevýhodněním.

Část podpůrných opatření je směřována i k využití v rámci tělovýchovných a sportovních aktivit. Právě zapojení do tělovýchovných a sportovních činností je výbornou příležitostí pro zapojení žáka s handicapem do třídního kolektivu a má proto silný inkluzivní potenciál. Bohužel je v praxi málo využíván.

Príspevek je zaměřen na seznámení s filozofií podpůrných opatření a prezentaci vytvořených katalogů s důrazem na opatření, která se týkají pohybových aktivit.

Cílem je i získání připomínek účastníků konference k vytvořeným textům tak, aby byly pro české školství dostatečně ilustrativní, přínosné a vystihující potřebnost zapojení žáků se zdravotním či sociálním handicapem do pohybových aktivit.

Klíčová slova: katalog podpůrných opatření, podpůrná opatření.

A catalogue of support measures is being prepared within the project entitled “System Support for Inclusive Education”, which is currently taking place at The Faculty of Education at Palacký University in Olomouc. Divided into seven parts (for students with intellectual disabilities, hearing impairment, physical disabilities, impaired communication ability, autism spectrum disorder, and with a social disadvantage), it provides specific instructions on how to work with students with individual physical disabilities and disadvantages and with socially-disadvantaged students.

A portion of the support measures is also intended to be used within physical education and sport activities. Engaging in physical education and sports activities is a great opportunity to involve student with a disability in a group class and therefore it has a strong inclusive potential. Unfortunately, it is little used in practice.

The paper is focused on familiarizing readers with different support measures and presenting catalogues that have been prepared that emphasize measures related to physical activities.

Another aim is to receive feedback from the conference participants about the texts so as to be sufficiently illustrative and beneficial for the Czech system of education and to reflect the need of inclusion of physically and socially handicapped students in physical activities.

Key words: catalogue of support measures, support measures.

E-mail: pavlinabaslerova@seznam.cz

System vzdělávání tělovýchovných pracovníků a pedagogů v oblasti aplikovaných pohybových aktivit na PF UJEP v Ústí nad Labem

The system of educating physical education staff and teachers in adapted physical activities at PF UJEP in Ústí nad Labem

Ladislav Bláha

*Pedagogická fakulta, Univerzita J. E. Purkyně, Ústí nad Labem
ČAAPA*

Katedra tělesné výchovy a sportu Pedagogické fakulty Univerzity J. E. Purkyně byla jednou z prvních kateder na pedagogických fakultách v ČR, která do svých studijních programů vložila předměty, které se primárně zabývají aplikací pohybových aktivit u osob se zdravotním postižením. V současné době jsou pro toto pracoviště nosné programy „Tělesná výchova a sport“ se stejnojmenným bakalářským oborem a oborem Tělesná výchova se vzděláváním (dvouoborové) a dva navazující magisterské studijní programy s obory Učitelství TV pro 2. stupeň ZŠ a Učitelství TV pro SŠ. Každý z výše uvedených oborů ve svých studijních plánech pamatuje na problematiku osob se zdravotním postižením a to s akcentem zdůrazňujícím specializaci oboru. Postupná kultivace obsahové stránky studia těchto předmětů se dařila díky projektům, přičemž výrazný impuls jejich rozvoje nastal díky spolupráci s FTK UP v Olomouci a jejich projektu „Příprava pro tělesnou výchovu osob s postižením“. Realizace tohoto projektu znamenala výrazné posílení materiální základny pro výuku, zaplnění knihovny odpovídající literaturou a publikačními výstupy, možnost získávání dalších poznatků vyučujícími včetně zvyšování jejich kompetencí a posílení účasti osob s postižením na výuce, včetně prezentace jejich činnosti. Výuka se tak více přiblížila praxi, její atraktivita se zvýšila používáním nových kompenzačních pomůcek, které umožnily i uplatnění řady takových pohybových činností, ke kterým se osoby se zdravotním postižením dostanou jen ojedinele. Základní informaci o uvedené problematice získávají studenti v předmětu zakončeném zkouškou – TV a sport zdravotně postižených. Předmět se soustřeďuje na specifikaci postižení, podmínek k provozování pohybových aktivit a stanovení možností, jak ovlivňovat zdravotní stav osob s postižením prostřednictvím vykonávání pohybových činností. Uvedené kroky znamenaly rovněž významný impuls pro studijní programy Učitelství pro 1. stupeň a Speciální pedagogiku. Jejich studentům byl v této souvislosti nabízen předmět zabývající se integrovanou tělesnou výchovou. Ta také doplňovala obsah výuky u oborů zaměřených na učitelství. Na straně studentů jsme zaznamenali vesměs pozitivní reakce a výstupy. Vznikla řada jedinečných kvalifikačních prací a těší nás zejména skutečnost, že dnes již mnozí absolventi našli uplatnění v této zajímavé sféře.

Klíčová slova: studijní obory; aplikované pohybové aktivity; systém vzdělávání.

The Department of Physical Education and Sport of the Faculty of Education at J. E. Purkyně University (PF UJEP) was one of the first departments in the faculties of education in the Czech Republic that included subjects that primarily deal with the application of physical activities for persons with a disability in its curricula. At present, the key programs in the department are Physical Education and Sport with the like-named bachelor's field of study and Physical Education and Learning (two fields of study), and two linked master's study programs with the fields of study Teaching Physical Education in the 2nd Grade of Primary Schools and Teaching Physical Education in Secondary Schools. Each of the aforementioned fields of study includes the issue of persons with a disability in its curriculum, while emphasizing specialization of the field. Gradual cultivation of the content aspect of the study of these subjects succeeded thanks to projects from which a strong influence in their development was the collaboration with FTK UP in Olomouc and their project entitled "Preparation for the physical education of persons with a disability". Implementation of the project significantly reinforced the material basis for teaching, helped obtain required literature and publications, enabled teachers to obtain further findings, increase their competences and increased the involvement of the persons with a disability in classes and helped them to present their activities. Thus, education moved closer towards practice and its attractiveness was increased thanks to the use of new compensation aids that enabled the application of a range of physical activities that are seldom available to persons with a disability. Students are provided with fundamental information about the relevant issues in the Physical education and sport for disabled person's subject, which is completed with an exam. The subject focuses on identifying the disability, conditions for engaging in physical activities and identifying ways to influence the health of people with a disability through physical activities. The above-mentioned steps also significantly influenced the curricula of Teaching for the 1st grade

and Special pedagogy. In this context, the students were offered a subject that deals with integrated physical education. It also fulfilled the content of education in fields of study focused on teaching. In general, we have noticed positive reactions and outputs for the students. Many unique qualification papers have been written and we are especially pleased by the fact that many graduates have already found jobs in this interesting area.

Key words: fields of study; adapted physical activities; system of education.

E-mail: Ladislav.Blaha@ujep.cz

Využití podpůrných opatření pro žáky s tělesným postižením v hodinách TV

The use of support measures for students with a physical disability in Physical Education lessons

Eva Čadová

Speciálně pedagogické centrum pro tělesně postižené, Brno

Príspevek se zabývá možnostmi a limity školy při zařazování žáků s TP do hodin tělesné výchovy. Stejně jako v jiných vyučovacích předmětech, i v tělesné výchově je možné vydefinovat různé úrovně podpory, které odpovídají konkrétním potřebám žáků a možnostem školy.

Pravidelná pohybová aktivita přispívá k všeobecnému rozvoji tělesných a duševních schopností žáků a není rozhodující, zda jsou zdraví, nebo nějakým způsobem tělesně postižení. Dostatek motorických a kinestetických podnětů zejména v mladším školním věku je základním předpokladem pro rozvoj činnosti ostatních analyzátorů, poznávání, myšlení a řeči.

Nelze opomenout také sociální rozměr zařazení tělesně postižených žáků do TV. Pojem integrace v TV znamená jednak zařazení různých typů žáků do společných forem tělesné výchovy, ale také zajištění takové podpory, aby bylo zajištěno, že všichni žáci (s postižením i bez něho) se budou cítit bezpečně a v rozsahu svých možností budou úspěšní. Při začlenění žáků s motorickým postižením si musíme být vědomi toho, že obsah jednotlivých činností musí respektovat obecné cíle a výstupy TV, ale musíme je přizpůsobovat v rámci individuálních možností a potřeb každého žáka a využívat podpůrných opatření, která těmto potřebám odpovídají.

Klíčová slova: tělesné postižení, integrace, tělesná výchova, aplikované pohybové aktivity, podpůrná opatření.

The paper deals with the opportunities and limits of schools when including students with a physical disability in Physical Education lessons. As in other subjects, various levels of support can be identified in physical education that corresponds to the specific needs of students and the unique conditions in each school.

Regular physical activity aids in the general development of the physical and mental abilities of students regardless of whether they are healthy or physical disabled in any way. Sufficiency of motor and kinaesthetic stimuli, especially for younger children, is a key prerequisite for developing other analysers, cognition, thinking, and talking.

The social aspects surrounding the inclusion of the students with a physical disability in Physical Education can also not be omitted. The term integration in physical education means inclusion of various types of students in joint forms of Physical Education as well as ensuring a sufficient level of support that is required to make sure that all students (those with and without a disability) feel safe and will be successful within the range of their abilities. When involving students with a motor disability, we need to be aware that the scope of individual activities needs to respect the general objectives and outputs of Physical Education, but we need to adapt them according to the individual abilities and needs of each student and employ support measures that correspond to the needs.

Key words: physical disability, integration, physical education, adapted physical activities, support measures.

E-mail: avea@centrum.cz

Taneční a hudebně pohybová výchova pro jedince s paraplegií

Dance and music-movement education for people with paraplegia

Kateřina Doležalová

Fakulta tělesné výchovy a sportu, Univerzita Karlova, Praha

Práce je zaměřena na vozíčkáře-paraplegiky, tedy na jedince, kteří se po poranění míchy ocitli na vozíčku. Vlivem poškození míchy nejčastěji došlo k ochrnutí dolních končetin, k poruchám vegetativní činnosti a svalového tonu. Z důvodu náhlých změn člověka, který je v důsledku zranění upoután na invalidní vozík, dochází k velkému stresu a psychickému napětí. Vhodná hudba, jak je známo, může navodit příjemnou atmosféru a ve spojení s pohybem působí i terapeuticky. Proto byl vybrán tanec a hudebně-pohybová výchova jako základní prostředek k vytvoření nového pohybového programu vozíčkářů, sloužící jako podpůrná aktivita při rehabilitaci.

Cílem práce je zjistit pomocí dotazníku POMS, zdali má nový hudebně-pohybový a taneční program pozitivní vliv na náladu jedince s paraplegií. Konkrétní zkoumané pocity jsou deprese, aktivita, úzkost a únava. Byla použita metoda šetření kvantitativního typu s využitím dotazníku POMS (dotazník měření afektivních stavů). Výzkumným souborem se stalo 40 probandů s paraplegií (kontrolní skupina – 20 osob, experimentální skupina – 20 osob). Obě skupiny se po dobu 3 měsíců, 1× týdně, 1 hodinu věnovali kondičnímu programu. Kontrolní skupina sportovním hrám, cvičení ve fitness centru, plavání a míčovým aktivitám. Experimentální skupina absolvovala ucelený program hudebně-pohybové a taneční výchovy. Aby byl program taneční výchovy vnímán jako plynulý a provázaný celek, musí stavba pohybové jednotky odpovídat principům postupného zatěžování. Proto je hudebně-pohybový a taneční program rozdělen do dílčích částí – úvodní, průpravná, hlavní a závěrečná část. V rámci úvodní části hodiny jsou použity pohybové hry na hudbu, které tanečníky navnadí na fyzickou hodinu a zároveň dochází k odstranění psychických bariér a prvotního ostychu. Dále je vedeno rozcvičení na hudbu za použití mobilizační a stretchingových cviků na protažení a posílení paží, trupu a krčních svalů. V hlavní části vozíčkáři nacvičují jednoduché tance, jejichž součástí je jízda na vozíku, pohyby horní polovinou těla dle předem připravené choreografie. Obsah hlavní části vychází z klasických tanečních stylů, nebo méně známých tanců, například Let's kiss, Sirtaky nebo Disco. Závěr hodiny má uvolňující efekt, na řadu se dostávají pomalejší, spíše melodické skladby, spojené s plynulými pohyby horní poloviny těla.

Výsledky šetření dotazníku POMS prokázaly snížení pocitu deprese, úzkosti, únavy a došlo ke zvýšení aktivity probandů experimentální skupiny. Tanec v tomto konkrétním případě vykazoval lepší výsledky než kontrolní skupina, která se věnovala jiné sportovní aktivitě.

Přínosem práce je ucelený taneční a hudebně-pohybový program, který byl testován a následně vyhodnocen jako nosný a progresivní pro klienty s paraplegií.

Klíčová slova: tanec, hudebně-pohybová výchova, paraplegie, nálada, pocity, emoce, sport, hudba, aplikované pohybové aktivity.

The paper is focused on paraplegics, i.e. people who have been confined to a wheelchair after a spinal cord injury. Due to their spinal cord injury, they have mostly suffered paralysis of the lower limbs, disturbances of vegetative activity and muscle tone. Due to the sudden changes, a person who is confined to a wheelchair due to an injury is exposed to considerable psychological stress. Suitable music is known to create a pleasant atmosphere and it can also have therapeutic effects if combined with physical activity. This is why dance and music-movement education have been chosen as a key element to create a new physical activity program for paraplegics and it serves as a support activity for physiotherapy.

The aim of the paper is to find out whether the new music-movement and dance program has a positive effect on people with paraplegia by using the POMS questionnaire. Specific investigated feelings include depression, activity, anxiety and fatigue. A quantitative method was used that employed the POMS questionnaire (a questionnaire of the measurement of affective states). The research group consisted of 40 probands with paraplegia (control group – 20 persons, experimental group – 20 persons). Both groups have been attending a physical activity program that was one hour a week for 3 months. The control group practised sports games, exercised in a fitness centre, swam and participated in exercise ball activities. The experimental group passed a comprehensive program of music-movement and dance education. To ensure that the dance education program was perceived as a continuous and connected unit, the structure of the movement unit has to meet principles of gradual loading. This is why the music-movement and dance program was divided into parts – introduction, preparation, the main part and the conclusion. The activities used in the introductory lesson were movement-to-

music games that enticed the dancers to participate in the physical activity lesson and at the same time remove any psychological barriers and the initial shyness. Next is a warm-up to music using mobilization and stretching exercises to stretch and strengthen the arms, trunk, and neck muscles. In the main part, the paraplegics practice simple dances that involve moving the wheelchair and moving the upper part of the body to a choreography that has been prepared in advance. The content of the main part draws from classical dance styles or less known dances such as Let's kiss, Sirtaky and Disco. The end of the lesson has a relaxing effect with slower, rather melodic songs with smooth movements of the upper part of the body.

The results of the POMS questionnaire assessment showed a reduction in the feelings of depression, anxiety, fatigue, and increased activity of the probands in the experimental group. In this specific case, dance showed better results than the control group that was devoted to other physical activities.

The benefit of the work is a comprehensive dance and music-movement program that has been tested and assessed to be beneficial and progressive for clients with paraplegia.

Key words: dance, music-movement activity, paraplegia, mood, feelings, emotions, sport, music, adapted physical activities.

E-mail: ka.ce.nka@seznam.cz

Univerzita Pardubice a kampus bez barier

The University of Pardubice and campus without barriers

Lucie Francová

Katedra tělovýchovy a sportu, Univerzita Pardubice, Pardubice

---

Prezentace projektu „Univerzita Pardubice a kampus bez bariér“ jehož cílem je zkvalitnění a rozšíření možnosti studia pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami na Univerzitě Pardubice. Realizací jeho aktivit bude vytvořena možnost pro studium většího počtu studentů s určitým znevýhodněním a zkvalitnění podmínek pro jejich vzdělávání. Součástí projektu je inovace studijních oborů, vytvoření poradenského centra zaměřeného na studijní, psychologické, sociální a profesní poradenství, pořízení kompenzačních a rehabilitačních pomůcek a zpřístupnění budov Univerzity Pardubice pro pohyb a studium handicapovaných.

V rámci projektu vznikl předmět Alternativní tělesná výchova v indoor i outdoor podobě. Cílem předmětu je nabídnout a seznámit studenty s netradičními pohybovými aktivitami. Do indoorových aktivit jsou zařazeny psychomotorické hry, netradiční sporty (boccia, discgolf, indiacca, kuželky, Ringo, goalbal) a cvičení s netradičními pomůckami (bossu, krancycle, flexi-bar) atp. Outdoorové aktivity jsou zaměřeny na vodácké sporty (kánoe, veslování). Předmět je zaměřen na netradiční/alternativní pohybové aktivity pro jedince se speciálními potřebami, ale nabídka aktivit je směřována obecně všem studentům Univerzity Pardubice.

Klíčová slova: alternativní tělesná výchova, speciální vzdělávací potřeby.

Presentation of the project entitled “The University of Pardubice and campus without barriers”, which aims at improving the quality and expanding the range of studies available for students with special educational needs at Pardubice University. The implementation of the activities will make studies available for a larger number of students with various disabilities and will increase the quality of conditions for their education. The project includes innovation in the fields of study, establishment of an advisory centre focused on study, psychological, social, and job counselling, the purchase of compensation and rehabilitation aids and ensuring accessibility to the buildings of the Pardubice University for use and study by disabled persons.

Within the project, the subject of Alternative Physical Education was created in both an indoor and outdoor version. The aim of the subject is to offer and familiarize students with non-traditional physical activities. Indoor activities include psychomotor games, non-traditional sports (boccia, discgolf, indiacca, bowling, Ringo, goalball) and exercising with non-traditional aids (bossu, krankcycle, flexi-bar), etc. Outdoor activities are focused on water sports (canoeing, rowing). The subject is focused on non-traditional/alternative physical activities for people with special needs, but the selection of activities is generally intended for all students of the University of Pardubice.

Key words: alternative physical education, special education needs.

E-mail: lucie.francova.1@gmail.com

Vzdělávací systém v ČASPV

The system of education in ČASPV

Vít Hanáček, Jan Kalina
Česká asociace Sport pro všechny

Vzdělávací systém v České asociaci Sportu pro všechny je dlouhodobý projekt vytvořený pro potřeby realizace pohybových programů, pohybové gramotnosti a k podpoře činnosti organizace ve sportovním prostředí České republiky.

Pravidla vzdělávání jsou vymezena interními legislativními normami – Směrnice ČASPV č. M-8/1995/14-5. Účelem této směrnice je stanovit společné zásady a pravidla vzdělávání tělovýchovných odborníků v České asociaci Sport pro všechny.

Další Směrnice ČASPV č. M-10/2001/10-2, napomáhá ke koordinaci a praktickému řízení metodické činnosti včetně vzdělávání v čtyřstupňové struktuře organizace a při naplňování stanovených cílů.

Kvalifikace a kvalifikační třídy

Kvalifikace je úroveň odbornosti v sledované dané oblasti.

Náročnost vzdělávání a úroveň získané kvalifikace je vyjádřena kvalifikačními třídami:

- předkvalifikační IV. třída,
- základní (vstupní) III. třída,
- rozšiřující II. třída,
- diplomovaný cvičitel.

Obsah vzdělávání je koncipován v kvalifikačních vzdělávacích programech a učebních textech.

Kvalifikační vzdělávací programy

Jsou vypracovány pro každou kvalifikaci a kvalifikační třídu zvlášť a jsou koncipovány tak, aby připravovaly cvičitele na samostatné vedení tělovýchovného procesu.

Učební texty

Jsou základním studijním materiálem. Jsou zpracovány pro jednotlivé kvalifikace a kvalifikační třídy. Jejich obsah je podrobným souhrnem poznatků a dovedností požadovaných při závěrečných zkouškách.

Akreditace

Jsou standardizované (akreditované) kvalifikace, tj. cvičitelé a instruktoři I. třídy, jsou kvalifikace, které svým minimálním rozsahem 150 hodin (+10 hodin a více zkoušky) respektují požadavky živnostenského zákona a III. stupně evropské vzdělávací kvalifikace.

Tyto kvalifikace mají trvalou a celostátní platnost. Lze je získat školením ve vzdělávacím zařízení ČASPV, které má od MŠMT ČR udělenou akreditaci pro dané kvalifikace – Akademie cvičitelů a instruktorů (ACI ČASPV).

Vzdělávání lektorů

Pro zabezpečení systému vzdělávání jsou vytvářeny lektorské sbory z nejlepších odborníků. Lektori jsou připravováni jednak pro předměty obecného základu odvětví a jednak pro předměty speciální odbornosti.

Vzdělávání rozhodčích

Pro sportovně-technické řízení vybraných soutěží a závodů zajišťuje ČASPV vzdělávání rozhodčích a dalších pořadatelů.

Další vzdělávání

Další vzdělávání zajišťuje doplňování a rozšiřování vědomostí a dovedností. Pro vyšší kvalifikační třídy je jednou z podmínek prodloužení jejich platnosti. Dalším vzděláváním se dosažená kvalifikační třída nezvyšuje.

Mezi formy dalšího vzdělávání zahrnujeme:

- a) cvičitelský sraz.
- b) seminář.
- c) odborné stáže, příp. další formy stanovené MR ČASPV.

Systém kreditních bodů

Jako motivace k dalšímu vzdělávání je zaveden systém kreditních bodů. Každé organizační formě dalšího vzdělávání jsou přiděleny kreditní body, které slouží ke zkvalitnění evidence a zvýšení motivace účasti cvičitelů na dalším vzdělávání.

Klíčová slova: vzdělávací systém v ČASPV, kvalifikační třídy, kvalifikační vzdělávací programy, akreditace, vzdělávání lektorů, systém kreditních bodů.

The system of education in The Czech Association of Sports for Everyone (Česká asociace Sportu pro všechny, ČASPV) is a long-term project that was created in order to implement physical activity programs, promote physical literacy and support the activity of the organisation in the sport environment of the Czech Republic.

Rules for education have been defined by internal legislative standards – Directive of ČASPV no. M-8/1995/14-5. The aim of the Directive is to define common principles and rules for the training of physical education specialists in The Czech Association of Sports of Everyone.

Another Directive by ČASPV, no. M-10/2001/10-2, helps to facilitate coordination and practical management of methodical activities, including education in a four-level structure and fulfilment of the established objectives.

Qualification and qualification classes

Qualification is the level of expertise achieved in the area concerned.

The difficulty of education and the level of the qualification obtained is expressed through qualification classes:

- 4th class – pre-qualification,
- 3rd class – basic (entry),
- 2nd class – extension,
- qualified trainer.

The content of the education is outlined in qualification educational programs and instructional texts.

Qualification educational programs

They have been prepared separately for every qualification and qualification class and are designed so that they can prepare trainers to independently manage the physical training process.

Teaching texts

These are the fundamental study material. They were prepared for individual qualification and qualification classes. They contain a detailed summary of findings and skills required in final exams.

Accreditations

Having a minimum scope of 150 hours (+10 hours or more of exams), these are standardized (accredited) qualifications, i.e. 1st class trainers and instructors, that fulfil the requirements of the Trade Act and the 3rd level of the European educational qualification.

These qualifications have permanent and nationwide validity. They can be obtained through training in a ČASPV educational facility that is accredited by the Ministry of Education, Youth and Sports of the Czech Republic for the qualifications concerned – The Academy of Trainers and Instructors (ACI ČASPV).

Education of lecturers

To ensure the system of education, teacher groups consisting of the best experts are established. The teachers are prepared for the subjects that represent the general basis of the branch as well as for special expertise subjects.

Education of referees

ČASPV ensures the education of referees and other organizers for sports-technical management of selected competitions and matches.

Further education

Further education is ensured through the addition and expansion of knowledge and skills. It is one of the conditions for extending validity in the case of higher qualification levels. The achieved qualification level is not increased through further education.

Forms of further education include:

- a) meetings of trainers,
- b) seminars,
- c) traineeship, or other forms defined by MR ČASPV.

A system of credit points

A system of credit points was established as a motivation for further education. Every organizational form of further education is associated with credit points that improve the quality of records and increase the trainers' motivation to pursue further education.

Key words: the system of education in ČASPV, qualification classes, qualification educational programs, accreditations, education of lecturers, system of credit points.

E-mail: hanacek@caspv.cz

Sluchadla a kochleární implantace – indikace, typy, praktické využití

Hearing aids and cochlear implantation – indication, types, practical utilisation

Eva Havlíková, Pavel Komínek
Klinika ORL, FN Ostrava

Údaje o incidenci sluchových vad dospělých jsou velmi rozdílné. Sluchová vada patří k nejčastějšímu postižení naší populace a tím jak obyvatelstvo stárne, přibývá i sluchově postižených. Ročně se v ČR rodí 100 dětí s těžkou sluchovou vadou a 600–1 200 dětí se středně těžkou sluchovou vadou. V ČR se postupně zavádí plošný screening sluchu novorozenců, jehož cílem je včasný záchyt sluchové vady a včasná korekce i u nejmenších dětí sluchadly nebo kochleární implantací.

Sluchadla jsou elektronická zařízení, jejichž hlavním úkolem je zesílení zvuku a tím zlepšení srozumitelnosti u nedoslýchavých. Indikace sluchadel u dospělých je vysoce individuální. Hlavní je subjektivní pohled nedoslýchavého na své postižení.

Základními komponentami sluchadla jsou mikrofon, který zvuk zachytí a přemění na elektrický signál, zesilovač, který signál zesílí a upraví a reproduktor, který jej opět změní na zvuk.

Sluchadla je možno rozdělit podle různých pohledů

1. Podle způsobu zpracování akustického signálu – sluchadla analogová a digitální.
2. Podle charakteru přenosu zvuku – přenos vzduchem nebo kostí.
3. Podle tvaru – zvukovodová, závěsná, kapesní, brýlová, BAHA.

Zdravotní pojišťovny přispívají sluchově postiženým podle tíže sluchové vady, příspěvek je na dobu 5 let. U dětí je příspěvek vyšší a je určený pro oboustrannou korekci.

Praktický postup při korekci sluchové vady

1. Anamnéza – faktory pre-, peri- a postnatální, rodinná a pracovní anamnéza.
2. Otoskopické vyšetření – vyloučení vrozené vývojové vady, chronické záněty.
3. Audiometrické vyšetření – typ a tíže sluchového postižení.
4. Objektívni audiometrie (tympanometrie, OAE, BERA, SSEP).
5. Výběr vhodných sluchadel – tvar, finanční možnosti, děti/dospělí.
6. Přízpusobení a praktické zkoušení sluchadel – adaptace na sluchadlo.
7. Nácvik správného používání sluchadla a péče o něj – používání v různých poslechových situacích, omezení v nepříznivých klimatických podmínkách, při sportu.
8. Následná péče.

U těžkých sluchových vad, kdy rehabilitace ani nejvýkonnějším sluchadlem není přínosná, je indikovaná kochleární implantace. Kochleární implantace je operační výkon, jehož cílem je nahradit porušenou funkci vnitřního ucha a dosáhnout toho, aby neslyšící opět slyšel. Do vnitřního ucha (hlemýždě) je zaveden svazek elektrod, který nahrazuje funkci vláskových buněk vnitřního ucha tím, že přímo vydává impulzy, které jsou dále vedeny sluchovým nervem do sluchových center v mozkové kůře.

Stanovení správné diagnózy (hlavně u malých dětí), výběr vhodného typu sluchadla, jeho nastavení a postupná adaptace na sluchadlo je časově nesmírně náročné. Faktorů úspěšné rehabilitace je několik a u dětí platí, že čím dříve se odhalí a koriguje sluchová vada, tím lepší jsou výsledky. U dospělých je velice důležitá vlastní motivace k používání sluchadla.

Klíčová slova: sluchadlo, kochleární implantace.

The data on the incidence of hearing impairment in adults are extremely varied. Hearing impairment is one of the most frequent disabilities in our population and as the population grows older, the number of people with impaired hearing will increase. In the Czech Republic, 100 children are born every year with severe hearing impairment and 600–1200 with moderate hearing impairment. A global screening of the hearing of new-borns is being implemented in the Czech Republic that aims at the timely identification of hearing impairment and

timely correction for the youngest babies by using hearing aids or cochlear implantation. Hearing aids are electronic devices mainly intended to amplify sound and increase audibility for people who are hard of hearing. The indication of hearing aids in adults is very individual. The main issue is the subjective view of those people who are hard of hearing of their impairment. The basic components of a hearing aid include a microphone that captures sound and changes it into an electric signal, an amplifier that amplifies and adapts the signal and a speaker that changes it back into a sound again.

Hearing aids may be classified according to various views

1. According to the manner of acoustic signal processing – analogue and digital hearing aids.
2. According to the character of noise transmission – transmission through air or bone.
3. According to the shape – auditory canal, hanging, pocket, glass, BAHA.

Health insurance companies help persons with hearing impairment according to the severity of their hearing impairment and the contribution is for 5 years. The contribution for children is higher and intended for double correction.

A practical procedure in the correction of hearing impairment

1. Anamnesis – prenatal, perinatal and postnatal factors, family and work history.
2. Otoscopic examination – exclusion of congenital malformation, chronic inflammations.
3. Audiometric examination – type and severity of hearing impairment.
4. Objective audiometry (tympanometry, OAE, BERA, SSEP).
5. Selection of suitable hearing aids – shape, cost, child/adult.
6. Adaptation and practical testing of hearing aids – adaptation of a hearing aid.
7. Training of the right use and care of hearing aids – use in various hearing situations, limitations in unfavourable weather, in sports.
8. Subsequent care.

Cochlear implantation is indicated for severe hearing impairment where neither rehabilitation nor the most powerful hearing aids help. Cochlear implantation is a surgery that aims at the replacement of the impaired function of the inner ear so that the patient will hear again. An electrode array is introduced into the inner ear (cochlea), replacing the function of the hair cells in the inner ear by directly emitting impulses that are further lead through the auditory nerve in the auditory centres in the cortex.

Determination of the right diagnosis (especially in small children), selection of a suitable type of hearing aid, their setup and gradual adaptation is very time consuming. There are numerous factors that influence successful rehabilitation and it holds true with children that the earlier a hearing impairment is identified and corrected, the better the results. With adults, motivation to use hearing aids is very important.

Key words: hearing aid, cochlear implantation.

E-mail: eva.havlikova@fno.cz

Nový obor Rekondiční a sportovní masér pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

A new field of study of fitness and sports masseurs for students with special educational needs

Jaromír Hudek, Pavel Steiger
Střední škola, Olomouc - Svatý Kopeček

Střední škola, Olomouc – Svatý Kopeček, fakultní škola Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci, otevřela od školního roku 2013/2014 možnost žákům se speciálními vzdělávacími potřebami studovat nově obor z oblasti tělesné kultury. ŠVP byl zpracován dle Rámcového vzdělávacího programu pro učební obor 69-53-H/01 Rekondiční a sportovní masér. Jedná se o tříleté vzdělání, po jehož úspěšném dokončení obdrží absolvent středoškolské vzdělání s výučním listem.

Absolvent tohoto oboru je schopen poskytovat profesionální masérské služby ve vlastních provozovnách, studiích, fitness a wellness centrech, sportovních klubech a v lázeňských zařízeních, dále může své dovednosti uplatnit ve sféře sociálních služeb, včetně domovů pro seniory. V průběhu přípravy je kladen důraz na rozvoj schopností aplikovat své poznatky a dovednosti v rámci poskytování odborných masérských služeb vhodně zvolenými technologickými postupy a v souladu s individuálním přáním zákazníka s ohledem na zdravotně hygienická hlediska. Za velmi progresivní považujeme zejména zařazení specializačních oblastí nutriční výživa ergoterapie seniorů, což dává absolventům komplexnější vzdělání v oblasti podpory zdraví a kvality života svých potenciálních klientů.

Absolvent oboru je schopen používat dva cizí jazyky jako prostředek profesní komunikace, ovládá programové vybavení počítače včetně práce s internetem. Absolventi jsou v průběhu vzdělávání vedeni k přesnosti, ke slušnému chování, k dodržování právních norem a etiky. Tento obor vznikl ve spolupráci s partnerskou Fakultou tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci.

Klíčová slova: rekondiční a sportovní masér, speciální vzdělávací potřeby, nutriční výživa, ergoterapie seniorů.

New from the 2013/2014 school year, the Secondary School Olomouc – Svatý Kopeček, the university school of The Faculty of Physical Culture of Palacký University in Olomouc, allowed students with special educational needs to study a field in the area of physical culture. A school educational program was prepared according to the general educational program for the 69-53-H/01 Fitness and sports masseur field of study. It is a three-year education program and the graduates receive a secondary education with a vocational certificate.

The graduates are able to provide professional masseur services in their own homes, in studios, fitness and wellness centres, sports clubs, and spa facilities, they can further use their skills to provide social services, including in homes for the elderly. During the preparation, emphasis is placed on developing the ability to apply their findings and skills while providing expert masseur services through suitably selected technological procedures and in compliance with the individual wishes of each customer with regard to health and hygiene. Inclusion of the specialization areas of nutrition and occupational therapy for the elderly are especially progressive, and provides a more complex education to the graduates in the support of the health and quality of life of their potential clients.

The graduates must be able to use two foreign languages for communicating at work, and must be able to work with a computer and the internet. During their education, the graduates are taught to be accurate and polite, and to adhere to legal standards and ethics. This field of study was created in cooperation with the Department of Physical Culture of Palacký University in Olomouc.

Key words: fitness and sports masseur, special educational needs, nutritional food, occupational therapy for the elderly.

E-mail: red@sskopecek.cz

Jóga pro neslyšící

Yoga for persons with hearing impairments

Kateřina Iliková

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

Jóga je indický systém cvičení starý tisíce let se stálou aktuálností. Z pohledu pohybové aktivity je jóga určena pro všechny zájemce, tudíž i pro sluchově postižené. Vzhledem k tomu, že jóga se dá praktikovat prakticky všude, jediným limitujícím faktorem zůstává způsob předání informací o józe širší veřejnosti, potenciálním cvičencům se sluchovým postižením. Jelikož dosud neexistuje žádný ucelený systém znaků či jiných komunikačních prostředků, které by sluchově postiženým lidem usnadňovaly cvičení jógy.

Cílem práce tedy bylo vytvoření znaků pro základní pozice, běžně se vyskytující na lekcích jógy, a vytvoření videozáznamu ukázkové hodinové jógové lekce doplněného o tlumočení komentáře do znakového jazyka.

Hlavním výstupem práce je videozáznam jógové hodiny, na které cvičím sestavu ásan pro začátečníky podle instrukcí lektorky. Komentář lektorky je zjednodušen a převeden do formátu titulků, které primárně sloužily jako pomůcka pro neslyšící tlumočníci při převodu textu do znakového jazyka. Jako přílohu práce tvoří seznam fotografií jednotlivých ásan s úplným názvem pozic v sanskrtu, jejich českým překladem a grafickým znázorněním znaku použitého ve videozáznamu.

Klíčová slova: sluchové postižení, hluchota, jóga, ásany.

Yoga is an Indian exercise system that is thousands of years old, but is still up-to-date. From the perspective of physical activity, yoga is intended for all those who are interested, including people with a hearing impairment. Since yoga can be practiced almost everywhere, the only limiting factor is how to communicate information about yoga to the wider public and potential trainees with a hearing impairment. No comprehensive system of signs or other means of communication has been created so far that would make it easier for people with a hearing impairment to practice yoga.

The aim of the paper was to create signs for basic yoga positions that commonly occur in yoga lessons and to create a video of a sample yoga lesson, including a translation of comments into sign language.

The main output of the paper is a video of a yoga lesson in which I show a set of ásanas for beginners according to instructions by a trainer. The trainer's comments are simplified and transcribed into subtitles that primarily serve as an aid for a deaf translator to convert the text into sign language. Attached to the paper is a list of photographs of individual ásanas, including the complete name of the positions in Sanscrit, their Czech translation, and a picture of the sign used in the video.

Key words: hearing impairment, deafness, yoga, asanas.

E-mail: katerina.ilikova@gmail.com

Žáci se zrakovým postižením a zdravý životní styl

Students with a visual impairment and a healthy life style

Zbyněk Janečka

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

Studie vycházející z disHBSC šetření WHO pro populaci u žáků se zdravotním postižením. V našem příspěvku jsme se zaměřili na stravovací návyky mládeže se zrakovým postižením v porovnání s intaktní populací. Obdobně jsme zkoumali i negativní jevy, které se týkají pití alkoholu, kouření u mladistvých žáků se zrakovým postižením.

Klíčová slova: žák se zrakovým postižením, negativní jevy, stravovací návyky.

The study draws from the research conducted by disHBSC of WHO in a population of students with a disability. Our paper focused on the eating habits of youth who had a visual impairment compared to the unimpaired population. Similarly, we also investigated the negative effects that are related to drinking alcohol and smoking by juvenile students who have a visual impairment.

Key words: visually impaired student, negative effects, eating habits.

E-mail: zbynek.janecka@upol.cz

Fenomén neopodstatněného uvolňování ze školní tělesné výchovy

The phenomenon of unfounded relief of school physical education

Ondřej Ješina

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

Předložený příspěvek má podpořit debatu o nesmyslnosti jednoho z fenoménů v systému vzdělávání v ČR. Navzdory existenci mezinárodních smluv a strategických dokumentů; navzdory zkušenostem ze zahraničí; navzdory systémovým možnostem, kterými u nás disponujeme nebo můžeme disponovat; navzdory odmítavému postoji řady odborníků je často bezdůvodné uvolnění ze školní tělesné výchovy realitou a občas zneužívanou praxí. Jsme svědky paradoxních situací, kdy žáci se zdravotním postižením, navštěvující školy pro ně primárně určené, se účastní všech povinných předmětů (včetně tělesné výchovy) a na běžných školách jsou žáci s daleko menšími zdravotními problémy uvolněni z tělesné výchovy. Kromě zákona č. 561/2004 Sb., který si nelogicky ve vztahu ke zdraví žáků odporuje, jsme od roku 2013 konfrontováni ještě s vyhláškou Ministerstva zdravotnictví č. 391/2013 Sb. Ta si klade za cíl působit preventivně na ochranu zdraví nejen dětí, ale i dospělých v kontextu výkonnostního sportu, ale i volnočasových aktivit a školní tělesné výchovy. Z tohoto důvodu deklaruje omezení nebo zamezení v přístupu k pohybovým aktivitám u vybraných skupin obyvatel. Toto vše bohužel bez nabídky alternativy, což považujeme za chybné rozhodnutí našich zákonodárců, které umožňuje ještě plošnější a hlubší systémové vytváření bariér v přístupu některých dětí, žáků a studentů k pohybovým aktivitám a tím může působit negativně na celkové zdraví a kvalitu života těchto osob. Dává nástroj pro možné zneužití ze strany pedagogů, ale paradoxně i rodičů, ředitelů škol a potenciálně i samotných žáků či jejich lékařů.

Klíčová slova: aplikované pohybové aktivity, žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, podpora pohybových aktivit, zdravotní postižení, školská legislativa.

The present paper is intended to support a discussion on the nonsense concerning one of the phenomena in the education system of the Czech Republic. Despite the existence of international agreements and strategic documents, despite experience from abroad, despite system capabilities that we already have or can have, despite the disapproval of many experts, often unfounded denial of school physical education is a reality and often a misused practice. We can see paradox situations where students with a disability who visit schools that are primarily intended for them participate in all mandatory subjects (including physical education) and in common schools, students with considerably less serious health problems are denied physical education. In addition to Act no. 561/2004 Coll. that illogically contradicts itself in relation to the health of students, since 2013, we have also had to contend with Decree of the Ministry of Health no. 391/2013 Coll. It intends to act preventively to protect the health not only of children, but also of adults in the context of advanced sports, leisure time activities and school physical education. To this extent, it limits and prevents access to physical activities for selected groups of the population. However, it offers no alternative, which we consider to be a bad decision by our lawmakers and creates even more general and deeper barriers in the availability of physical activities for some children and students, and thus can have a negative impact on the overall health and quality of life of these persons. It provides a tool for possible misuse by teachers, but paradoxically also by parents, school directors, and students or their doctors.

Key words: adapted physical activities, students with special educational needs, support of physical activities, disability, school legislation.

E-mail: ondrej.jesina@upol.cz

Názory lezců bez zdravotního postižení na společnou účast při horolezeckých aktivitách s osobami s tělesným postižením

Opinions for unimpaired climbers to involve persons with a physical disability in joint climbing

Jan Klega, Ondřej Ješina

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

Horolezectví si ve všech svých formách získává stále větší počet příznivců, osoby s tělesným postižením nevyjímaje. Snahou našeho výzkumu bylo zjistit, jak intaktní lezci vnímají společnou účast na horolezeckých aktivitách s lidmi s tělesným postižením. Na základě analýzy získaných dat lze konstatovat, že intaktní lezci jsou společnému lezení s osobami s tělesným postižením příznivě nakloněni, hlavně na umělé stěně a cvičných skalách. Za nepřilíš vhodné naopak považují vicedélkové lezení, bigwall, lezení v horách a lezení v ledu, především s ohledem na možná bezpečnostní rizika daná náročnějším charakterem těchto disciplín. Problémy, které mohou vyvstat, si uvědomují, zároveň však považují lezení s člověkem s tělesným postižením za přínosné. Rovněž lze říci, že rozdíly v postojích mezi lezci, kteří mají osobní zkušenost, a těmi, kteří se při lezení s lidmi s tělesným postižením dosud neseťkali, nejsou nijak výrazné.

Klíčová slova: horolezectví, tělesné postižení.

Climbing in all its forms is becoming increasingly popular among people with a physical disability. The aim of our research was to identify how unimpaired climbers see the involvement of people a physical disability in joint climbing. Based on an analysis of the data obtained, we can say that unimpaired climbers are positive about involving people a physical disability, especially on an artificial wall or a training rock. On the other hand, they consider multi-pitch climbing, big wall, mountain climbing and ice climbing to be less suitable, especially due to the high degree of demand of these disciplines. They are aware of the problems that may arise, but at the same time they consider climbing with person with a physical disability to be beneficial. We found that there were no large differences in the attitudes among climbers who have had personal experience climbing with persons with a disability and those who have not yet tried climbing with those persons.

Key words: climbing, physical disability.

E-mail: janklega@gmail.com

Drums Alive® jako prostředek pohybové terapie a jeho využití u různých typů postižení

Drums Alive® as a means of physical therapy and its use in various types of disabilities

Věra Knappová, Gabriela Kavalířová

Fakulta pedagogická, Západočeská univerzita, Plzeň
ČAAPA

Zakladatelkou Drums Alive® je Carrie Ekins. Tento pohybový program je známý a rozšířený především ve Spojených státech amerických a Německu. Terapie probíhá bubnováním pomocí klasických paliček na stabilně umístěné gymnastické míče. V případě nedostatku prostoru, nebo vzhledem ke specifické situaci, lze využít pro bubnování alternativní pomůcky (židli, destičky, bubnovat vsedě apod.). Drumming s sebou přináší mnoho fyzických a psychických benefitů. Vyladuje autonomní nervový systém ve smyslu převahy parasympatiku, tím výrazně redukuje stres a posiluje imunitní systém. Synchronizace pravé a levé hemisféry vykazuje během bubnování stimulaci aktivity mozkových alfa vln, což může vést k vyšší úrovni koncentrace, senzorickeému a motorickému zdokonalení a celkové duševní pohodě. Tato synchronizace je velmi žádoucí u jedinců trpících neurologickými onemocněními, ale jeví se jako vhodnou terapií i u jedinců s poruchami autistického spektra. U jedinců s omezenou hybností může být efektivně využíván jako prostředek zvyšování fyzické zdatnosti (zvyšování srdeční a dechové frekvence, vyplavování endorfinů, cílené posilování svalových skupin aj.). Z psychologického hlediska drumming podporuje kreativitu, jemnou motoriku, trénuje paměť, pomáhá snižovat stres a agresivitu. Prohlubuje přirozený vztah k hudbě a rytmu. Rozvíjí kognitivní a emoční procesy. Tato terapie slouží k odreagování, relaxaci a emocionálnímu vybití. Z tohoto hlediska je vhodnou terapií zejména u dětí s poruchou pozornosti nebo s lehkou mozkovou dysfunkcí. Bubnování bývá pro klienty silným zážitkem, zábavou a nástrojem k upevňování sociálních vazeb mezi nimi.

Klíčová slova: drumming, pohybová terapie, kvalita života.

The founder of Drums Alive® is Carrie Ekins. This physical program is widely known throughout the U. S. and Germany. The therapy consists of drumming on stationary gymnastic balls using classical drumsticks. If there is a lack of space or in a specific situations, alternative aids can be used for drumming (chairs, plates, drum sets, etc.). Drumming has numerous physical and psychological benefits. It fine tunes the autonomic nervous system towards the dominance of parasympathetic, which is associated with considerably reduced stress and strengthening of the immune system. Synchronization of the right and left hemispheres during drumming stimulates alpha brain wave activity, which can lead to a higher level of concentration, sensory and motor improvement and overall mental peace. This synchronization is very desirable in individuals who have neurological diseases, but it also seems to be a suitable therapy for people with autism spectrum disorders. For individuals with limited mobility, it can be effectively used to increase physical fitness (increased heart and respiratory rate, a release of endorphins, targeted strengthening of muscle groups, etc.). Psychologically, drumming encourages creativity, improves fine motor skills, supports memory training and helps to reduce stress and aggression. It deepens the natural relationship to music and rhythm. It develops cognitive and emotional processes. This therapy is used for relaxation and emotional discharge. From this perspective, it is a particularly suitable therapy for children with attention deficit disorder or attention deficit hyperactivity disorder. Drumming is usually a powerful experience for clients, provides entertainment and is a tool that strengthens the social ties between them.

Key words: drumming, physical therapy, quality of life.

E-mail: knappova@ktv.zcu.cz

Význam vytvoření vložené kategorie neslyšících bikerů v rámci běžných soutěží

The importance of establishing the embedded category of deaf bikers in common competitions

František Kocourek¹, Petra Kurková²

¹SK Skivelo, Olomouc

²Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

V minulém století byly soutěže pro sportovce se sluchovým postižením organizovány výhradně samostatně s ohledem na jejich postižení a komunikační specifika. Avšak v posledních dvou letech jsou uskutečňovány pozitivní změny při pořádání soutěží sportovců se sluchovým postižením v rámci běžné kategorie, tzn. sportovců bez postižení.

Sportovci se sluchovým postižením nemají žádná fyzická omezení. Pokud splňují kvalifikační kritéria, mohou se zúčastňovat soutěží s běžnými sportovci. Avšak ne všichni sportovci se sluchovým postižením najdou odvalu se na takové soutěže přihlásit. Důvodem mohou být obavy z neznámého prostředí a komunikační bariéra.

V rámci iniciativy cyklistů se sluchovým postižením ze sportovního klubu SK SKIVELO neslyšících Olomouc se podařilo realizovat vytvoření samostatné kategorie neslyšících bikerů v seriálu maratonských závodů horských kol pod názvem Cyklomaraton tour. Pořadatelé těchto závodů již měli zkušenosti z dřívějších ročníků s vloženou kategorií pro sportovce s tělesným postižením. Cyklomaraton tour obsahuje celkem deset závodů, z toho pro kategorii neslyšících bikerů bylo vybráno pět závodů (Pálava, Olomouc, Hradec Králové, Beroun a Praha). Tyto závody jsou určeny pro všechny bikery, jak výkonnostní, tak i rekreační. Nejednalo se o ojedinělou iniciativu z hlediska pořadatelů. Neslyšící bikeri měli možnost startovat v Pražském poháru MTB a na závodech Bělkovický řetěz.

V roce 2014 byla tak pro neslyšící bikery vytvořena samostatná soutěžní kategorie v rámci veřejného závodu běžných bikerů. Ve vložené kategorii neslyšících bikerů mohou být zařazeni sportovci splňující podmínku minimální sluchové ztráty 55 dB v lepším uchu, stanovenou mezinárodním deaflympijským výborem. Tito sportovci jsou hodnoceni jak v rámci běžné kategorie včetně celkového umístění, tak i dle kategorie věku, pohlaví, závažnosti postižení. Všichni neslyšící účastníci se tak mohou porovnat jak mezi běžnými závodníky, tak i mezi sebou.

Na mezinárodním poli bylo v letošním roce průlomovou akcí mistrovství Evropy neslyšících bikerů, které se konalo v Rakouském Kirchbergu v rámci maratonského festivalu určeného široké veřejnosti. Toto spojení se v praxi osvědčilo, vložená soutěž neslyšících bikerů proběhla bezproblémově.

Cílem iniciativy zařazování vložené kategorie neslyšících bikerů je získat větší počet zájemců o tuto sportovní disciplínu a zvýšit tak šance na objevení mladých talentů, kteří by mohli reprezentovat Českou republiku na mezinárodních soutěžích. V rámci celosvětového rozvoje cyklistiky je důležité vytvoření samostatné sekce deafcycling pod zastřešující cyklistickou federací UCI. Přislíbem do budoucna je výraznější zviditelnění cyklistů se sluchovým postižením a získání většího respektu veřejnosti.

Příspěvek byl podpořen grantem *Zvýšení profesních kompetencí studentů zdravotnických a tělovýchovných studijních programů ve vztahu k osobám se zdravotním postižením, CZ.1.07/2.2.00/28.0181.*

Klíčová slova: kategorie neslyšících, deafcycling.

In the last century, competitions for athletes with a hearing impairment were organised separately because of the participants' disability and communication needs. However, over the last two years, positive changes have taken place in the organization of competitions for athletes with a hearing impairment within normal competitions, i.e. with unimpaired athletes.

Athletes with a hearing impairment have no physical limitations. If they fulfil the qualification criteria, they can take part in competitions with unimpaired athletes. However, not all athletes with a hearing impairment find the courage to enter such competitions. The reason may be a fear of the unknown environment and communication barriers.

Within the initiative of cyclists with a hearing impairment from SK SKIVELO Olomouc sports club for the deaf, a separate category of deaf bikers was successfully established in a series of marathon mountain bike races under the name Cyklomaraton Tour. The organizers of the race had already had experience with an embedded

category for athletes with a physical disability from previous years. The cycling marathon tour consists of ten races of which five races were chosen to include the category of deaf cyclists (Pálava, Olomouc, Hradec Králové, Beroun and Prague). These races were intended for all bikers, both performance and recreational. It was not the only initiative of the organizers. Deaf bikers already had the opportunity to get involved in the Prague Cup MTB and the Bělkovický řetěz race.

In 2014, a separate competition category was created for deaf bikers within the public competition of unimpaired bikers. The embedded category of deaf bikers may include athletes who fulfil the condition of having a minimum hearing loss of 55 dB in their better ear, which is defined by the international Deaflympic committee. These athletes are assessed both within the ordinary category that includes their overall ranking as well as according to their age, sex and severity of disability. All deaf participants can therefore compare themselves with both unimpaired athletes and each other.

At the international level, a breakthrough event this year was the European Championship of Deaf Bikers that took place in Kirchberg, Austria, within the marathon festival intended for the general public. This combination proved to be good in practice and the embedded competition of deaf bikers went smoothly.

The aim of the initiative to include an embedded category of deaf bikers is to attract more people interested in the sport and therefore increase the chances of identifying young talents that might represent the Czech Republic in international competitions. Within the global development of cycling, it is important to establish a separate section of deaf cycling under the umbrella of the UCI cycling federation. The promise for the future is to make cyclists with a hearing impairment more visible and obtain greater respect by the public.

The paper was supported by a grant for *Increasing the professional competencies of the students of health and physical education curricula in relation to persons with disabilities, CZ.1.07/2.2.00/28.0181*.

Key words: deaf categories, deaf cycling.

E-mail: kocourekfrantisek@seznam.cz

Projekt Active Age

The active age project

Miroslav Kopřiva, Miroslav Zítko, Vlasta Syslová
Česká asociace Sport pro všechny

S podporou ISCA (International Sport and Culture Association) a pod organizačním vedením DTB (Deutsche Turner-Band) se zúčastnilo 11 sportovních organizací z Evropy 18měsíčního Projektu Active Age („Aktivní stárnutí“). Z České republiky byla vyzvána ke spolupráci Česká asociace Sport pro všechny. Zvláště proto, že vyškolení v oblasti lektorské, cvičitelské a cvičební v rámci České republiky provádí ČASPV, jehož jsou všichni vyškolení členy.

Projekt měl za úkol zvýšit pozornost sportovních organizací na cílovou skupinu starších osob, představit a specifikovat pomoc a prostředky pro „tvorbu kapacit“, aby se dařilo změnit klesající tělesnou aktivitu seniorů. Projekt obsahoval následující tři rozhodující témata:

- strategické plánování ve sportovních organizacích,
- definování cílových skupin a vyvíjení odpovídajících cvičebních programů,
- získávání a vyškolení lektorů a cvičitelů.

Zkušenosti z celého projektu jsou shrnuty v materiálu Capacity buliding for physical activity of older people, který obsahuje doporučení, příručky a praktické návody z úspěšných projektů z celé Evropy, které každou organizaci, svaz i jednotlivou osobu mohou podpořit v nalezení a zavádění praktických nabídek cvičení pro seniory.

Zároveň s podporou ISCA byl zahájen systém výměny znalostí a rozvoje, kterého se zúčastnili všichni partneři projektu i další zájmové organizace. I přes ukončení tohoto projektu bude ve společných zájmech spolupráce pokračovat.

Klíčová slova: mezinárodní projekt, aktivní stárnutí, příklady konkrétních postupů, školení lektorů.

With the support of the ISCA (International Sport and Culture Association) and under the organizational management of DTB (Deutsche Turner-Band), 11 sports organizations from Europe took part in an 18 month project entitled Active Age (“active ageing”). The Czech Association of Sports for Everyone (Česká asociace Sport pro všechny, ČASPV) was invited from the Czech Republic, especially because it conducts training sessions for teachers and trainers at training areas throughout the Czech Republic and all trained persons are members.

The project aimed to attract the attention of sports organizations to the target group of elderly people, to introduce and identify how to facilitate the “creation of capacities” to change the tendency of decreasing physical activity by the elderly.

The project contained the following three key topics:

- strategic planning in sports organizations,
- defining target groups and developing appropriate training programs,
- attracting and training lecturers and trainers.

Experience from the project is summarized in the paper entitled Capacity Building for the Physical Activity of Older People, which contains recommendations, guides and practical guidance from successful projects from across Europe that can help every organization, association, and every individual find and implement a practical selection of exercises for the elderly.

Along with support from the ISCA, a system of knowledge sharing and development was implemented in which all project partners and other interest organizations participated. Despite the termination of the project, there is joint interest in continuing the collaboration.

Key words: international project, active ageing, examples of specific procedures, training of lecturers.

E-mail: kopriva.buhler@post.cz

Problematika dostupnosti a analýza nabídky řízených pohybových aktivit pro děti s disabilitou mentální, sluchovou, zrakovou ve vybraných regionech EU

The Issue of the Availability and an Analysis of the Selection of Controlled Physical Activities for Children with Mental, Hearing or Visual Disabilities in Selected Regions of the EU

Zuzana Kornatovská

Pedagogická fakulta, Jihočeská Univerzita, České Budějovice

Pojem „řízené pohybové aktivity“ je označením pro systém různorodých druhů pohybových aktivit s cílem dosáhnout zdravotně sociálních benefitů u osob s disabilitou, a to prostřednictvím vysoce odborné inkluzivní výchovy a pohybového učení. Evropská unie i ostatní státy světa potřebují kvalitní výzkumná data, bez nichž nelze posoudit, jak se celková situace osob s disabilitou vyvíjí. Jedná se zejména o analýzu prostředí. Cílem příspěvku je komparovat dostupnost řízených pohybových aktivit pro děti s disabilitou mentální, sluchovou, zrakovou ve vybraných regionech zemí EU – Jihočeský region (CZ), Plovdiv (BG), Primorska (SLO), West Midlands (GB). Současně analyzovat škálu nabídky řízených pohybových aktivit pro tuto populaci dětí.

Hypotéza: Dostupnost i nabídka řízených pohybových aktivit pro děti s disabilitou mentální, sluchovou, zrakovou bude signifikantně vyšší v regionu West Midlands oproti regionům z bývalých socialistických zemí. Investigativní výzkum a sběr dat byl uskutečněn 2011–2012 v průběhu výzkumných stáží autorky a ve spolupráci s univerzitami a institucemi daných regionů. Byly použity metody „ArcGis“ – polygon dojezdu; řízený rozhovor se zastupiteli regionů (pro oblast sportu, pro oblast zajišťující péči o občany s disabilitou) s následnou explanací dat (index dostupnosti řízených pohybových aktivit, analýza četnosti nabídky). Výsledky prokázaly, že dostupnost řízených pohybových aktivit pro děti s disabilitami ve zkoumaných regionech nebyla vyrovnaná.

Jihočeský region: Výsledky prokázaly kumulování center řízených pohybových aktivit pro děti s disabilitou 8–15 let v oblasti krajského města České Budějovice v Jihočeském regionu. Dostupnost byla vyhodnocena jako průměrná (index dostupnosti: 3,43).

Region Plovdiv: Výsledky prokázaly tendenci k centralizování řízených pohybových aktivit v krajském městě Plovdiv. Dostupnost byla vyhodnocena jako podprůměrná (index dostupnosti: 6,83).

Region Primorska: Výsledky prokázaly kumulování center řízených pohybových aktivit pro děti s disabilitou 8–15 let v oblasti krajského města Koper. Další „obalové zóny“ s centry řízených pohybových aktivit byly rozmístěny vcelku rovnoměrně ve 3 dalších lokalitách regionu. Dostupnost let byla vyhodnocena jako mírně podprůměrná (index dostupnosti: 5,68).

Region West Midlands: Výsledky prokázaly optimální pokrytí regionu West Midlands centry řízených pohybových aktivit pro děti s disabilitou. V krajském městě Coventry byla stejná dostupnost řízených pohybových aktivit jako i v ostatních lokalitách regionu. Vzdálenost dojezdu k řízené pohybové aktivitě v regionu West Midlands nepřesahovala 20 km v 92 % (index dostupnosti: 1,44).

Regionem s nejnižším počtem nabízených řízených pohybových pro děti s disabilitou byl region Plovdiv. Naopak regionem s nejvyšším počtem organizovaných aktivit byl region West Midlands, a to s možností plné integrace jak v krajském městě, tak mimo něj. V regionu Primorska a v regionu West Midlands si řízené pohybové aktivity hradili participantí sami. V regionu Jihočeském si účast hradili participantí v 40 % z ceny. V regionu Plovdiv byly řízené pohybové aktivity hrazeny státem. Výsledky akcentují inspirativní a vysoce efektivní způsob organizace řízených pohybových aktivit pro děti s disabilitou v britském regionu West Midlands. Jedná o trend s nízkou ekonomickou náročností, zvyšující šance k pohybovému učení dětí.

Klíčová slova: dítě s disabilitou, disabilita mentální, disabilita sluchová, disabilita zraková, řízené pohybové aktivity.

The term “controlled physical activity” describes a system of various physical activities that are intended to bring health and social benefits to people with a disability through highly professional inclusive education and physical education. The European Union and other countries in the world need quality research data, otherwise it is not possible to assess how the overall situation of the persons with a disability is developing. This especially involves an analysis of the environment. The aim of the paper is to compare the availability of controlled

physical activities for children with a mental, hearing or visual disability in selected regions of the EU – the South Bohemian Region (CZ), Plovdiv (BG), Primorska (SLO), West Midlands (GB), and at the same time, to analyse the range of the controlled physical activities offered to this group of children.

Hypothesis: The availability and selection of controlled physical activities for children with a mental, hearing or visual disability will be significantly higher in the West Midlands Region compared to regions in former socialistic countries. Investigative research and data collection took place between 2011–2012 during the author's research internships and in cooperation with universities and institutions in the regions concerned. The methods used were the ArcGi finish polygon and structured interviews with representatives from the regions (in the area of sports and in other areas that provide care for people with a disability) with subsequent data explanations (an index of the availability of controlled physical activities, an analysis of the selection scale). The results show that the availability of controlled physical activities for children with a disability in the selected regions was not balanced.

The South Bohemian Region: The results show an accumulation of the centres of controlled physical activity for children with a disability between 8 and 15 years of age in the regional city of České Budějovice in the South Bohemian Region. Availability was assessed as being average (availability index: 3.43).

The Plovdiv Region: The results show a tendency to centralize the physical activities in the regional city of Plovdiv. Availability was assessed as being below average (availability index: 6.83).

The Primorska Region: The results show an accumulation of the centres of controlled physical activity for children with a disability between 8 and 15 years of age in the regional city of Koper. Other “coverage areas” with centres of controlled physical activity were distributed quite evenly in 3 other locations within the region. Availability was assessed as slightly below average (availability index: 5.68).

The West Midlands Region: The results show optimum coverage of centres of controlled physical activity for children with a disability in the West Midlands Region. The regional city of Coventry has the same availability of centres of controlled physical activity as other locations in the region. The travel distance to the controlled physical activity centres within West Midlands was not over 20 km 92% of the time (availability index: 1.44).

The region with the lowest number of centres of controlled physical activity for children with a disability was Plovdiv. On the contrary, the region with the highest number of organized activities was West Midlands, with opportunities for full integration both in the regional city as well as outside of it. In Primorska and West Midlands, participants paid for the controlled activity themselves. In the South Bohemian Region, the participants paid 40% of the price. In Plovdiv, the controlled physical activities were paid for by the state. The results emphasize the inspirational and highly effective manner of organization of controlled physical activities for children with a disability in the UK's West Midlands region. It is clear that low economic demands increases the chances for physical education of children.

Key words: children with a disability, mental disability, hearing disability, visual disability, controlled physical activities.

E-mail: zkornatovska@pf.jcu.cz

Herní specialista – nová role v pečujícím týmu

Playworker (game specialist) – a new role in a caring team

Jiří Královec
Nadační fond Klíček, Praha

Príspevek je zaměřen na profesi herního specialisty – člověka, o jehož roli má i odborná zdravotnická veřejnost představu často nepřesnou, mlhavou, či vysloveně mylnou. Krátce se zastavíme u historických kořenů této profese a o tom, jak je ve světě pojmána, ale těžištěm příspěvku budou možnosti práce herního specialisty v aktuálním prostředí českého zdravotnictví. Budeme se věnovat tomu, co herního specialistu odlišuje od jiných – více či méně „příbuzných“ pomáhajících profesí, zaměříme se na aktivity a přístupy, které herní specialista na oddělení (nebo obecně do zdravotnické či jiné pečující instituce) vnáší, zmíníme se o podmínkách, které pro výkon své práce potřebuje, a zvláště se zaměříme také na úskalí a rizika, s nimiž je působení herního specialisty spojeno. Pokusíme se přinést odpověď na otázku, kým herní specialista je, kým není (a být by neměl), a čím vším může být nemocným dětem, jejich rodičům a ostatním členům pečujícího týmu k užítku. Závěrem se pokusíme nastínit, jakým směrem by se u nás pojetí a zavádění této nové role mohlo do budoucna vyvíjet.

Klíčová slova: hra, herní specialista, dětský pacient, family-centred care.

The paper deals with the profession of a playworker (or a game specialist) – a person whose role is often unclear, vague or utterly false even for healthcare experts. We shall briefly discuss the roots of this profession and how it is understood in the world, but the main focus of the paper is to explore opportunities for the work of a playworker within the current environment of the Czech health care system. We shall also deal with what distinguishes a playworker from other more or less “related” assisting jobs; we shall focus on activities and approaches that a playworker introduces to the hospital ward (or generally to any health care or other caring institution). We will mention the conditions necessary for their work performance, and pay special attention also to all the pitfalls and risks related to their job. We shall try to answer the question of who a playworker actually is and is not (and whom they should not be) and what benefit they can bring to ill children, their parents and other members of the caregiving team. In conclusion, we will try to outline the directions that the concept and introduce new ideas of roles the concept could take in our environment in the future.

Key words: game, playworker, game specialist, child patient, family-centred care.

E-mail: jiri@klicek.org

Komunikace v rané péči pro rodiny s dětmi se sluchovým postižením

Early care communication for families with children with a hearing impairment

Anna Kučerová

Centrum pro dětský sluch Tamtam, o. p. s., Praha

Raná péče pro Moravu a Slezsko, Olomouc

Sluchové postižení není na první pohled patrné, ale jeho přítomnost významně ovlivňuje vývoj dítěte a život celé jeho rodiny především v oblasti komunikace. Komunikace jako hlavní téma se prolíná všemi službami a aktivitami, které rodinám s dětmi se sluchovým a kombinovaným postižením z celé České republiky nabízí Centrum pro dětský sluch Tamtam, o. p. s. Klíčovou službou pro rodiny s dětmi se sluchovým postižením je terénní služba rané péče určená rodinám s těmi nejmenšími dětmi. Pro další vývoj dítěte je zcela zásadní včasná diagnostika sluchového postižení a pokud možno bezprostřední zahájení odborné podpory dítěte i jeho rodiny. Ta se děje prostřednictvím individuálního plánu rané péče, který je zacílen mimo jiné na podporu vývoje komunikace dítěte a především funkční komunikace celé rodiny. Na naplnění těchto cílů spolupracuje rodina s poradcem rané péče, který pro svoji práci může využít celý arsenál přístupů, technik a metod. V případě, že se ke sluchovému postižení dítěte přidává ještě další přidružené postižení, je nutné odborný přístup poradce rané péče ještě více individualizovat.

Klíčová slova: sluchové postižení, dítě raného věku, rodina, raná.

A hearing impairment may not be apparent at first sight, but its existence significantly affects a child's development and the life of their whole family, especially with regard to communication. Communication is a major topic for all services and activities that the Centrum pro dětský sluch Tamtam, o. p. s. offers to families with children with a hearing or combined impairment from anywhere in the Czech Republic. The key service for families with children with a hearing impairment is early care field service intended for families with the youngest children. Early diagnosis of a hearing impairment and – if possible – immediately providing special support to the child and the family are of utmost importance. This early special care may be an individual early care plan that is – among other things – targeted to support the development of the child's communication methods, and above all, developing functional communication for the whole family. In order to meet these goals, the family works with an early care consultant who applies a wide range of approaches, techniques and methods in their work. If the child's hearing impairment is accompanied by another disability, the early care consultant's professional approach may need to be even more individualized.

Key words: hearing impairment, young children, family, early.

E-mail: kucerova@detskysluch.cz

Aplikované pohybové aktivity a jejich kořeny v České republice

Adapted physical activities and their roots in the Czech Republic

Martin Kudláček

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

Termín aplikované pohybové aktivity (APA) je na akademické a profesní půdě v podstatě nováčkem. Největší zásluhu na budovně značky „APA“ má zajisté prof. Hana Válková, která byla vůdčí osobností a hnacím motorem vzniku a rozvoje studijního oboru aplikovaná tělesná výchova, který je na Fakultě tělesné kultury akreditován od roku 1991. Byť na začátku s drobně jinými termíny, nakonec a relativně brzo převládá termín aplikovaná tělesná výchova, jako český ekvivalent anglického termínu Adapted Physical Education. O tom, že byla v jejím snažení úspěšná, vypovídá fakt, že na FTK UP je možné v současnosti studovat dva příbuzné studijní obory – (a) aplikovanou tělesnou výchovu – původní obor zaměřený na práci s dětmi a mládeží se speciálními potřebami ve školách speciálních a integrovaných a (b) aplikované pohybové aktivity – novější studijní obor se zaměřením na pohybové aktivity osob se zdravotním postižením ve volném čase a prostředí speciálních škol.

Dle mého názoru je tento úspěch založen na dvou klíčových strategiích – (a) vytvoření vysoce erudovaného pracovního týmu (katedry aplikovaných pohybových aktivit) a (b) proaktivní práce při navazování mezinárodních kontaktů a spolupráce. Pokud však budeme putovat ke kořenům APA, musíme se vydat na cestu mnohem delší než do roku 1991. Obdobně, jako „tradiční“ tělesná výchova (TV) hledáme inspiraci ve staré Číně, Egyptě či Řecku. Podobně jako kolegové z TV a kolegové z americké APA se více konkrétněji odkazujeme na švédskou léčebnou gymnastiku. Kořeny české ATV jistě spadají do počátků 20. století, kde například v nově založeném Jedličkově ústavu a obdobných speciálních školách, hrála léčebná tělesná výchova klíčovou roli. Nověji datujeme rozmach sportu a tělovýchovy osob se zdravotním postižením a dalšími oslabeními po druhé světové válce. Srdečný uvádí příklady sovětských lékařů, jejichž práce s válečnými veterány v sanatoriu Imperial v Karlových Varech byli inspirací pro prvotní české „apače“ odborníky rozvíjející oblast APA. Byl to právě dr. Vojmír Srdečný, který v roce 1948 zorganizoval v rehabilitačním ústavu v Kladrubech první sportovní hry vozičkářů v České republice. Zvládl to dokonce o tři měsíce dříve, než zakladatel Paralympijského hnutí sir. Ludwig Guttmann v anglickém rehabilitačním ústavu ve Stoke Mandeville. Pak ale přišla stopka z ministerstva zdravotnictví a hry musely počkat na pokračování celých deset let. V roce 1961 již doktor Srdečný nezůstal sám a spolu s kolegy zakládá při ČSTV sekci defektních sportovců. Další výrazný historický zlom nastává v souladu s celosvětovým hnutím za podporu práv osob se zdravotním postižením v 80. letech minulého století a dále pak po společenských změnách v roce 1989. Od té doby začíná větší společenská emancipace osob se zdravotním postižením a jejich větší integrace do širší společnosti. Do této doby se pak řadí velký rozvoj výše zmíněných studijních oborů, integrace do školní tělesné výchovy atd.

Klíčová slova: sport postižených, historie, Fakulta tělesné kultury, Vojmír Srdečný, Hana Válková, František Kábele.

The term adapted physical activities (APA) is quite a novelty in the academic and professional spheres. The greatest merit for developing the “APA” name must be credited to Professor Hana Válková, who was the leading personality and the driving force behind the emergence and development of the study field of adapted physical education, which has been accredited at the Faculty of Physical Culture since 1991. Despite its slightly different terminology at the very beginning, the Czech term “aplikovaná tělesná výchova” as an equivalent to the English term “adapted physical education” soon prevailed. Today, there are two related subjects of study available at the Faculty of Physical Education and Sport – (a) adapted physical education, which is the original field of study focused on work with children and youth with special needs at special schools and integrated schools, and (b) adapted physical activities, which is the newest field of study focusing on physical activities of persons with a physical handicap in their leisure time as well as in the special school environment. This only proves that Professor Válková’s efforts have been successful.

In my opinion, this success is based on two key categories – (a) creation of a highly erudite working team (the Department of Adapted Physical Activities), and (b) a pro-active effort in establishing international contacts and collaboration. If we, however, dive deeper into the roots of the APA, we must travel much further back than 1991. Similar to the “traditional” term physical education (PE), our search for inspiration leads us to ancient China, Egypt and Greece. And similarly to our PE colleagues and our American APA friends, we more specifically refer to Swedish medical gymnastics. The roots of Czech APA fall back to the beginning of the

20th century, when therapeutic physical education played a key role at the newly-established Jedlička Institute and similar special schools. More recently, we observed a boom of sports and physical education of persons with a disability after the Second World War. Srdečný mentions examples of Soviet doctors whose work with war veterans in the Imperial sanatorium in Karlovy Vary served as inspiration for the first Czech “APA” experts. Dr Vojmír Srdečný established the very first sports games of wheelchair users in the Czech Republic in the Kladruba rehabilitation centre in 1948. He managed to do so three months earlier than the founder of the Paralympic Movement, Sir Ludwig Guttmann, did in the Stoke Mandeville Hospital, England. However, the Ministry of Health banned the games, and they were re-opened only ten years later. In 1961, Doctor Srdečný was no longer alone, and together with his colleagues, he founded a section of defective sportsmen under the Czechoslovak Union of Physical Education. Another historic breakthrough occurred in connection with the worldwide movement for the support of rights of persons in the 1980s, and again after the social changes in 1989. Since then, we have seen greater social emancipation of persons with a disability and their greater integration in society-at-large. This era has also witnessed great developments in the above-mentioned subjects of study, integration in school physical education, etc.

Key words: sports for persons with a disability, Faculty of Physical Culture, Vojmír Srdečný, Hana Válková, František Kábele.

E-mail: martin.kudlacek@upol.cz

Prostředky komunikace osob se sluchovým postižením

Means of communication of persons with a hearing impairment

Petra Kurková¹, Barbora Zacho²

¹Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

²Česká unie neslyšících, Liberec

Během workshopu *Prostředky komunikace osob se sluchovým postižením* budou představeny různé metody komunikace, které osoby se sluchovým postižením používají v běžném životě. Některé z nich si účastníci workshopu budou moci sami vyzkoušet. Bude předveden asistenční pes pro osoby se sluchovým postižením. Praktické ukázky budou doplněny teoretickými základy.

Workshop byl podpořen grantem Zvýšení profesních kompetencí studentů zdravotnických a tělovýchovných studijních programů ve vztahu k osobám se zdravotním postižením, CZ.1.07/2.2.00/28.0181.

Klíčová slova: asistenční pes, neslyšící osoba.

During the workshop entitled *Means of Communication of Persons with a Hearing Impairment*, I shall introduce various methods of communication that persons with a hearing impairment use in their everyday lives. Workshop participants will then have a chance to try some of those methods. I shall also introduce an assistance dog for persons with a hearing impairment. Practical demonstrations will be accompanied by theoretical basics.

The workshop was supported by a grant for Increasing the Professional Competence of Students of Health Care and Physical Education Study Programmes in Relation to Persons with a Disability, CZ.1.07/2.2.00/28.0181.

Key words: assistance dog, deaf persons.

E-mail: petra.kurkova@upol.cz

Zvýšení profesních kompetencí studentů zdravotnických a tělovýchovných studijních programů ve vztahu k osobám se zdravotním postižením – výstupy projektu

Increasing the professional competence of students of health care and physical education study programmes in relation to persons with a disability – project outputs

Petra Kurková, Helena Kisvetrová

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

Príspevek seznamuje s aktivitami projektu řešeného na Univerzitě Palackého v Olomouci a to na Fakultě tělesné kultury a Fakultě zdravotnických věd. Hlavním cílem projektu bylo zvýšit úroveň teoretických znalostí a praktických dovedností studentů akreditovaných tělovýchovných a zdravotnických studijních programů uvedených fakult v denním i kombinovaném studiu. Důraz byl především kladen na dostupnost informací a služeb při kontaktu s osobami se zdravotním postižením včetně mezilidské komunikace s většinouovou společností. Projekt byl realizován v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2014.

V rámci mezifakultní a mezioborové spolupráce, se zapojením tuzemských i zahraničních odborníků z praxe a lektorů se zdravotním postižením, byly vytvořeny, evaluovány a ověřeny výukové opory. Studijní materiály zahrnují problematiku nejen základních komunikačních dovedností, ale také akcentují speciální potřeby osob se zdravotním postižením pro oblast tělovýchovy a zdravotnictví. Během tří let byly inovovány čtyři předměty:

- ✓ Komunikativní dovednosti (FTK UP v Olomouci),
- ✓ Praxe v institucích pro osoby se zdravotním postižením (FZV UP v Olomouci),
- ✓ Základy komunikace v ošetrovatelství (FZV UP v Olomouci),
- ✓ Základy péče o osoby se zdravotním postižením (FZV UP v Olomouci).

Projektové aktivity byly zaměřeny zejména na následující oblasti:

- ✓ iniciace zájmu o tuto problematiku,
- ✓ dostupnost informací a služeb při kontaktu s osobami se zdravotním postižením,
- ✓ rozvoj psychosociálních profesních kompetencí studentů,
- ✓ zapojení specialistů na problematiku osob se zdravotním postižením včetně osob se zdravotním postižením v roli lektora.

Od účasti lektora se na seminářích očekávalo:

- ✓ identifikace nejpodstatnějších aspektů daného zdravotního postižení,
- ✓ využití vlastní empirické zkušenosti ve výuce,
- ✓ umožnění studentům zažít bezprostřední zkušenost jedince se zdravotním postižením, který není jen v roli pacienta/klienta,
- ✓ konfrontace vžitých schémat a mýtů s realitou ve vztahu k osobám se zdravotním postižením.

Zkvalitnění edukačního procesu prostřednictvím projektových aktivit u studentů tělovýchovných a zdravotnických oborů by mělo umožnit zvýšení jejich kompetencí v oblasti komunikace s většinouovou společností i při kontaktu s osobami se zdravotním postižením.

Príspevek byl podpořen grantem Zvýšení profesních kompetencí studentů zdravotnických a tělovýchovných studijních programů ve vztahu k osobám se zdravotním postižením, CZ.1.07/2.2.00/28.0181.

Klíčová slova: komunikace, pohybová aktivita, praxe, vzdělávání.

The paper introduces the readers to the activities associated with a project at Palacký University in Olomouc, at the Faculty of Physical Culture and the Faculty of Health Science. The main objective of the project was to increase the level of theoretical knowledge and practical skills of those persons in accredited physical education and health care study programmes of the above-mentioned faculties in their full-time and combined studies. Special emphasis was placed on the availability of information and services in connection with persons with

a disability, including interpersonal communication with the general public. The project was implemented from 1 January 2012 to 31 December 2014.

Educational pillars were created, evaluated and verified within the interfaculty and interdisciplinary collaboration with participation of national and foreign practical experts and lecturers with a disability. The study materials not only included issues surrounding basic communication skills, but they also emphasized the special needs of persons with a disability in physical education and health care. In three years, we have developed four subjects:

- ✓ Communication Skills (FPC at PU in Olomouc),
- ✓ Internship in Institutions for People with Disabilities (FHS at PU in Olomouc),
- ✓ Communication Fundamentals in Nursing (FHS at PU in Olomouc),
- ✓ Basics of Nursing Care for People with Disabilities (FHS at PU in Olomouc).

The project activities were mainly focused on the following areas:

- ✓ initiating interest in this topic,
- ✓ availability of information and services in connection with persons with a disability,
- ✓ development of psychosocial professional qualifications of students,
- ✓ participation of specialists in the issues of persons with a disability, including lecturers with a disability.

Lecturers at the workshops were expected to:

- ✓ identify the most essential aspects of a given disability,
- ✓ use their own empirical knowledge in teaching,
- ✓ allow students to have immediate experience with a person with a disability who is not only just a patient/client,
- ✓ compare deep-seated prejudices and myths with reality in relation to persons with a disability.

Improving the educational process through project activities for physical education and health care students should increase their qualifications in the sphere of communication with both the general public and in communicating with persons with a disability.

The paper was supported from a grant for Increasing the Professional Competence of Students of Health Care and Physical Education Study Programmes in Relation to Persons with a Disability, CZ.1.07/2.2.00/28.0181.

Key words: communication, physical activity, practical training, education.

E-mail: petra.kurkova@upol.cz

Komunikace osob se sluchovým postižením ve Square Dance

Communication of persons with hearing impairment during the Square Dance

Petra Kurková, Jessica Jayne Maertín

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

Sluch je jedním z nejdůležitějších lidských smyslů. Významně se podílí nejen na mezilidské komunikaci, ale poskytuje také akustické informace z okolního prostředí včetně lokalizace zvuků v prostoru, které mohou signalizovat možné nebezpečí nebo ohrožení. Díky sluchu však můžeme vnímat také emoční prožitky.

Osoby se sluchovou ztrátou v důsledku informačního deficitu a omezení sluchového vnímání mohou být v souvislosti se zdravím a aktivním pohybovým režimem ve srovnání s majoritní populací znevýhodněny. Hlavními faktory znesnadňujícími zapojení jedinců se sluchovým postižením v rámci volnočasové pohybové aktivity mohou být pocity jinakosti a nejistoty ve většinové společnosti a nedostatek dostupných informací. Význam tance jako vhodného prostředku a pohybové aktivity včetně socializačních a zdravotních benefitů nabývá na významu také u jedinců s postižením, u kterých byla prokázána nižší úroveň habituální aktivity.

Zatímco u společenských tanců je choreografie známa předem, square a round dance jsou specifické tím, že tanečníci neznají předem choreografii, ale pouze figury, z nichž se tanec skládá. Square a round dance jsou tance, které se tančí ve čtverylkách na jednoduchou anglickou nápovědu. Samotný tanec je na místě vytvářen callerem/cuerem, který tanečnickům do rytmu napovídá jednotlivé figury, a které tanečníci okamžitě provádějí. Názvy figur jsou standardizovány v angličtině a tančí se tedy podle stejné nápovědy v angličtině jak v České republice, tak i v jiných státech kdekoli na světě.

Cílem této studie bylo popsat a analyzovat vliv taneční aktivity u osob se sluchovým postižením. Hloubka jejich sluchového postižení byla klasifikována v rozmezí lehké až hluboké sluchové ztráty. Do výzkumu se zapojilo 7 tanečnicků se sluchovým postižením (6 mužů a 1 žena) jejichž průměrný věk byl 51,3 roky. Vyjma jednoho účastníka studie, který uvedl, že má problémy s rovnováhou, tanečníci nepodstoupili kochleární implantaci ani u nich nebyla prokázána tělesná nebo zraková porucha. Při sběru dat bylo použito techniky sněhové koule, kdy první účastník zprostředkuje kontakt s dalším potenciálním účastníkem studie.

Realizace square dance u osob se sluchovým postižením znamená především metodicko-didaktický problém. Důležité informace z okolního světa chybějící v důsledku poškození sluchu působí mnohem více na osobnostní strukturu těchto jedinců, vnější podněty nabývají jiného významu, okolní svět osob se sluchovým postižením je jinak chápán a prožíván než u osob bez postižení.

Výsledky výzkumu ukazují, že tanec má pozitivní efekt na tanečníky se sluchovým postižením. Tanečníci se sluchovým postižením se shodli na psychickém a vnitřním uvolnění, včetně radosti a uspokojení z tance jako prostředku pohybové aktivity. Tato aktivita poskytuje tanečnickům nejen aktivní odpočinek a vyžití, ale přináší jim navíc řadu dlouholetých přátelství, pomáhá odreagování se od hektického způsobu života, a také překonávat krizová období v životě.

Studie byla podpořena grantem Zvýšení profesních kompetencí studentů zdravotnických a tělovýchovných studijních programů ve vztahu k osobám se zdravotním postižením, CZ.1.07/2.2.00/28.0181.

Klíčová slova: pohybová aktivita, prostředí, zdraví.

Hearing is one of the most important human senses. It plays a significant role in interpersonal communication and it also provides acoustic information from one's surroundings, including the ability to localize sounds in space that may signal possible danger or a threat. Thanks to our ability to hear, we can also experience emotions.

Persons with a hearing impairment may – due to their information deficit and limitations of hearing perceptions – be disadvantaged in comparison to the majority population in terms of health and an active physical daily routine. The main factors that impede their integration into leisure activities include the perception of the own difference and uncertainty versus the general public and the lack of available information. Dance as a suitable means and physical activity that provides social and health benefits is provides some purpose for individuals with a disability who have a lower level of habitual physical activity.

Whereas the choreography of social dances is known in advance, square and round dances are moment-specific. The dancers do not know the choreography in advance, they only know the figures that make the dance. Square and round dances are danced in quadrilles following simple English instructions. The actual dance is

created on the spot by a caller/cuer, who prompts the dancers in rhythm to make individual figures, and the dancers perform them immediately. The names of the figures are standardized in English, and therefore the dancers dance according to the same English instructions both in the Czech Republic and in all other countries around the world.

The objective of this study was to describe and analyse the influence of dancing activities on persons with a hearing impairment. The severity of their hearing impairment was classified from light disorders to the total loss of hearing. There were 7 dancers with a hearing impairment (6 men and 1 woman) with an average age of 51.3 who took part in the survey. With the exception of one participant who stated he had problems with his balance, the dancers did not undergo cochlear implantations, nor were they diagnosed with any physical or visual disability. For data collection purposes, we used the snowball technique where the first participant provides contact to other prospective participants in the survey.

Square dancing with persons with a hearing impairment mainly presents a methodical-didactic challenge. Important information from the outside world that is lacking due to the loss of hearing much more affects the personality structure of such individuals. External stimuli assume different meanings, and the outside world of persons with a hearing impairment is perceived and experienced differently than persons without any hearing disorders.

Results of the survey show that dancing has a positive effect on dancers with a hearing impairment. These dancers all agreed that they experienced mental and internal relaxation, including the joy and satisfaction from dancing as a means of physical activity. Such activity provided them not only with active relaxation and enjoyment, but it also provided many long-lasting friendships help them unwind and take their minds off the hectic pace of life; it also helped them to overcome crisis periods in their lives.

The study was supported from a grant for Increasing the Professional Competence of Students of Health Care and Physical Education Study Programmes in Relation to Persons with a Disability, CZ.1.07/2.2.00/28.0181.

Key words: physical activity, surroundings, health.

E-mail: petra.kurkova@upol.cz

Legislativní ukotvení komunikace neslyšících a hluchoslepých osob

Legislative incorporation of communication for deaf and deafblind persons

Jiří Langer

Ústav speciálněpedagogických studií, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého, Olomouc

Sluchové postižení a duální smyslové postižení (hluchoslepota) svými konsekvencemi zásadním způsobem ovlivňují komunikační kompetence daného jedince ve vztahu k majoritní intaktní společnosti. Snížené, nebo zcela absentující, sluchové funkce, případně jejich kombinace se sníženými zrakovými funkcemi v případě hluchoslepoty, vyžaduje využívání specifických komunikačních systémů, jejichž charakter a vlastnosti technicky vyhovují osobám se sluchovým postižením nebo s hluchoslepotou. Na výsledné preferenci komunikačního systému se podílí rozsáhlý soubor endogenních i exogenních faktorů, což vede ke značné variabilitě vhodných komunikačních systémů i jejich aplikaci při komunikaci s konkrétním jedincem.

Efektivní využívání specifických komunikačních systémů osob se sluchovým postižením nebo s hluchoslepotou v různých oblastech života těchto osob vyžaduje jejich akceptaci majoritní společností, následnou legitimizaci a přiznání práva na svobodnou volbu a využívání v běžném životě. Významným (byť ne zcela bezchybným) počínem pro dosažení tohoto cíle bylo přijetí zákona č. 155/1998 Sb., o znakové řeči, který se zaměřoval zejm. na využívání českého znakového jazyka a znakované češtiny v životě osob se sluchovým postižením. Po deseti letech více či méně problematického uplatňování v praxi došlo k novelizaci tohoto zákona, který od roku 2008 nese název „Zákon o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob“ (současně došlo k terminologickým změnám v dalších cca 20 zákonech). Kromě zjevného rozšíření cílové skupiny zákona o osoby s duálním postižením sluchu a zraku – hluchoslepotou, byly do textu zákona zahrnuty i další komunikační systémy, které jsou typické pro osoby se sluchovým postižením, případně s hluchoslepotou. Konkrétně zákon definuje tyto komunikační systémy:

- český znakový jazyk,
- znakovaná čeština,
- prstová abeceda,
- vizualizace mluvené češtiny (tzv. odezírání),
- písemný záznam mluvené řeči (tzv. simultánní přepis řeči),
- Lormova abeceda,
- daktylografika,
- taktilní forma Braillova písma,
- taktilní odezírání a vibrační metoda Tadoma.

Dle zkušeností z ostatních zemí (nejen) Evropské unie se jedná o jeden z nejkompexněji zpracovaných takto zaměřených legislativních předpisů. Zákon kromě definování těchto systémů uvádí i některá další významná ustanovení, která mj. zajišťují neslyšícím a hluchoslepým právo na využívání těchto systémů, vzdělávání pomocí těchto systémů, výuku apod. Za teorií uvedenou v zákoně ovšem výrazně zaostává jeho aplikace v praktických podmínkách a to zejména s přesahem do financování souvisejících služeb a aktivit.

I přes fakt, že novelizovaný zákon platí již 6 let, stále je velmi co zlepšovat v jeho aplikaci a je třeba vyvíjet patřičný tlak na zodpovědné úřady a příslušné instituce. Pouze jeho efektivní uplatňování a finanční zajištění návazných služeb umožní osobám se sluchovým postižením nebo hluchoslepotou aktivní zapojení do společnosti a naplnění současných inkluzivních trendů (nejen v oblasti vzdělávání).

Klíčová slova: komunikace, legislativa, neslyšící, sluchové postižení, hluchoslepota.

With all of their consequences, hearing impairment and dual sensory impairment (deafblindness) radically affect how a person communicates with the general public. Reduced or fully absent hearing functions or their combination with reduced visual functions in cases of deafblindness require the application of specific communication systems whose character and features are easily-accessible by persons with hearing impairment or deafblindness. The resulting preference for a given communication system is based on a large set of endogenous and exogenous factors, which leads to a considerable variety of suitable communication systems and their application in communication for each individual.

Effective use of specific communication systems by persons with hearing impairment or deafblindness in various areas of their lives requires their acceptance by the general public, subsequent legitimization and being awarded the right to choose freely and their application in everyday life. An important (although not quite faultless) act for achieving the objective was the adoption of Act No. 155/1998 Coll., on Sign Language, which focused primarily on the use of Czech sign language and signed Czech in the lives of persons with a hearing impairment. After a decade of more or less problematic application of this Act in practical situations, it was amended in 2008 by the Act on Communication Systems for the Deaf and the Deafblind (it, at the same time, terminologically amended other about 20 acts). In addition to the obvious expansion of the target group of the Act by persons with dual sensory impairment of hearing and vision – deafblindness, the wording of the Act also includes other communication systems that are typical for deaf and deafblind persons. Specifically, the act defines the following communication systems:

- Czech sign language,
- signed Czech,
- finger alphabet,
- visualisation of spoken Czech (lip-reading),
- written recording of speech (simultaneous transcription of speech),
- Lorm's alphabet,
- dactylography,
- tactile form of Braille,
- tactile lip-reading and the Tadoma vibration method.

Based on experience from other countries from within and outside the European Union, it is one of the most comprehensively-developed legislative regulations dealing with this topic. Besides defining such systems, it also stipulates other important provisions that – among other things – provide the deaf and the deafblind the right to use any system, the right to education using such systems, the right to teach, etc. However, applying the provisions in practical situations significantly lags behind the theory of the act, namely in terms of financing related services and activities. Despite the fact that the amended act has been in force for nearly 6 years, there are still many things to improve in its application and pressure must be exerted onto the respective responsible authorities and respective institutions. Only effective application of the act and the financial provision of related services will enable persons with a hearing impairment or dual sensory impairment to be actively engaged in society and meet current inclusive trends (not only in the sphere of education).

Key words: communication, legislation, deaf, hearing impairment, deafblind.

E-mail: jiri.langer@upol.cz

Jóga smíchu

Laughter yoga

Lucie Lauermanová

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

Jóga smíchu (Hasja jóga) je unikátní koncept spočívající na myšlence, že se každý člověk může smát bez důvodu, bez vtipu, komedie. Základem je kombinace nepodmíněného smíchu a Pranayamy = jógového dýchání. Smích se při józe smíchu vyvolává pomocí speciálních cvičení, která jsou založena na skupinové dynamice, očním kontaktu a dětské hravosti (Kataria, 2005). Jóga smíchu staví na pozitivních dopadech smíchu na všechny oblasti člověka – fyzickou, psychickou, sociální. Mora-Ripoll (2011) upozorňuje, že simulovaný smích je relativně málo prozkoumanou metodou (léčebnou či jinou) s přínosy pro zdraví.

Vznik jógy smíchu je spojen s indickým lékařem Madanem Katariou, který se léčivým účinkům smíchu věnoval mnoho let (Shahidi, Mojtahed, Modabbernia, Mojtahed, Shafiabady, Delavar, & Honari, 2011). 13. března roku 1995 založil první klub smíchu v Bombaji, jehož náplní se stala jóga smíchu. Od té doby se myšlenka jógy smíchu šíří po celém světě. V současné době se nachází přes 10 000 klubů smíchu ve více jak 72 zemích.

Klíčová slova: jóga smíchu, dopady smíchu, člověk, zdraví, rekreace.

Laughter yoga (Hasyayoga) is a unique concept based on the idea that every person can laugh for no reason, without jokes or comedy. The underlying principle is a combination of unconditioned laughter and Pranayama = yoga breathing. Laughter during yoga is provoked through special exercises based on group dynamics, eye contact and childish playfulness (Kataria, 2005). Laughter yoga builds on the positive effects of laughter in all human areas – bodily, mental and social. Mora-Ripoll (2011) notes that simulated laughter is a relatively little-researched method (therapeutic or other) with benefits for human health.

The emergence of laughter yoga is connected with Indian physician Madan Kataria, who for many years dealt with the therapeutic effects of laughter (Shahidi, Mojtahed, Modabbernia, Mojtahed, Shafiabady, Delavar, & Honari, 2011). On 13 March 1995, he founded the first laughter club in Mumbai that actually practised laughter yoga. Since then, the idea of laughter yoga has spread all over the world. At present, there are over 10,000 laughter clubs in more than 72 countries.

Key words: laughter yoga, effects of laughter, human, health, recreation.

E-mail: lauerinka@gmail.com

Hendigolf jako vhodná metoda terapie

Handigolf as a suitable therapeutic method

Miroslav Lidinský

Česká golfová asociace hendikepovaných, Lištany

Česká golfová asociace hendikepovaných (CZDGA) je spolek, jehož hlavním cílem je umožnit osobám s tělesným a zdravotním postižením hrát golf v České republice a v zahraničí. Tato myšlenka v sobě zahrnuje tvorbu tréninkové metodiky pro hendikepované, podporu výuky golfu hendikepovaných, vytváření optimálních podmínek pro hru zdravotně či tělesně postižených v jednotlivých resortech. Stěžejním úkolem je úspěšná reprezentace České republiky na zahraničních turnajích.

Je zcela prokazatelné, že golfová hra není pouze sportovním vyžitím, ale zároveň vhodnou terapií pro fyzický i psychický rozvoj postižených, zejména dětí a mládeže. Velkým přínosem je zapojení nejbližšího okolí postižených (rodiny, přátel, vrstevníků) do sportovní aktivity, kterou mohou společně sdílet a provozovat. Fyzická nenáročnost golfu oproti jiným sportovním odvětvím pro hendikepované umožňuje zapojení cílové skupiny s různými druhy postižení. Další výhodou je i možnost celoročního tréninku bez omezení.

Klíčová slova: hendigolf, golf, volný čas, terapie.

The Czech Disabled Golf Association (CZDGA) is an organization whose main objective is to enable persons with various disabilities to play golf in the Czech Republic and abroad. This idea includes drawing up training methods for handicapped golfers, supporting handigolf lessons and creating the optimal conditions for helping disabled persons to play the sport at individual resorts. The main objective is to have successful representation of the Czech Republic at foreign golf tournaments.

It has been well proven that golf is not only a sport activity, but also a suitable therapy both for the physical and mental development of disabled persons, especially children and the youth. Having the people closest to them (family, friends and peers) take part in sports activities that they may do together is of great benefit. Low physical demands compared to other sports for disabled persons allow for the involvement of the target group, which consists of persons with various types of disabilities. Another advantage is the possibility of year-round training without any limitations.

Key words: handigolf, golf, leisure time, therapy.

E-mail: brabnikova@czdga.cz

Futsal pro nevidomé

Futsal for the blind

Lukáš Másilko, Tomáš Bukovský, Jitka Graclíková

Středisko Teiresias pro pomoc studentům se specifickými nároky, Masarykova Univerzita, Brno

Fotbal je bezesporu nejpopulárnějším sportem na světě, a tak nikoho nepřekvapí, že jej hrají i sportovci se zrakovým postižením. Futsal pro nevidomé je přizpůsoben lidem, kteří při pohybu nemohou využívat svůj zrak. Ve světě nevidomých je zcela výjimečný svým kolektivním pojetím a možností samostatného pohybu po hřišti. Jedná se též o paralympijský sport, který se řídí pravidly stanovenými Mezinárodní asociací nevidomých sportovců (IBSA) a vycházejícími z tradičního pojetí futsalu vidících.

Prvotním impulsem pro rozvoj českého futsalu pro nevidomé byl seminář pořádaný Fakultou tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Absolvent zmíněné fakulty, Mgr. Gabriel Mayr de Oliveira Silva představil 21. června 2008 zájemcům pravidla a ukázal jim řadu jednoduchých cvičení pro trénink začínajících nevidomých futsalistů. Díky zkušenostem ze zmíněného semináře mohl svou činnost v září 2008 započít první český klub, tým zrakově postižených sportovců při Masarykově univerzitě, který se v r. 2010 transformoval do občanského sdružení s názvem Futsal pro nevidomé – Avoy MU Brno. V r. 2009 byl založen i druhý tým, Blind Sport Club Praha. Snahy o založení dalších družstev v jiných městech však byly až doposud neúspěšné.

Autoři abstraktu jsou členy brněnského klubu Avoy MU Brno a na 3. národní konferenci APA hodlají podrobněji představit futsal pro nevidomé a jeho specifika v porovnání s tradičním pojetím fotbalu či futsalu. Taktéž shrnou své aktivity, ať už se jedná o vlastní tréninkovou činnost, spolupráci se zahraničními kluby a institucemi, především Davidem Mycockem a University of Worcester, účast na mezinárodních turnajích či pořádání vlastního turnaje Bučovice Blind Football Cup. V neposlední řadě představí metodický materiál určený pro začínající trenéry futsalu pro nevidomé, čímž hodlají napomoci potenciálně vznikajícím týmům nejen v České republice.

Klíčová slova: futsal pro nevidomé Avoy MU Brno zrakově postižený Masarykova Univerzita.

Soccer is undoubtedly the most popular sport in the world. Thus, it is no surprise to anybody that even sportsmen with visual impairment enjoy the game. Futsal for the blind is adapted for persons who cannot use their sight when moving around. In the world of the blind, it is quite unique because of its collective concept and possibility to move independently on the pitch. It is also a Paralympic sport governed by the rules stipulated by the International Blind Sports Federation (IBSA), and based on the traditional concept of futsal for the sighted.

The very first impulse for developing Czech futsal for the blind was a workshop organized by the Faculty of Physical Culture of Palacký University in Olomouc. On 21 June 2008, a graduate of the above-mentioned faculty, Mgr. Gabriel Mayr de Oliveira Silva, introduced the rules of futsal for the blind to the first interested persons, and showed them a series of simple training exercises for beginning blind futsal players. Thanks to the experience obtained during the workshop, the very first Czech club of blind futsal players at Masaryk University began operations in September 2008. The club was later, in 2010, transformed into a citizens' association under the name Futsal pro nevidomé – Avoy MU Brno (Futsal for the Blind). In 2009, Blind Sport Club Praha was founded as the second club. Unfortunately, all efforts to establish other teams in other towns have so far proven unsuccessful.

The authors of this abstract are members of the Brno club Avoy MU Brno, and at the 3rd APA national conference, they intend to introduce futsal for the blind and its specifics and compare it to the traditional concepts of soccer and futsal. They shall also summarize their activities regarding their practices, cooperation with foreign clubs and institutions, above all with David Mycock and the University of Worcester, their participation at international tournaments and holding their own tournament called Bučovice Blind Football Cup. And last but not least, they want to introduce a methodical material designed for beginning blind futsal coaches with the intention of supporting the formation of other teams in the Czech Republic.

Key words: futsal for the blind Avoy MU Brno, visually impaired, Masaryk University.

E-mail: masilko@teiresias.muni.cz

Úsmev patrí všetkým, aj mne, aj Tebe, aj im

A smile for everyone, for me, for you as well as for them

Jana Murínová

Klub Detskej Nádeje, Lekárska fakulta, Univerzita Komenského, Bratislava

---

Klub Detskej Nádeje je občianske združenie, ktoré sa od roku 1998 snaží skvalitniť život deťom hospitalizovaným na jednotlivých oddeleniach DFNSP Kramáre a od septembra 2014 už aj vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou J. A. Reimana v Prešove. Medzi hlavné aktivity Klubu Detskej Nádeje patrí návšteva detí na oddeleniach, hrové popoludnia a kreatívne dielne v nemocnici, návšteva detí Mikulášom, organizovanie letných a zimných táborov a iných vikendových akcií pre deti s kardiologickými a onkologickými ochoreniami, organizovanie benefičného koncertu pre členov a všetkých našich sympatizantov.

Návštevy dobrovoľníkov KDN sú spojené s množstvom hier, smiechu, objatí, no niekedy na deti vyžalujú zo všetkého, lebo rodina im nerozumie a doktori nechcú počúvať. Pri našej činnosti je podstatný prvý kontakt s dieťaťom – nadviazanie komunikácie tým správnym spôsobom, aby nedošlo k uzavretiu sa a k nechote pridať sa k tým, ktorí sa hrať chcú. Dôležitý je aj individuálny prístup a schopnosť vedieť improvizovať a nenechať sa odradiť. Neraz sa medzi dobrovoľníkom a chorým dieťaťom vytvoria silné väzby. Našimi dobrovoľníkmi sú prevažne študenti, ktorí sa deťom venujú v rámci svojho voľného času. Celé vedenie združenia je založené na báze dobrovoľnosti bez nároku na honorár. Odmenou za našu prácu sú usmiat tváre a deti tešiace sa na ďalšiu návštevu, alebo na ďalšiu našu akciu.

Kľúčová slova: KDN, dobrovoľníctvo, návštevy nemocnice, priateľstvo, hry, radosť.

Klub Detskej Nádeje is a citizens' association that has – since its foundation in 1998 – striven to improve the lives of children hospitalized at Kramare Children's University Hospital (DFNSP Kramáre), and newly also at Presov University Hospital and J. A. Reiman's Clinic since September. Among our main activities is visiting children in hospital wards, spending afternoons playing games and holding creative workshops in the hospital, organizing visits to children by Saint Nicholas, organizing summer and winter camps and other weekend events for children with cardiac and oncological diseases and organizing benefit concerts for its members and all our supporters.

All KDN volunteer visits include games, laughter and hugs as sometimes children tend to unburden themselves to the volunteers rather than their family members or doctors as they may not understand or do not want to listen. The initial contact with the child plays an important role in our activity – establishing communication in the right way and avoiding having the children retreat within themselves or be unwilling to join those who want to play. Another important factor is our individual approach and ability to improvise and not get discouraged. Quite often, we witness strong relationships develop between the volunteers and the child patients. Our volunteers mainly include students who spend some of their leisure time with the children. The entire management of our organization is based on volunteerism without any remuneration. We are rewarded by smiling faces and children looking forward to our next visit or next event.

Key words: KDN, volunteerism, hospital visits, friendship, games, joy.

E-mail: janimurinova@gmail.com

Senioři v České asociaci Sport pro všechny

Seniors in Česká asociace Sport pro všechny

Milada Němčíková, Dobromila Růžičková
Česká asociace Sport pro všechny

Česká asociace Sport pro všechny nabízí celou řadu programů pohybových aktivit pro všechny věkové skupiny. Velmi důležitou pozici má věková skupina seniorů nad 60 let – často označována jako „zlatý věk“, kde cílená pohybová aktivita hraje velmi významnou preventivní úlohu a vede k aktivnímu prožití a prodloužení života seniorů.

Komise seniorů ČASPV se dlouhodobě zaměřuje především na tyto úkoly:

1. Nabídka pohybových aktivit – nabídnout zájemcům širokou nabídku vhodných pohybových aktivit.
Preferované cíle – získání návyku pravidelného zařazování pohybových aktivit v délce minimálně 30 minut do každodenního programu (7 dní v týdnu) prostřednictvím outdoorových i indoorových aktivit s důrazem na aerobní aktivity, silová cvičení, dechová cvičení, rovnovážná (balanční) cvičení, cvičení na udržení flexibility, regenerace páteře (spinalní cvičení...).
2. Školení cvičitelů seniorů – studijní program akreditovaný MŠMT.
3. Další vzdělávání, semináře – ovlivňování způsobu života a zdravého životního stylu.
4. Nabídka pobytových akcí – navazování společenských kontaktů, rekreace a regenerace tělesných i psychických sil formou outdoorových i indoorových sportovních a společenských aktivit, víkendové pobyty, týdenní pobyty, prázdninové akce, rekondiční pobyty v lázních.
5. Nabídka společenských akcí – zapojení do aktivního života dle zájmu jednotlivce, setkání, tanec, bowling, společné výlety do přírody, rozhovory...
6. Organizování sportovních soutěží – připravit pro seniory vhodné soutěžní aktivity (woodball, Kubb, mólky...), zapojit seniory do příprav a realizace soutěžních akcí (organizátoři, rozhodčí...).
7. Nabídka aktivit pro mentální zdraví – propojení společenské a duševní aktivity, PC, internet, univerzita třetího věku, výstavy, pravidelná setkávání...
8. Spolupráce s dalšími subjekty a organizacemi (Svaz tělesně postižených, Sociální služby, zdravotní pojišťovny...).
9. Nabídka diagnostiky pohybového aparátu – na základě diagnostiky nabídnout (připravit) efektivní tréninkový plán (pohybový a výživový program).

Součástí prezentace bude i ukázka z propagačního DVD Senioři v ČASPV.

Klíčová slova: senioři, ČASPV, sport pro všechny, aplikované pohybové aktivity.

Česká asociace Sport pro všechny offers a wide range of physical activity programmes for all age groups. The groups of seniors above the age of 60, often labelled as the “Golden Age”, is of primary importance and is where targeted physical activity plays a very important preventive role and leads to active enjoyment and extends the life of seniors.

The Seniors Commission of the ČASPV has been focusing on the following tasks for a long time:

1. The selection of physical activities – to offer individuals a wide range of suitable physical activities.
Preferred goals – developing a habit of including regular physical activity taking at least 30 minutes in their everyday programme (7 days a week) in both outdoor and indoor activities with a stress on aerobic exercise, strength workouts, breathing exercises, balance exercises, workouts aimed at maintaining flexibility, workouts for spinal regeneration (spinal exercises...).
2. Training for instructors of seniors – a study programme accredited by the Ministry of Education, Youth and Sports.
3. Other education, workshops – influencing the way of life and a healthy lifestyle.
4. A selection of overnight events – establishing social contacts, relaxation and regeneration of physical and mental strength through outdoor and indoor sports and social activities, weekend stays, holiday events and wellness spa stays.
5. A selection of social events – involvement in an active lifestyle according to the individual’s interests, meetings, dancing, bowling, joint outings in nature, discussions...

6. Organizing sports competitions – the preparation of suitable competition activities for seniors (woodball, Kubb, mölkky...), involve seniors in the preparation and organization of various sporting events and competitions (as organizers, referees...).
7. A selection of activities supporting mental health – interconnecting social and mental activities, PC, the Internet, university of the third age, regular meetings...
8. Cooperation with other subjects and organizations (Svaz tělesně postižených, social welfare services, health insurance companies...).
9. Diagnoses of the musculoskeletal system – and on grounds of it, a (drawing up) of an effective training plan (a programme with physical exercises and proper nourishment).

The presentation shall also include a teaser of the promotional DVD Senioři v ČASPV.

Key words: seniors, ČASPV, sport for all, sport pro všechny, adapted physical activities.

E-mail: minemi@seznam.cz

Problematika přístupnosti prostředí, výukové postupy při vzdělávání studentů relevantních oborů

Accessibility and Special Educational Methods

Kateřina Novotná, Jan Tomandl

Pražská organizace vozíčkářů

Přístupnost prostředí je aktuálním tématem, které je v českém legislativním prostředí zakotveno již od roku 1985. Momentálně tuto problematiku řeší vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj č. 398/2009 Sb. o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb. Jejím cílem je zajistit, aby stávající i nově budované prostředí bylo přístupné pro co nejširší skupinu obyvatel, včetně osob se zdravotním postižením, seniorů i rodičů doprovázejících děti v kočárku.

Tento prováděcí předpis stavebního zákona však bývá velmi často mylně interpretován nejen architekty, projektanty, ale i úředníky stavebních odborů, kteří by měli dohlížet nad jeho dodržováním. V ruce architektů a projektantů by se již během navrhování měla stát přístupnost přirozenou součástí staveb bez nutnosti dodatečných úprav a kompenzačních opatření. Z toho důvodu je nutné, aby této problematice dostatečně porozuměli již během studia. Každoroční seminář „Překonejme bariéry“ pořádaný na Fakultě architektury ČVUT v Praze si klade za cíl seznámit studenty architektury a dalších oborů s výkladem vyhlášky názornou zážitkovou formou, během které dochází k objasňování mnohdy složitých formulací a předpisů. Student, který si na vlastní kůži vyzkouší pohyb na vozíku v ilustrativním vyhláškovém prostředí s odborným výkladem, bude na problematiku přístupnosti nahlížet správnou perspektivou. Porozumění legislativy se tak promítne nejen do jeho projektů ve školní ateliérové tvorbě, ale i během následující profesní praxe.

Klíčová slova: překonejme bariéry, osoby s pohybovým omezením, přístupnost prostředí, architektura.

Environmental accessibility is very current topics, which has legislative support since 1985. Actual norm guaranteeing accessibility is bill n. 398/2009 about general technical requirements assuring accessible buildings. The purpose of this bill is to assure that newly build or reconstructed buildings are assessable for broad population including persons with disabilities, seniors and parents using baby carriages.

Unfortunately this bill is often misinterpreted by architects as well as public officers, who should be reinforcing this legislation. Architects should be automatically designing the accessible buildings without the need of later reconstructions. Therefore it is essential that students of architecture are exposed to the issues related with accessibility. Annual seminar for students of ČVUT aims to introduce students to these issues. Students have opportunities to try accessibility using wheelchair and thus there is the opportunity to connect theoretical knowledge with personal experiences with the aim to change their future approach to work.

Key words: accessibility; persons with mobility impairments; architecture.

E-mail: katerina.novotna@pov.cz

Tyflosport – teoretická východiska a praktické aplikace

Sports events for the visually impaired – theoretical foundations and practical application

Renata Paříková, Kateřina Stejskalová

Speciálněpedagogické centrum pro zrakově postižené, Liberec

Asociace pracovníků SPC

Prezentovaný příspěvek je orientován na oblast tyflosportu – sportovních a pohybových aktivit osob se zrakovým postižením, a to s akcentem na populaci žáků a studentů. Do teoretického rámce, zaměřeného na osoby se zrakovým postižením v kontextu aplikovaných pohybových aktivit, jsou zasazeny 19leté odborné zkušenosti speciálního pedagoga Speciálněpedagogického centra pro zrakově postižené v Liberci. Snahou autorů je ukázat nejen na nesporná pozitiva tyflosportu, ale i jeho úskalí, a to v integrovaných podmínkách. Pozornost bude věnována rovněž celému spektru determinujících aspektů sportovních aktivit jedinců se zrakovým postižením, jejich roli v životě jedince a vlivu na kvalitu života osob se zrakovým postižením, specificky v kontextu její psychosociální dimenze. V neposlední řadě se příspěvek dotkne klíčových implikací tyflosportu do oblasti prostorové orientace a samostatného pohybu, zejména ve smyslu rozvoje žádoucích pohybových stereotypů a dílčích pohybových dovedností. Veškeré prezentované informace budou opřeny nejen o relevantní teoretická východiska, ale zejména o dlouholeté praktické zkušenosti z dané oblasti zájmu.

Klíčová slova: speciálněpedagogické centrum, osoby se zrakovým postižením, tyflosport, kvalita života, socializace, inkluze.

The presented paper focuses on sports and physical activities for the visually impaired with special stress on pupils and students. The theoretical frame is oriented on persons with visual impairment in the context of adapted physical activities and includes a person with 19 years of experience as a special educator at the Speciálněpedagogické centrum pro zrakově postižené in Liberec. The authors strive to draw the readers' attention not only to the indisputable positive effects of sport and physical activities, but also to the pitfalls in an integrated environment. We shall also pay special attention to the entire spectrum of determining aspects of sports activities for persons with a visual impairment, their role in the life of the individual, and their influence on the quality of life for persons with a visual impairment, specifically within the context of the psychosomatic dimension. Last but not least, the paper shall touch upon the key implications of sports for the visually impaired with regard to spatial orientation and independent movement, especially within the meaning of developing desired movement stereotypes and partial motor skills. All presented information is grounded not only on relevant theoretical foundations, but mainly on long-term practical experience in the given area of interest.

Key words: speciálněpedagogické centrum, persons with visual impairment, sports and physical activities for the visually impaired, quality of life, socialization, inclusion.

E-mail: renata.parikova1@seznam.cz

Centrum podpory studentů se specifickými vzdělávacími potřebami na Univerzitě Palackého v Olomouci

Support center for students with special educational needs at Palacky University in Olomouc

Lucia Pastieriková, Monika Kunhartová, Pavel Kučera, Eva Urbanovská,
Hana Majerová, Kateřina Stejskalová, Pavlína Zendulková, Lucie Ješínová
Centrum podpory studentů se SVP, Univerzita Palackého, Olomouc

---

Cílem příspěvku je seznámit účastníky konference s chodem Centra, které podporuje studenty se specifickými vzdělávacími potřebami na Univerzitě Palackého v Olomouci. Představíme naše služby pro studenty s jednotlivými druhy zdravotního postižení. Popíšeme postup, kterým přijímáme studenty do našeho Centra. Součástí příspěvku jsou i problémy, se kterými se potýkáme a které se snažíme efektivně řešit. Představíme výsledky evaluace Centra, která probíhala na začátku semestru formou dotazníku rozeslaného našim klientům. Rozloučíme se výhledem do budoucnosti, připravovanými změnami, rozšířením služeb a plány rozvoje.

Klíčová slova: integrace, student se specifickými vzdělávacími potřebami, komunikace, vysoká škola.

The aim of the presentation is to introduce the work of Support center for students with special educational needs at Palacky University in Olomouc. We will introduce our services to students with different types of disabilities. We will introduce the access and logistics of serving the students and we will focus on challenges we face and try to effectively solve. The results of survey based evaluation of the Centre will be presented and vision for future developments, services, changes and plans for developments will be shared.

Key words: integration, students with special educational needs, communication, higher education.

E-mail: monikakunhartova@seznam.cz

Dobrodružství jako prostředek terapie, integrace a rozvoje osob se speciálními potřebami

Adventure as a means of therapy, integration and development of persons with special needs

Lucie Petrová, Martin Kudláček

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

Dobrodružné aktivity jako plavba na seakajacích, kánoích, lezení na skalách a umělých stěnách mohou pomoci nejen rozvíjet fyzické dovednosti, ale mohou podpořit pocit nezávislosti, mohou být prostředkem integrace. Přidá-li se psychotherapeutický přístup a skupinová dynamika stává se užití dobrodružných aktivit prostředkem terapie s cílem posílení sebedůvěry či tzv. well-being.

Tento příspěvek je inspirován stáží v nestátní neziskové organizaci Power to Be v Kanadě, která využívá dobrodružných aktivit k rozvoji, integraci a terapii osob se speciálními potřebami. Práce Power To Be je založena na hledání možností, ne bariér. Posláním organizace je inspirovat a podporovat rodiny a mládež, objevovat nekonečné možnosti programů využívající přírodní prostředí a dobrodružné aktivity. Skrze dobrodružné aktivity podporovat fyzické zdraví a psychickou pohodu, rozvíjet mezilidské vztahy a leadership, zpřístupňovat dobrodružné aktivity osobám se speciálními potřebami. Power To Be nabízí inspiraci pro české prostředí v práci a přístupu k účastníkům a dále také ve využití celé řady možného adaptovaného vybavení a programů.

Klíčová slova: dobrodružství, terapie, integrace, adaptace, handicap.

Adventurous activities such as sea kayaking, canoeing, mountaineering and bouldering may not only help develop a person's physical skills, but also support the feeling of independence. They may also serve as a means of integration. If accompanied by a psychotherapeutic approach and group dynamics, the use of adventurous activities becomes a means of therapy with the goal of strengthening self-confidence and wellbeing.

This paper was inspired by our practical training in the Canadian non-governmental non-profit organization Power to Be, which uses adventurous activities to aid in the development, integration and therapy for persons with special needs. The work of Power to Be is based on the search for possibilities, not barriers. The mission of the organization is to inspire and support families and the youth, and to discover endless possibilities of programmes with the use of the natural environment and adventurous activities. Through adventurous activities, it aims to support physical health and mental wellbeing, develop interpersonal relationships and leadership and make adventurous activities available to persons with special needs. Power to Be offers inspiration for the Czech environment in terms of the work and approach towards participants in the programmes, as well as the use of a whole series of available adapted equipment and programmes.

Key words: adventure, therapy, integration, adaptation, handicap.

E-mail: lucie.petrova@upol.cz

Zážitkem proti bariérám

Through experience against barriers

Tomáš Pchálek

o. s. Cesta za snem, Praha

Heřman Volf – sportovec tělem i duší, bývalý atlet, otec dvou dětí. Jeho život se změnil v zimě roku 2006, kdy při nočním lyžování nešťastně upadl a ochrnil od pasu dolů. Na sport nezanevřel, ba naopak. Sport mu vždy pomáhal vyrovnat se s handicapem.

Přesně rok po osudném pádu se vrátil na stejný svah na monoski. Jak sám říká „za to co se mi stalo, nemůžou lyže ani ten kopec, můžu za to jenom já“. V rehabilitačním ústavu Kladruby si Heřman oblíbil potápění a plavání. Vrátil se k jachtingu na moři i ke sjíždění domácích řek s rodinou a kamarády. Vyzkoušel si třeba i skok padákem a jiné sporty. Nejvíce ho ale uchvátil handbike. V létě 2009 vyrazil na svou první velkou cestu pod Vítězný oblouk v Paříži. Jeho dosažení vlastními silami mělo symbolizovat první velké vítězství nad handicapem.

Následovala Československá cesta a v roce 2011 expedice s názvem Cesta za nadějí. Na svém kole vezl Heřman „Poselství naděje Českých vozíčkářů“ papeži Benediktu XVI. do Vatikánu. Poslední ze čtveřice výprav do čtyř světových stran vedla logicky na sever. Výprava do Norska, pod vrchol hory Gaustatoppen pomohla splnit sny 22 handicapovaných dětem z celé ČR. V roce 2012 vytvořil Heřman koncept handy cyklo maratonu, inspirovaný legendárním Americkým RAAM. Heřman je předsedou o. s. Cesta za snem a vedoucím projektu Opel handy cyklo maraton.

Opel handy cyklo maraton je unikátním projektem spojujícím širokou veřejnost se světem handicapovaných za pomoci cyklistiky a extrémních zážitků. Jedná se o nejdelší cyklistický závod v ČR s počtem účastníků přesahujícím legendární Tour de France. Trať 2 222 km zdolávají týmy složené ze zdravých a handicapovaných amatérských sportovců non-stop v časovém limitu 111 hodin. Každý tým navíc jede za jednoho člověka krátce po úrazu nebo nemoci, který se s postižením teprve učí žít. Jako vrchol projektu je Zážitkový víkend, kde si tito čerství handicapovaní, spolu se svými týmy, zkoušejí nejrůznější sportovní a outdoorové aktivity na souši, ve vodě i ve vzduchu.

Klíčová slova: sportovec, handicap, cyklo maraton.

Heřman Volf – sportsman in body and soul, former athlete, father of two children. His life changed in the winter of 2006 when he unluckily fell while skiing at night and became paralyzed from the waist down. He did not come to hate sport, quite the contrary. Sport has always helped him to cope with his handicap.

Exactly one year after his tragic fall, he returned to the same slope with a monoski. As he says: “What happened to me was not the fault of my skis or the slope, it was only my fault”. During his rehabilitation at a centre in Kladruby, Heřman took interest in diving and swimming. He returned to sea yachting and navigating inland rivers with his family and friends. He has also tried skydiving and other sports. However, he has been most taken by handbiking. In the summer of 2009, he set out on his first big journey under the Arc de Triomphe in Paris. Doing this under his own power symbolizes his first great victory over his handicap.

This was followed by a Czechoslovak Journey and in 2011, an expedition called A Journey to Hope. On his bicycle, Heřman brought a “Message of Hope of Czech Wheelchair People” to Pope Benedikt XVI in Vatican City. The last of his four expeditions towards the four cardinal points logically led to the north. The expedition to Norway, under the peak of Mount Gaustatoppen, helped the dreams of 22 disabled children from the Czech Republic come true. In 2012, Heřman created the concept of a handy cyclo marathon inspired by the legendary American RAAM. Heřman is the Chairman of the Cesta za snem Civic Association (A Journey to Dream) and a manager for the Opel Handy Cyclo Marathon project.

The Opel Handy Cyclo Marathon is a unique project that introduces the general public to the world of disabled people through cycling and extreme experiences. It is the longest cycling race in the Czech Republic with the number of participants exceeding the legendary Tour de France. The racing circuit is ridden non-stop by teams consisting of healthy and handicapped amateur athletes for 111 hours. Moreover, each team rides for one person who has recently suffered an accident or disease and who has just begun to live with it. Adventure Weekend, where these newly-handicapped people and their teams try various sports and outdoor activities on land, in the water and under the surface is the project highlight.

Key words: sportsman, handicap, cyclo marathon.

E-mail: volf@cestazasnem.cz

Vliv nadváhy na kvalitu života u lidí po poškození míchy

The influence of being overweight on the quality of life of persons with spinal injuries

Jiří Pokuta, Sylvie Slavíková, Lenka Honzátková
Centrum Paraple

Poškození míchy má u většiny lidí za následek ztrátu volní hybnosti na více jak polovině těla. Ztráta volní hybnosti je vždy úměrná rozsahu poškození míchy. V důsledku ztráty hybnosti dochází ke snížení energetické potřeby těla. S tímto faktem jsou v současné době lidé po poškození míchy seznámeni jen minimálně. U většiny z nich tak dochází k postupnému nárůstu váhy vlivem nadměrného přísunu energie. Úprava stravovacích návyků je proto pro lidi po poškození míchy nezbytná.

Jak ukazuje dotazníkové šetření v Centru Paraple v prvním roce po spinálním poškození lidé skokově nabírají 10 až 15 kg. Důvody proč k tomuto dochází, jsou velmi individuální. Svou roli hraje celkový stav těla po poškození míchy, místo poškození míchy, rozsah ztráty hybnosti, psychická adaptace na úraz a nepříliš vhodná strava v rehabilitačních ústavech. S výškou poškození míchy souvisí také porucha inervace břišních orgánů, je zhoršená peristaltika střev a v důsledku toho se hledají náhradní mechanismy vyprazdňování. Přispět může i snaha rodinných příslušníků přinést něco dobrého při pravidelných návštěvách v rehabilitačním ústavu. Lidé, kteří po poškození míchy přiberou na váze, svojí váhu i dále navyšují. Centrum Paraple dlouhodobě pracuje s klienty, kteří mají nadváhu nebo obezitu. Monitoruje tělesné složení, váhu, stravovací návyky a pitný režim, poskytuje poradenství v této oblasti, nabízí tematické kurzy vztahující se k dané problematice.

Obezita je jedním z podstatných faktorů negativně ovlivňujících soběstačnost lidí po poškození míchy. Nárůst váhy negativně ovlivňuje mobilitu těchto lidí, stává se fyzicky náročným pro rodinné příslušníky a ošetrovatelský personál. Následkem imobility se zvyšuje riziko cukrovky, kardiovaskulárních onemocnění a dekubitů. Váha je limitující i při výběru kompenzačních pomůcek. Většina sportovních pomůcek má váhový limit do 110 kg.

U obezných lidí po poranění míchy dochází často k přetížení velkých kloubů na horních končetinách, je častá bolestivost ramen a oblast krčních svalů. Se špatnou mobilitou, zhoršeným fyzickým a zdravotním stavem klesá pracovní a společenské uplatnění.

Klíčová slova: poranění míchy, kvalita života, zdravý životní styl, nadváha.

Each year, there are 300 persons in the Czech Republic diagnosed with transverse lesions of the spinal cord. The most often causes of transverse lesions are traffic accidents, jumping into shallow water, falls from heights and sports injuries. Due to a loss of muscle flexibility, persons with spinal injuries experience reduced energy demands from their bodies. Reduced mobility leads to a more or less passive way of life. Thus, after an injury, most of the people gradually gain weight, eventually leading to obesity. This is also often supported by an incorrect dietary regime, increased amount of consumed calories and insufficient water intake. Increased weight inhibits complex rehabilitation, self-reliance, independence, return to work and a return to regular life.

Survey of the clients of our rehabilitation centre Paraple shows that persons with SCI gain rapidly 10–15 kg. The reasons for this weight gain are individual and are based on the complex health status, level of lesion, loss of mobility, psychological adaptation to the impairment and not suitable nutrition at rehabilitation centres. The issue related with the level of lesion relates to the innervation of internal organs and problems with peristaltic. Persons who gain weight at the rehabilitation centre are more likely to keep gaining weight after the acute rehabilitation as well. In our centre we work with clients with SCI on longitudinal bases, we monitor weight, body composition, nutritional and hydration habits. We also provide special courses focused on healthy lifestyle.

Obesity is key factor negatively influencing independence and self-care of persons with SCI. It has negative impact on their mobility and increases demands on physical strengths in manipulation with clients for family members and staff of rehabilitation centres. Obesity increases the risk of diabetes, cardiovascular diseases and pressure soars. It also affects the use of adapted equipment as most of the equipment has limited weight bearing of 110 kg. Obese persons with SCI tend to overuse the large joints at upper extremities, they have more shoulder and neck pain. Unfortunately lowered mobility, lower fitness and health level have very negative effects on socialisation and work related opportunities.

Key words: spinal injury, quality of life, healthy lifestyle, overweight.

Metoda MABC-2 pro identifikaci vývojové poruchy pohybové koordinace: zkušenosti z ověřování a implementace v praxi

The MABC-2 method for identifying a developmental coordination disorder: Experience obtained from verification and implementation in practice

Rudolf Psotta, Josef Kraus, Irena Zounková

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

Absence vhodné metody pro hodnocení úrovně motoriky a identifikaci vývojové poruchy pohybové koordinace (DCD) u dětí v pedagogických, psychologických a lékařských klinických oborech byl motivem pro ověřování metody Movement Assessment Battery for Children-2 (MABC-2) v České republice. Pro potřebu takové metody hovoří rovněž relativně častý výskyt DCD v evropské populaci dětí (2–4 %) a strategie inkluzivního vzdělávání.

Metoda MABC-2 vychází z diagnostického pojetí DCD podle American Psychiatric Association (APA, 1994, 2000, 2013), které bylo přijato WHO (MKN, 10. vydání, 2008, dg. F82) a které také odpovídá diagnóze vývojové dyspraxie používané v dětské neurologii. Metoda MABC-2 zahrnuje tři relativně samostatné části – záznamní protokol (checklist), test a manuál pro intervence.

Test MABC-2 je nástrojem pro hodnocení úrovně motoriky a identifikaci rozsahu a hloubky motorických obtíží dítěte. Kromě kvantitativní části obsahuje systém kvalitativního pozorování pohybových příznaků při provádění testových úloh. Test MABC-2 jsme ověřovali v letech 2008–2013 na vybrané aspekty validity a jeho použitelnost v podmínkách škol, speciálních pedagogických center a klinických pracovišť. Ve spolupráci s odborníky různých oborů byl systém kvalitativního pozorování ověřován na objektivitu, intra-subjektovou spolehlivost a validitu. Záznamní protokol (checklist MABC-2) slouží jako screeningová metoda a jeho uživateli jsou učitelé.

Výsledkem dlouhodobého ověřování této metody je vydání české verze Testu MABC-2 a jeho používání na některých klinických pracovištích v ČR. V současnosti se připravuje jeho použití v pedagogicko-psychologickém poradenství a školní psychologii.

Klíčová slova: motorika, dyspraxie, diagnostika, validita, školní psychologie, speciální pedagogika.

The absence of suitable method for assessing the level of motor activity and identifying a developmental coordination disorder (DCD) in children in educational, psychological and medical clinical fields were the main reasons behind introducing the Movement Assessment Battery for Children-2 (MABC-2) testing method in the Czech Republic. The need for such a method is also supported by the relatively frequent occurrence of DCD in European Children (2–4%) and the strategy of inclusive education.

The MABC-2 method is based on the diagnostic concept of DCD according to the American Psychiatric Association (APA, 1994, 2000, 2013) adopted by the WHO (MKN, 10th volume, 2008, dg. F82), which also corresponds with the diagnosis of developmental dyspraxia used in child neurology. The MABC-2 method consists of three relatively independent parts – a checklist, a test and an intervention manual.

The MABC-2 test is a tool used to assess the level of motor activity and identifying the range and depth of motor problems in children. In addition to its quantitative part, it also contains a system of qualitative monitoring of motor signs when performing test tasks. From 2008–2013, we verified the MABC-2 test in terms of selected aspects of validity and its usability at schools, special pedagogical centres and clinical departments. The test was also verified in cooperation with specialists of various fields in terms of its objectivity, intra-subject reliability and validity. The MABC-2 checklist serves as a screening method and its users are teachers.

The long-term verification of this method resulted in publication of the Czech version of the MABC-2 test and its use at some clinical departments in the Czech Republic. Currently, it is being prepared for use in the field of pedagogical-psychological consultancy and school psychology.

Key words: motor activity, dyspraxia, diagnostics, validity, school psychology, special education.

E-mail: rudolf.psotta@upol.cz

Dny seniorů – Dny zdravého stárnutí

Seniors' days – healthy ageing days

Dobromila Růžičková
Česká asociace Sport pro všechny

Motto: „Stárnutí je zlovyk, na který člověk v pohybu prostě nemá čas.“

Česká asociace Sport pro všechny (dále jen ČASPV) se dlouhodobě zabývá problematikou stárnutí společnosti. V roce 2006 vznikla komise seniorů, která začala připravovat pohybové programy a také vzdělávací a pobytové akce pro tuto věkovou kategorii.

Naplnění filosofie naší organizace „pohyb je život – život je pohyb“ a přístup k dostupným pohybovým aktivitám, které ovlivňují kvalitu života, nás vedlo k dlouhodobému projektu zdravého stárnutí a aktivního prožívání období „zlatého věku“. Díky dotačním programům Ministerstva zdravotnictví ČR (v roce 2010), Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (2012) a Magistrátu hlavního města Prahy (2014) jsme uskutečnili projekt pro seniory nad 60 let, ve 4 městech České republiky (Hradec Králové, Plzeň, Ostrava, Praha). Ve spolupráci s našimi krajskými pracovišti byla akce zorganizována pro 168 osob, které se na vyhlášené akce přihlásili. Projekt obsahoval úvodní diagnostiku, kde účastníci získali přehled o své celkové kondici, zúčastnili se ukázkových pohybových programů a přednášek, kde získali návody na domácí cvičení, informace o vhodném způsobu zatěžování organismu, stravování a celkovém životním stylu. Každému, kdo měl zájem (téměř všichni), byl zapůjčen krokoměr a k tomu obdrželi formuláře, kam si účastníci zapisovaly počty denně ušlých kroků a případně další pohybové činnosti.

Kritériem úspěšnosti projektu bylo vyhodnocení efektivity absolvovaného programu na základě zlepšení některých měřitelných fyziologických ukazatelů a také na základě subjektivních pocitů účastníků po absolvování doporučeného pohybového programu.

Lze konstatovat, že zúčastnění senioři se snažili dodržovat doporučené pohybové režimy a výsledky kontrolních měření byly skutečně prokazatelné ve smyslu zlepšení téměř všech měřených ukazatelů.

Klíčová slova: active age, dny seniorů, pohybová aktivita, zkvalitnění života, zlatý věk, testování.

Motto: “Ageing is a bad habit for which any moving man is simply too busy.”

The Czech Association Sport for Everybody (hereinafter referred to as “CASE”) has a long-term interest in the ageing of the population. The seniors' commission, which started to prepare movement programmes as well as educational events and stays for this age category, was established in 2006.

Fulfilling our organisation's philosophy of “movement is life – life is movement” and providing access to available physical activities, which affect the quality of life, led us to a long-term project promoting healthy ageing and allowing people to actively experience the “Golden Age”. Thanks to subsidy programmes from the Ministry of Health of the Czech Republic (in 2010), The Ministry of Labour and Social Affairs of the Czech Republic (2012) and the Magistrate of the Capital City of Prague (2014), we have implemented projects for seniors aged 60 and above in 4 cities in the Czech Republic (Hradec Králové, Plzeň, Ostrava, and Prague). In cooperation with our regional workplaces, the events were organized for 168 people who registered for them. The projects included initial diagnostics where its participants gained an overview of their overall condition, participated in demonstrative movement programmes and lectures where they gained home exercise instructions, information on the adequate loading of organisms, nutrition and overall lifestyle. A pedometer was lent to anyone who was interested in it (almost everybody), and moreover, they received forms onto which the participants recorded the number of steps per day they took or other physical activities.

The pass criterion of the project consisted in evaluating the effectiveness of the programme completed based on improving some measurable physiological indicators as well as on the participants' subjective feelings after completing their recommended movement programmes.

It can be concluded that the interested seniors made efforts to follow the movement regimes recommended to them and in fact, the results of final measurements showed improvement across almost all measurable indicators.

Keywords: active age, seniors' days, physical activities, enhancing the quality of life, Golden Age, testing.

E-mail: ruzickova@caspv.cz

Problematika sebeobrany osob se zrakovým postižením

The issue of self-defence for people with a visual disability

Alena Skotáková, Jitka Čihounková, Zuzana Hájková, Jindřiška Kohoutková
Fakulta sportovních studií, Masarykova Univerzita, Brno
ČAAPA

Je obecně známo, že lidé se zdravotním postižením jsou „zranitelnější“ vůči násilí, než běžná populace. Výzkumy dokazují, že v některých zemích bylo prokázáno, že u osob se zdravotním postižením je třikrát vyšší pravděpodobnost, že se stanou obětí trestného činu, a že zločin je vůbec největší starostí zdravotně postižených. Cílem příspěvku je seznámit se zkušenostmi s výukou sebeobrany pro osoby se zrakovým postižením. Kurzy sebeobrany probíhaly v rámci specifického výzkumu na FSps na jaře a na podzim 2014. Na základě detailních průzkumů týkajících se zkušeností osob se zrakovým postižením s rizikovým či násilným chováním vůči této specifické skupině a jejich bezpečnostním obavám, byla vytvořena metodika sebeobrany pro osoby se zrakovým postižením. Metodika vychází z teorie konfliktu a je zaměřena především na počáteční fáze řešení konfliktu (tzv. prekonfliktní fáze a verbální komunikace). Příspěvek popisuje hlavní principy, zásady, možnosti a hlavně zkušenosti při výuce Sebeobrany osob se zrakovým postižením.

Klíčová slova: sebeobrana, osoby se zrakovým postižením.

It is commonly understood that people with disabilities are more “vulnerable” to acts of violence compared to the general population. Research shows that in some countries, it is three times more likely that people with disabilities will become victims of crime and that crime is the greatest concern of disabled people. The purpose of this article is to become familiar with the experience of teaching self-defence for people with a visual disability. Self-defence courses took place at the Faculty of Sport Studies in the spring and autumn of 2014. Based on detailed surveys related to the experience of people with a visual disability with risky or violent behaviour against this specific group and their security concerns, a self-defence methodology was created for them. The methodology is based on conflict theory and is mainly focused on the initial phases of conflict resolution (the pre-conflict phase and verbal communication). The article describes the main principles, rules, possibilities and experience in teaching Self-Defence for People with a Visual Disability.

Key words: self-defence, people with a visual disability

E-mail: skotakova@fsps.muni.cz

Sportovní terapie v Centru Paraple

Sports therapy in the Paraple Centre

Sylvie Slavíková, Jiří Pokuta
Centrum Paraple o. p. s., Praha

Je dobře známo, že pohybové aktivity jsou velmi prospěšné pro kvalitu života nejen lidí po poškození míchy. Vzhledem k faktu, že potřeba pohybu patří mezi důležité životní potřeby každého člověka, je dobré nalézt vhodnou pohybovou aktivitu, která tuto potřebu umožní naplnit. Možnosti pohybového vyžití jedinců po poškození míchy závisí na reziduální funkčnosti a kondici těla, která je úměrná výšce míšního poškození. Dále také na prostředí, podmínkách a možnostech, které jedinci jeho okolí může nabídnout.

Cílem sportovní terapie v Centru Paraple je poskytnout kvalitní a kvalifikované zázemí pro začátek sportovních aktivit. Snahou je motivovat ke sportovním aktivitám i klienty s těžším postižením. Terapie probíhá v týdenních až třídných cyklech, které jsou zaměřeny na cvičení v posilovně, skupinové cvičení, relaxační cvičení a velké množství docházkových pohybových aktivit. Součástí je také široká nabídka sportovních kurzů včetně specifického projektu zaměřeného na zdravý životní styl. V případě zájmu je možná účast na docházkových aktivitách nebo vstup do posilovny mimo pobyt v Centru Paraple.

Dalším důležitým cílem terapie je zaměření na zvyšování soběstačnosti v běžných denních aktivitách, které přímo souvisí s dobrou úrovní fyzické kondice. Soběstačnost umožňuje lidem po poškození míchy co nejmenší závislost na svém okolí, a tím posouvá vzniklé hranice a bariéry.

Klíčová slova: pohybové aktivity, sportovní terapie, míšní poškození.

It is well known that physical activities are very crucial for the quality of life for everyone, not just for people who have a damaged spinal cord. Given that the need for movement is among the most important needs of each person, it is essential to find a suitable physical activity that meets this need. The options of physical activities for individuals who have a damaged spinal cord depend on the person's residual functionality and the condition of their body proportional to the spinal cord damage. They also depend on the environment, conditions and possibilities that can be offered to individuals by their environment.

The purpose of sports therapy in the Paraple Centre is to provide a high-quality and qualified facility for starting sports activities. Great effort is made to encourage clients with serious health disabilities to engage in sports activities. The therapy takes place in one-week to three-day intervals that are focused on gym exercises, group exercises, relaxation exercises and a large amount of homecare activities. It also includes a wide selection of sports courses, including a specific project focused on healthy lifestyles. When there is interest, participation in homecare activities or gym activities without the need to stay at the Paraple Centre is possible. Another important purpose of the therapy is to focus on increasing people's self-sufficiency in normal daily activities that are directly related to a having good level of physical fitness. Self-sufficiency allows people who have a damaged spinal cord to have the lowest possible dependence on their environment while moving within their limits and existing barriers.

Key words: physical activities, sports therapies, damage to spinal cords.

E-mail: slavikova@paraple.cz

Zkušenosti lékařky/cvičitelky se cvičením seniorů

Doctors'/instructors' experience with exercises for seniors

Vlasta Syslová

Česká asociace Sport pro všechny

Prezentace pojednává o téměř 40 letech fungující skupině cvičenek, po celou dobu vedené dvěma vyškolenými cvičitelkami České asociace Sport pro všechny. Cvičení mělo zpočátku charakter kondiční a taneční (jazzgymnastika). S přibývajícím věkem cvičenek i cvičitelek se postupně přeorientovalo na cvičení s velkým důrazem na zdravotní aspekty. Cvičenky již mají různá zdravotní omezení z důvodu těchto zdravotních problémů: artrózy, osteoporózy, vyššího krevního tlaku, metabolických poruch, nadváhy, nefunkčního pánevního dna, křečových žil. Několik cvičenek prodělalo rakovinu prsu, výměnu kyčelních a kolenních kloubů, mají implantován kardiostimulátor. Osvědčuje se spolupráce s obvodními lékaři, kteří svým pacientkám toto cvičení doporučují. Skupina se společně účastní různých sociálních akcí, například závěrečného tábora, letního posezení a vycházek se zácvikem na venkovních posilovacích strojích.

Město cvičení podporuje hrazením nájmu za tělocvičnu. V příštím roce je v plánu testování výkonnosti na začátku a na konci cvičebního roku a evaluace výsledků. I bez této objektivizace výsledků je dobrý efekt jak ve zdravotní, tak sociální oblasti, přesvědčivý.

Klíčová slova: senioři, zdravotní tělesná výchova, zdravotní omezení.

The presentation deals with almost 40 years of a well-functioning group of people who regularly exercise and are led by trained instructors from the Czech Association Sport for Everybody. At the beginning, the exercises had a fitness and dancing character (jazz-gymnastics). As the participants and the instructors got older, it gradually changed to exercises with a greater emphasis on health aspects. The exercisers suffer from various health disabilities related to: arthrosis, osteoporosis, high blood pressure, metabolic disorders, being overweight, non-functional pelvic floor and varicose veins. Several of the exercisers have had breast cancer, knee and hip replacements or a cardiostimulator implanted. Working with general practitioners who recommend exercises to their patients has proven to be effective. The group participates in various social events, e.g. a closing camp-fire, summer gatherings and taking exercise walks on outdoor fitness machines.

The community supports the exercises by paying for the gym rental fees. For the next year, performance testing at the beginning and at the end of the exercise year and evaluations of results are planned. Even without this objectification of results, the positive effect seen both in the participants' health and social lives is persuasive.

Key words: seniors, health physical education, health disabilities.

E-mail: vsyslova@seznam.cz

Vplyv fyzioterapeutických metodík na kvalitu života detských onkologických pacientov

The impact of physiotherapy techniques on the quality of life of pediatric oncology patients

Juliana Šobeková, Jozef Šuvada, Zdenka Kováčová

Detská fakultná nemocnica s poliklinikou, Bratislava

Téma diplomovej práce „Vplyv fyzioterapeutických metodík na kvalitu života detských onkologických pacientov“ je spracovaná pomocou dvoch štúdií formou prieskumu.

Prvá štúdia má prospektívny charakter a hodnotí vplyv fyzioterapie na kvalitu života detských onkologických pacientov v priebehu liečby nádorového ochorenia počas hospitalizácie na Klinike detskej hematológie a onkológie DFNSP v Bratislave. Jej cieľom bolo zistiť vstupnú a výstupnú úroveň kvality života detí a porovnať úroveň fyzickej kondície a schopnosti mobility v časovom horizonte 3 mesiace. Na posúdenie kvality života bol použitý štandardizovaný pediatrický dotazník The Pediatric Quality of Life Inventory (PedsQL) verzia 4.0 pre deti a ich rodičov. Pre hodnotenie pohybovej zdatnosti sme využili modifikovaný test podľa Krausa a Weberovej a test Vstaň a choď.

Druhá štúdia hodnotila retrospektívne vplyv fyzioterapie a vzťah k metodikám fyzioterapie zo strany rodiča dieťaťa liečeného na onkologické ochorenie.

Výsledky prospektívnej štúdie

Pri štatistickom posúdení PedsQL pri vstupnom ako aj pri výstupnom hodnotení sa objavili len malé a štatisticky nevýznamné rozdiely medzi hodnotením u dieťaťa a rodiča. V testovaní podľa Krausa a Weberovej nebola ani u jedného dieťaťa ($n = 9$) dosiahnutá hodnota zodpovedajúca minimálnej fyzickej zdatnosti ani v jednom z testovaní. V teste Vstaň a Choď u 6 detí došlo k zlepšeniu, u 3 detí k zhoršeniu a predĺženiu časového intervalu.

Výsledky retrospektívnej štúdie

Fyzioterapia je rodičmi hodnotená na 2. mieste (za protinádorovou liečbou) v procese multidisciplinárneho prístupu v liečbe detského onkologického pacienta s podielom 23 %.

Záver

Vplyv telesného cvičenia má nepochybne priaznivý dosah na kvalitu života detí s nádorovým ochorením. Výsledky práce poukazujú na potrebu integrácie fyzioterapie do liečebného multidimenzionálneho procesu onkologického ochorenia u detí a adolescentov.

Kľúčová slova: kvalita života, fyzioterapia, PedsQL, detská onkológia, fyzické zdravie, nádorové ochorenie.

The topic is addressed through research conducted in two studies. The first study has a prospective character and evaluates the impact of physiotherapy on the quality of life of pediatric oncology patients during their cancer therapy while being hospitalized at the Clinic of Pediatric Hematology and Oncology at the Children's Faculty Hospital and Polyclinic in Bratislava. Its purpose was to identify the entry and exit levels of the quality of children's lives and to compare their level of fitness level and mobility within 3 months.

A standardized pediatric Quality of Life inventory (PedsQL) questionnaire - version 4.0 for children and their parents was used to assess their quality of life. To evaluate physical fitness, we used the Kraus-Weber Test and the Get-up and Go Test.

The second study retrospectively evaluated the impact of physiotherapy and its relationship to physiotherapy methods on the parents of children being treated for cancer.

Prospective study results

When statistically evaluating PedsQL results, only small and statistically insignificant differences between the evaluations of children and their parents were found. In the Kraus-Weber Test, the minimum fitness level was not reached for any child ($n = 9$) in any of the tests. In the Get-up and Go test, improvement was seen in 6 children and aggravation in 3 children; the time interval was prolonged.

Retrospective study results

Physiotherapy is evaluated by parents as being the second most important therapy (anti-cancer therapy) in the multi-disciplinary approach towards therapy in pediatric oncology, with a 23% share.

Conclusion

The impact of physical exercise undoubtedly has a favourable impact on the quality of life in pediatric cancer patients. The results of this work demonstrate the need to integrate physiotherapy into a multi-dimensional cancer treatment process in children and adolescents.

Key words: quality of life, physiotherapy, PedsQL, pediatric oncology, physical health.

E-mail: julianasobekova@gmail.com

Metody subjektivního a objektivního monitoringu pohybové aktivity u osob s transverzální míšní lézí (rešerše zahraničních studií)

Methods of subjective and objective monitoring of physical activity among persons with spinal cord injury (review of international studies)

Jarmila Štěpánová

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

Práce byla pojata jako rešerše odborných zahraničních studií, jejímž hlavním cílem bylo nalézt vhodné dotazníky určené k vyhodnocení subjektivní míry pohybové aktivity osob s transverzální míšní lézí. Dotazníky, cíleně zaměřené na monitoring pohybové aktivity zdravotně postižených, nejsou v České republice dosud používány. Naopak v zahraničních studiích se setkáváme s následujícími dotazníky: 1. The Physical Activity Recall Assessment for People with Spinal Cord Injury (PARA-SCI), 2. Physical Activity Scale for Individuals with Physical Disabilities (PASIPD), 3. The Leisure Time Exercise Questionnaire (LTEQ), 4. Disability Sport Participation Questionnaire (DSPQ), 5. Barriers to Physical Exercise and Disability (BPED) a 6. Sports Participation Questionnaire (SPQ).

Nejčastěji využívaným dotazníkem k vyhodnocení pohybové aktivity osob s transverzální míšní lézí je dotazník ad 1. výše PARA-SCI, jehož vyhodnocením se zjišťuje typ, frekvence, intenzita a doba trvání pohybové aktivity v rozmezí tří dnů u osob s paraplegií nebo tetraplegií, kteří používají mechanický invalidní vozík jako primární prostředek mobility. Druhým nejčastěji používaným dotazníkem je dotazník ad 2. výše PASIPD, který je používán k vyhodnocení pohybové aktivity všech osob se zdravotním postižením. Respondentům jsou při vyplňování dotazníku kladeny otázky zaměřené na zjištění jimi prováděných aktivit po dobu posledních sedmi dnů v domácnosti, v práci a ve volném čase.

V České republice zůstává jedinou možností, jak vyhodnotit subjektivní míru pohybové aktivity u osob s transverzální míšní lézí, aplikace dotazníků určených pro intaktní populaci. Jedním z nich je standardizovaný dotazník IPAQ (International Physical Activity Questionnaire), používaný pod českým názvem Mezinárodní dotazník k pohybové aktivitě. S aplikací jmenovaného dotazníku na osoby se zdravotním postižením se setkáme například ve studii norských autorů Saebu a Sorensen (2010).

Při vyhledávání v odborných databázích byly nalezeny také zahraniční studie věnující se objektivnímu měření pohybové aktivity osob, využívajících k lokomoci mechanický invalidní vozík. K nejstarším metodám se řadí Rest-Time Monitor. Tlaková matrace uložena na lůžku osoby s tělesným postižením snímající dobu jím pasivně strávenou na lůžku. Další z možností nepřímého měření je zjištění počtu otáček kola invalidního vozíku. K tomu slouží měřicí systém nazvaný Data logger, který funguje obdobně jako tachometr na jízdním kole. V dnešní době se nejčastěji používá cíleného přímého měření speciálně upravenými akcelerometry. V zahraničních studiích jsou uváděny pod sdružujícím názvem *Accelerometer-based Activity Monitors*. Akcelerometry se upínají na tělo měřené osoby, a to nejčastěji na zápěstí, stehno nebo hrudní koš.

Klíčová slova: pohybová aktivita, transverzální míšní léze, dotazníkové šetření, akcelerometr.

The presentation is prepared as review of international studies with the aim to find our appropriate questionnaires focused on the subjective perception of the amount of physical activity of persons with spinal cord injury (SCI). This type of questionnaires has not been used previously in the Czech Republic while abroad following surveys been used: 1. The Physical Activity Recall Assessment for People with Spinal Cord Injury (PARA-SCI), 2. Physical Activity Scale for Individuals with Physical Disabilities (PASIPD), 3. The Leisure Time Exercise Questionnaire (LTEQ), 4. Disability Sport Participation Questionnaire (DSPQ), 5. Barriers to Physical Exercise and Disability (BPED) a 6. Sports Participation Questionnaire (SPQ). The most commonly used questionnaire is The Physical Activity Recall Assessment for People with Spinal Cord Injury (PARA-SCI), which focuses on type, frequency, intensity and length of physical activity of persons with paraplegia or quadriplegia, who use wheelchairs as primary mode for mobility. Currently in the Czech Republic there is only one standardized questionnaire IPAQ (International Physical Activity Questionnaire), which has been used for persons with SCI abroad by Saebu and Sorensen (2010).

In database search we found studies also focusing on the objective measurements of physical activity of wheelchair users. One of the oldest methods is Rest-Time Monitor. Alternative measure is based on number of wheels revolutions using data logger in similar fashion as bicycle speedometer. Most recent studies utilize *Accelerometer-based Activity Monitors* which are attached to wrist, leg or chest of wheelchair users.

Key words: physical activity, spinal cord injury, surveys, accelerometer

E-mail: Endrlova.Jarmila@seznam.cz

Sexualita a osoby s disabilitou: limity v komunikaci

Sexuality and people with a disability: Communication limits

Dana Štěrbová

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

Problematika cílené sexuální výchovy a sexuální osvěty osob se zdravotním postižením je často opomíjená. Její deficit je zřejmý ve chvílích, kdy se sexuální chování jedince s postižením stává pro okolí nepříjemným či je bráno jako v konkrétní situaci neadekvátní, nevhodné či působící problémy. Málo pozornosti je věnováno situacím napomáhajícím zdravému rozvoji sexuálního života jedince s disabilitou. Pomocí příkladů vhodného komunikačního přístupu, v němž jsou stanoveny limity srozumitelné pro všechny strany, lze porozumět specifické sexualitě osob se zdravotním postižením a získat jistotu v poskytování odborné péče či služeb. Oblast přístupu k sexualitě osob se zdravotním postižením se může dostat z postoje v tabuizované rovině do roviny tolerující či podporující tehdy, až se jí alespoň část odborníků v pomáhajících profesích začne více věnovat. Zainteresané strany, tedy rodiny dětí se zdravotním postižením, osoby s disabilitou, pedagogičtí pracovníci, pracovníci v lékařských a nelékařských zdravotnických profesích řeší a budou řešit ve své praxi mnoho situací, zdánlivě nesouvisejících se sexualitou a mnoho situací, jež se přímo a „viditelně“ sexualitě dotýkají. Volí různé přístupy a strategie jejich zvládnutí. Schopnost náhledu na situace spjaté se sexualitou a orientace v nich zabezpečuje důvěryhodné podmínky nejen pro pracovníky v pomáhajících profesích, ale bezpečí a informovanost v sexuálních otázkách rodinám dětí se zdravotním postižením, osobám se zdravotním postižením jak ve vzdělávacím procesu, tak při realizaci pohybových a volnočasových aktivit, a to se zachováním důstojnosti a práv. Vhodnou cestou, jak dosáhnout cílů s vhodným zvládnutím rizikových situací spjatých se sexualitou jsou mimo cílenou sexuální výchovu a osvětu písemně stanovené principy a pravidla, jež by měla mít organizace, instituce, popř. nevládní organizace. Příkladem může být model z The International Planned Parenthood Federation (IPPF) modifikovaný na práci s osobami se zdravotním postižením sloužící k ochraně profesionálů, dobrovolníků i osob se zdravotním postižením zejména před sexuálním zneužitím a porušováním práv. Prohloubení znalostí o komunikačních aspektech v sexualitě osob s disabilitou je základem profesionálního přístupu ve zvládnutí požadavků, které jsou na ně v jejich profesi kladeny.

Klíčová slova: sexualita, disabilita, pomáhající profese, komunikace, limity, IPPF.

The issue of sex education and awareness aimed at people with a disability is often ignored. This deficit is evident when the sexual behaviour of individuals with a disability becomes unpleasant for their environment or is considered inadequate, unsuitable or problematic in a particular situation. Little attention is paid to situations that help development the sex lives of individuals with a disability. Using examples that show suitable communication approaches with limits that are understandable for all parts specified, the specific issues surrounding the sexuality of people with a disability can be understood while providing professional care or services. Approaches towards the sexuality of people with a disability can move from an attitude of it being taboo to a level that is tolerant and supportive when at least some experts in supporting professions start to devote themselves to it more. Interested parties, i.e. families with children who have a disability, people with a disability, educational staff and workers in medical and paramedical professions, are faced with and need to resolve many situations that are seemingly unrelated to sexuality and many other situations that are directly and “visibly” related to sexuality in their practice. They choose various approaches and strategies to cope with them. The ability to see situations associated with sexuality with ease and the ability to become familiar with them help to develop trustworthy conditions not only for workers in supporting professions, but also safety and awareness of sexual issues for families with children who have a disability and for people with a disability both within the educational process and while providing physical and free time activities, i.e. by preserving the people’s with a disability dignity and rights. The best way to achieve objectives while managing risky situations associated with sexuality appropriately consists of written principles and rules that should be implemented by organizations, institutions or non-governmental organizations, in addition to targeted sexual education and awareness. An example is the model from The International Planned Parenthood Federation (IPPF) modified for work with people with a disability that protects professionals, volunteers and people with a disability, especially against sexual abuse and violations of rights. Improving caregivers’ knowledge of communication of the issues surrounding people’s with a disability sexuality is the basis behind the professional approach taken when managing professional requirements.

Key words: sexuality, disability, supporting professions, communication, limits, IPPF.

E-mail: dana.sterbova@upol.cz

Být prakticky nevidomá a neztratit se To be practically blind and not to lose oneself

Hana Vaisocherová

Ústav fotoniky a elektroniky AV ČR, v. v. i., Praha

První část příspěvku se zaměří na představení očního onemocnění (Retinitis pigmentosa), její diagnostiky a průběhu. Budou také diskutovány současné možnosti léčby. V druhé části bych ráda popsala život s touto nemocí a prolínání této nemoci do všemožných aktivit jako je péče o rodinu, sport, nebo doprava z místa A na místo B. Důraz bude kladen na příklady z praktického života včetně komunikace s osobami „s bílou holí“, kteří nutně nemusejí být úplně slepí, nicméně jejich ztráta zraku je natolik závažná, že ztrácejí orientaci v prostoru a věci, které jsou pro ostatní samozřejmostí, se pro ně stávají bez aktivní pomoci jiných osob nebo relevantních pomůcek nedosažitelné. Klíčové pomůcky, které napomáhají v životě osob se zrakovým postižením, budou představeny samostatně s příklady možností, kde je získat. Poslední část přednášky bych ráda věnovala představení svojí vědecké práce v oblasti výzkumu biosenzorů pro klinickou a potravinovou diagnostiku, a jakým způsobem se daří i nedaří v práci překonávat překážky, dané nejen oční nemocí.

Klíčová slova: oční onemocnění, možnosti léčby, sport, život, bílá hůl.

The first part of the paper will be focused on describing a specific eye disease (Retinitis pigmentosa), its diagnoses and course. Current treatment options will also be discussed. In the second part of the paper, I would like to describe living with this disease and its effect on all kinds of activities such as family care, sports and just getting from point A to point B. Emphasis will be placed on real-life examples including communicating with people “with a white cane” who are not necessarily blind, but whose loss of vision is so severe that they lose their orientation in space, and for whom things that are normal for other people are inaccessible to them without the active help of other people or relevant aids. Key aids that can make the life of people with visual impairment easier will be introduced separately with examples of where to obtain them. I would like to devote the last part of the paper to the introduction of my scientific work concerning the research of biosensors for clinical and food diagnostics and how it is and is not possible to overcome obstacles that are encountered because of and regardless of the eye disease at work.

Key words: eye disease, treatment options, sports, life, white cane.

E-mail: vaisocherova@ufe.cz

**Salta ve vzájemné komunikaci
(teorie v konfrontaci s realitou v komunikaci se Speciálními olympioniky)**

**Somersaults in mutual communication
(theory confronted by when communicating with Special Olympians)**

Hana Válková

*Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc
ČAAPA*

Ústní sdělení shrnuje teoretická doporučení pro vzájemnou komunikaci s osobami s mentálním postižením a uvádí konkrétní příklady, jak tyto poučky platí či neplatí. Jádrem sdělení jsou popisy komunikačních situací se sportovci Speciálních olympiád.

Klíčová slova: komunikace, mentální postižení, Speciální olympiáda.

This lecture summarizes theoretical recommendations for communicating with people with mental health problems and states specific examples how these rules are or are not adapted. The core of this lecture consists in describing communication situations with Special Olympians.

Key words: communication, mental disease, Special Olympics.

E-mail: hana.valkova@upol.cz

APA na FTVS UK – historie a současnost

Adapted physical activities at FPES CU – historically and at the present moment

Jitka Vařeková, Klára Daďová, Andrea Levitová, Eva Prokešová

*Fakulta tělesné výchovy a sportu, Univerzita Karlova, Praha
ČAAPA*

Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze oslavila v roce 2013 šedesát let od svého vzniku a při té příležitosti bychom rády připomenuly některé milníky z oblasti studia tělesné výchovy a sportu osob se zdravotním postižením a oslabením na této půdě.

V roce 1992 bylo na FTVS UK otevřeno tříleté bakalářské studium Tělesná a pracovní výchova zdravotně postižených. Do následného magisterského studia postoupili studenti v roce 1996. Během téměř dvaceti let tento obor absolvovalo více než 650 studentů, včetně studentů se zdravotním postižením.

Ve spolupráci s univerzitou v Kolíně nad Rýnem byla v roce 1992 zahájena i výuka specializace Taneční a umělecká výchova zdravotně postižených. Tento obor vystudovalo také 50 německých studentů.

V roce 2004 byla v rámci nové akreditace TVS zdravotně postižených včleněna do studijního oboru tělesná výchova a sport. Obor na několik let ztratil svoji samostatnost a omezila se možnost studia pro osoby se specifickými potřebami.

Návratem k původnímu typu studia měla být nová akreditace samostatného oboru v roce 2010 Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami – poprvé v denní i kombinované formě. Studenti oboru musí zvládnout veškeré nároky studia TVS, u jednotlivých sportů jejich aplikace a dále široký záběr předmětů klinických a speciálně pedagogických. Ukazuje se, že vysoké výkonnostní limity často znemožní dokončit studium i jinak velmi nadějným studentům, kteří mají o obor aktivní zájem.

Proto byla připravena další akreditace, tentokrát pod názvem Aplikovaná tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami. První studenti udělali přijímací zkoušky do tohoto oboru na jaře 2014, aby od září mohli začít studovat jak v denní, tak kombinované formě Bc. a následného Mgr. studia.

Klíčová slova: APA, studium, FTVS UK.

In 2013, the Faculty of Physical Education and Sport at Charles University in Prague celebrated the sixtieth anniversary of its establishment and on this occasion, we would like to remind you of some milestones from physical education and sport studies of people with disabilities and some of the weaknesses in this field.

In 1992, FPES CHU opened a three-year bachelor's study programme called Physical and Working Education of disabled people. Its students moved to a subsequent master's degree in 1996. Over the course of almost twenty years, this field of study was completed by more than 650 students, including students with disabilities.

In cooperation with the university in Cologne, the specialized Dance and Art Education of disabled people was launched in 1992. This field of study was also completed by 50 German students.

In 2004, it was integrated into the "Physical Education and Sport" field of study within a new accreditation for physical education and sport. The original field of study lost its independence for several years, and the option to focus on studies for people with specific needs was restricted.

A new accreditation of the separate Physical Education and Sport (PES) of people with specific needs field – both in daily and combined forms of studies – was supposed to return to the original type of study. Students in this field of study must manage all demands of PES with regard to individual sports and their application, and furthermore, they must take a wide range of clinical and special pedagogical subjects. It turns out that high performance limits often prevent students from completing the studies, including very talented students who are actively interested in this field of study.

Therefore, another accreditation, called the Adapted Physical Education and Sport of people with specific needs, was developed. The first students passed their entrance exams for this field of study in the spring of 2014 so that they could start to study both in the daily and combined form of the bachelor's and master's programs beginning in September.

Key words: PES, study, FPES UK.

E-mail: varekova.j@seznam.cz

Au-pair s dítětem se specifickým přístupem

Au-pair with a child with specific needs

Marek Zaoral

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

Získat práci jako au-pair v Londýně není nejtěžší, ale zůstat a být úspěšný v naplnění cílů může být náročnější. Osm měsíců strávených v centru Londýna starající se o chlapce se specifickým přístupem byl nelehký úkol. Protože jsem byl v neobyčejné rodině a cizím prostředí, rád bych se podělil o zážitky a zkušenosti ze zahraniční pracovní stáže. Popis rodiny žijící v centru Londýna se třemi kluky 8, 11, 13 let, kde jeden z nich potřeboval specifický přístup. Dítě jménem Freddie bylo ve věku 8 let s diagnózou mentální opožděný vývoj, ADHD, lehké rysy autismu s 80 IQ. Freddie je vychováván západním i východním přístupem, otec Angličan, matka národnosti české. Jako au-pair jsem s ním strávil většinu času plněním povinností a hraním her. Získal jsem zkušenosti v péči o dítě se specifickým přístupem v rodinném prostředí bez jednotných pravidel. Příspěvek o získaných poznacích, jak postupovat a pracovat s dětmi přímo v rodinném kruhu.

Klíčová slova: au-pair, Londýn, zahraniční zkušenost, specifický přístup, důslednost, hodnocení, způsob vzdělávání Freddieho, výchova, pozitiva a negativa výchovy západní výchovy, nezvladatelné děti.

Getting a job as an au-pair in London is not the hardest thing, however, staying and being successful in meeting objectives can be more demanding. Eight months spent in the centre of London caring for a boy with specific needs was a difficult task. Since I was in an unusual family and foreign environment, I would like to share my experience and findings from my work experience abroad. The family lived in the centre of London with three boys aged 8, 11 and 13 and one of them required a specific approach. The 8-year-old child named Freddie was diagnosed with developmental delay, ADHD, symptoms of light autism and has an IQ of 80. Freddie has been brought up with both Western and Eastern European approaches; his father is an Englishman, his mother is Czech. As an au-pair, I spent most of my time with him by meeting obligations and playing games. I gained valuable experience in taking care of a child with specific needs in a family environment without uniform rules. I would like to share the knowledge I gained on how to proceed and work with children directly in their family circle.

Key words: au-pair, London, foreign experience, specific approach, strictness, evaluation, method of educating Freddie, upbringing, positive and negative sides of Western education, unmanageable children.

E-mail: marek.zaoral@seznam.cz

Sportovní centrum pro hendikepované sportovce

Sports center for athletes with disabilities

Tomáš Zelenka

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého, Olomouc

Význam pohybové aktivity

Autoři studií zabývající se problematikou kvality života osob s postižením uvádějí skutečnost, že prostřednictvím pravidelné fyzické aktivity, mohou lidé se zdravotním postižením dosáhnout pozitivních efektů na fyzické, duševní, sociální zdraví, funkční nezávislost, v komplexní rovině tedy na kvalitu života.

Statistické údaje o pohybové aktivitě

Z vědeckých výzkumů zabývajících se propojením pohybových aktivit s životním stylem vyplývá disproporce mezi intaktní společností a osobami se zdravotním postižením. Statistika zmiňující procentuální účast na volnočasové pohybové aktivitě uvádí, že více než polovina dospělých osob se zdravotním postižením se nevěnuje žádné volnočasové pohybové aktivitě (56 %) oproti přibližně třetinovému podílu u dospělých osob bez zdravotního postižení (35 %). V případě vyšší úrovně sportovní angažovanosti klesají průměrná statistická data na úroveň jednotek procent v případě osob se zdravotním postižením (2–5 %) a na nižší úroveň i v případě zdravé populace (20–25 %).

Problematika sportu s hendikepem

Vztah zdravotně postižených k pohybové aktivitě je ovlivněn spoustou činitelů. Odborné studie uvádějí ve svých výzkumech dvě hlavní skupiny faktorů, které jsou specifické pro tuto část populace. Konkrétně se uvádějí bariéry na straně jedné a facilitátory na straně druhé. Jedná se víceméně o externí bariéry, zahrnující fyzické a sociální aspekty okolního prostředí, jako je například mobilita, dosažitelnost volnočasových zařízení nebo jejich bezbariérovost, absence protiskluzových materiálů, nedostatek prostoru uvnitř objektu, ale i neznalost a nepříjemné reakce personálu a ostatních uživatelů. Na vyšším stupínku se významnými prvky stávají prolínající se termíny sebeuplatnění a sportovní identity, které vzhledem ke stavu vývoje osobnosti odráží určitou úroveň sportovní angažovanosti. V neposlední řadě jde také o nedostatek kompetentních činitelů nezbytných k předávání zkušeností, rehabilitaci a případné asistenci.

Cíl

Účelem této prezentace je rozprout debatu nad speciálním centrem pro hendikepované sportovce, uzpůsobené pro zimní i letní indoor sporty včetně rehabilitačního zázemí a ubytování. Centrum by sloužilo k provozování pohybové aktivity na všech úrovních angažovanosti, respektive vrcholové, amatérské i příležitostné. Zároveň by mohlo poskytnout azyl pro různá soustředění, kurzy a turnaje se sportovní tematikou nejenom pro různá sportovně orientovaná sdružení, nýbrž i společensky zaměřená občanská sdružení, ústavy sociální péče apod. Kvalitní sportovní prostředí pro seznámení s různými sportovními alternativami pod dohledem specializovaných odborníků.

Klíčová slova: hendikep, pohybová aktivita, kvalita života.

Importance of physical activity

Researchers argue that regular physical activity for persons with disabilities can have multiple positive benefits including: physical, mental and social health, functional independence and overall quality of life.

Statistics about physical activity and persons with disabilities

There is significant amount of evidence that persons with disabilities have much lower amount of physical activity than nondisabled population. Data shows that more than 56% of adults with disabilities are not physically active vs. 23% of non-active adults without disabilities. When studying sport participation difference is even greater with 20–25 % of persons without disabilities taking part in sport vs. 2–5 % of disabled adults.

Disability sport

Relationship of persons with disabilities and physical activity is determined by multiple factors (facilitators and barriers to PA). Barriers represent social and environmental aspects, accessibility of sporting facilities and

general mobility on one side and attitudes and behaviors of sport facilities staff on the other side. In higher stages of sport involvement there are also problems related to sport identity and self-efficacy of athletes with disabilities. Also the availability of qualified persons in sport and rehabilitation create barrier to better disability sport participation.

Aim

The aim of this presentation is to initiate the debate about special center for athletes with disabilities, fully accessible for winter and summer outdoor sports with appropriate rehabilitation services and fully accessible accommodation. The center would serve to promote disability sport at all levels and provide appropriate conditions for preparation of national teams or sport camps of different clubs and organizations.

Keywords: disability, handicap, physical activity, quality of life.

E-mail: tomas.zelenka@volny.cz

Česká asociace sport pro všechny – její místo ve sportovním prostředí ČR

Czech association sport for everybody – its place in the sporting environment of the Czech Republic

Miroslav Zítko

Česká asociace Sport pro všechny, Praha

Představení České asociace Sport pro všechny, její postavení v systému sportovního prostředí České republiky i v zahraničí (zapojení do mezinárodních projektů, které propagují zdravý životní styl – PATHE, SANTE, ACTIVE AGE, MOVE WEEK apod.). Základní informace o koncepci a strategii rozvoje ČASPV na pětiletá období, struktura řízení organizace (ústředí – KASPV – RCSPV – odbory SPV), spolupráce s partnery sportovního prostředí – navázání spolupráce s Fakultou tělesné kultury UP Olomouc, včetně Centra aplikovaných pohybových aktivit. Informace o možnostech využití tělovýchovných zařízení České asociace Sport pro všechny (Doubí u Třeboně, Žinkovy u Nepomuku) pro využití partnerů ČASPV – vhodné pro pobytové akce, sportovní soustředění či vzdělávací kurzy. Představení ediční činnosti ČASPV – obecné i speciální učební texty pro školení v akreditovaných vzdělávacích programech, metodické materiály – písemné i multimediální. V prezentaci bude i zmínka o časopisu Pohyb je život včetně metodických příloh s výzvou k publikování odborných statí pro pedagogy vysokých škol tělovýchovného a marketingového zaměření.

Klíčová slova: sport pro všechny, volnočasové aktivity, aplikované pohybové aktivity.

Presenting the Czech Association Sport for Everybody, its position in the Czech sporting environment and abroad (participation in international projects that promote healthy lifestyles – PATHE, SANTE, ACTIVE AGE, MOVE WEEK and others). Basic information about the development concept and strategy of CASE for a five-year period, the organization's management structure (head office – KASPV – RCSPV – SPV unions), cooperation with partners from the sporting environment – establishing cooperation with the Faculty of Physical Culture at Palacký University Olomouc, including the Centre of Adapted Physical Activities. Information on opportunities for the partners of CASE to use the physical education facilities of the Czech Association Sport for Everybody (Doubí u Třeboně, Žinkovy u Nepomuku) – suitable for movement events, sports camps or educational courses. Presenting the publishing activities of CASE – general and special textbooks for training in accredited educational programmes, methodical materials – written and multimedia. The magazine Movement is Life, including methodical annexes with the call to publish scientific papers for pedagogues of universities focused on physical education and marketing, is also mentioned in the presentation.

Key words: sport for all, free time activities, adapted physical activities.

E-mail: zitko@caspv.cz

Pasáže jednotlivých oponentních posudků
k publikacím zpracovaných v rámci projektu
*Zvýšení profesních kompetencí studentů zdravotnických a tělovýchovných
studijních programů ve vztahu k osobám se zdravotním postižením*
(CZ.1.07/2.2.00/28.0181)

SPECIFIKA KOMUNIKACE VE VZTAHU K SEXUALITĚ I: POMÁHAJÍCÍ PROFESE VE VZTAHU K SEXUALITĚ VČETNĚ OSOB S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

Autor: Dana Štěrbová, Miluše Rašková a kol.

Autorský kolektiv: Ivo Procházka, Michaela Hřivnová, Jana Harvanová, Dagmar Krutilová, Dan Blaha, Lenka Rovňanová, Zuzana Prouzová

Recenzi zpracovala: Stanislava Lištiak Mandzáková

na pracovníkov pomáhajúcich profesií. Publikácia prináša odpovede na to, ako komunikovať s ľuďmi s postihnutím, ako ich podporovať v rozvoji vzťahov, ako ich viesť k ochrane sexuálnych práv apod. V rámci tradičnej pozitivistickej paradigmy kolektív autorov rozpracovávajú predmetnú problematiku najmä na teoretickej a praktickej úrovni.

Publikáciu možno hodnotiť ako dôsledne vypracovaný a ucelený celok, v ktorom sa autorom podarilo zosumarizovať dostupné vedecké teórie v rámci zvoleného východiskového prístupu, komplexne zhrnúť hlavné teoretické zistenia i praktické skúsenosti o sexualite osôb nielen s mentálnym postihnutím. V rámci zvolených teoretických i vedeckých východísk predstavuje predložená monografia odborne erudovaný, adekvátny a logicky kompaktný text.

Silnou stránkou monografie je i to, že z koncipovania textu sú zreteľné bohaté vlastné skúsenosti autorov s prácou s cieľovou skupinou, skúsenosti z konzultačnej činnosti v sociálnych službách v domovoch pre osoby s mentálnym postihnutím, so vzdelávacích akcií so zameraním na sexuálnu výchovu a osvetu osôb s mentálnym postihnutím a osobitne s realizáciou sexuálnej výchovy u týchto osôb, čo autorom umožnilo ukotviť odporúčania pre sexuálnu výchovu do reálnych podmienok v Čechách a zároveň zohľadniť jej špecifiká pre osoby s postihnutím.

Za prínos monografie považujem tiež to, že sa kolektív autorov nevyhýba takým oblastiam, ktoré sú tradične považované za „problematické“, ako napr. masturbácia, homosexualita, antikoncepcia u osôb s mentálnym postihnutím alebo sexuálne zneužívanie, sexualita závislých osôb či dodržiavanie ich práv apod. Tieto otázky sú často obchádzané, ideologizované alebo sprevádzané moralizovaním. Autorom sa však podarilo na tieto „problematické“ aspekty sexuality odpovedať v kontextoch právnych, psychologických, pedagogických a ďalších a text obohatiť autentickými výpoveďami osôb s postihnutím resp. pracovníkov pomáhajúcich profesií.

Vydala a vytiskla: Univerzita Palackého v Olomouci, monografie, 158 stran vč. věcného rejstříku

Monografia sa obsahovo zameriava na vysoko aktuálnu a stále tabuizovanú tému sexuality so zameraním na špecifiká komunikácie o tejto dimenzii života v prepojení

OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM - VYBRANÉ KAPITOLY I

Autor: Helena Kisvetrová, Šárka Ježorská

Recenzi zpracovala: Jaroslava Králová

Vydala a vytiskla: Univerzita Palackého v Olomouci, učebnice, 172 stran

Kapitoly jsou tematicky logicky uspořádány – od všeobecného společného základu (nemoc, postoje k ní, osoby se zdravotním postižením), přes speciálně zaměřené (osoby se zrakovým, sluchovým...postižením), ke speciálním společným tématům, kterými jsou pomůcky a dokumenty vztahující se k problematice zdravotního postižení. V kapitolách speciálně zaměřených jsou předkládány informace zejména z oblasti psychosociální a z oblasti komunikace (nejčastěji formou konkrétních doporučení pro všeobecnou komunikaci s osobou s konkrétním zdravotním postižením a doporučení pro zdravotnické pracovníky). Stať zaměřená na pomůcky pro osoby se zdravotním postižením je přínosnou, aktuální a praktickou. Omezení těchto osob ovlivňuje druh a závažnosti konkrétního postižení, jejich věk a prostředí, ve které žijí. Přehled kompenzačních, rehabilitačních a ortopedických pomůcek je strukturovaný. Umožňuje dobrou orientaci o účelu jednotlivých pomůcek. Poslední kapitola přehledně seznamuje se základními dokumenty zaměřenými na problematiku občanů se zdravotním postižením, které vláda České republiky schválila v průběhu dvaceti let. Jedná se o systémový přehled, tudíž je významně informačně přínosný. Text je strukturovaný, srozumitelný a čtivý.

OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM - VYBRANÉ KAPITOLY II (SLUCHOVÉ POSTIŽENÍ)

Autor: Helena Kisvetrová

Recenzi zpracovala: Jaroslava Králová

Vydala a vytiskla: Univerzita Palackého v Olomouci, učebnice, 99 stran

Jedná se o monotematicky zaměřenou publikaci, která navazuje na uvozující publikaci autorek H. Kisvetrové a Š. Ježorské *Osoby se zdravotním postižením - vybrané kapitoly I* (Olomouc, 2013) a zaměřuje se na problematiku sluchově postižených do hloubky.

Je určena studentům napříč spektrem zdravotnických, sociálních a tělovýchovných oborů, kteří se setkávají s dospělými jedinci s různými typy zdravotního postižení. Jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují a vytvářejí jednotný a ucelený systém odborných a praktických informací vztahující se k problematice sluchového postižení.

Z didaktického hlediska je pozitivní skutečností to, že autorka definuje všechny odborné pojmy. Pro praxi jsou také přínosné praktické informace (např. způsoby vyšetření, posuzování poruchy sluchu, péče o sluchadla, rady pro správné používání sluchadel, ošetřovatelské diagnózy vztahující se ke sluchovému postižení).

Jednotlivé kapitoly jsou popisné a přehledné. Jsou bez informačního balastu. Svým zaměřením, strukturou a obsahem poskytují kvalitní vhled do problematiky sluchového postižení.